

همت تحول ساز یا بحران زا!

- انقلاب اقتصادی با جوانی و فناوری
- بانکداری ایران از دگردیسی تا سراب!
- نقدینگی بی پایان؛ بذر های بحران!

دولت های بی اعتنا به داده ها!

طلسم ضرر دولتی!

تریلیونها دلار بر باد کویر در امتداد!

توسعه در مرداب نفتی!

شرکت جهان فولاد سیرجان

بزرگترین تولید کننده شمش فولادی و میلگرد در جنوب شرق کشور

دکتر سیرجان

کرامی باد

شرکت جهان فولاد سیرجان (سهامی عامه)
روابط عمومی و امور بین الملل

دفتر تهران: میدان ونک - بزرگراه حقانی - بعد از چهار راه جهان کودک - خیابان شهیدی (دیدار جنوبی)

کد پستی: ۱۵۱۸۶۱۲۳۴۵

نش کوچه ژوبین - پلاک ۲

فروش: ۰۲۱ - ۸۶۰۸۴۶۴۲

تلفن: ۸۶۰۸۴۶۳۳ - ۸۶۰۸۵۸۳۴ - ۸۶۰۸۶۳۵۷ - ۰۲۱

کد پستی: ۷۸۱۴۴۷۴۳۲۰

کارخانه: سیرجان - کیلومتر ۵۰ جاده شیراز - جنب شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

فکس: ۰۳۴ - ۴۲۲۷۳۸۰۵

تلفن: ۳۱۲۵۷۶۰۰ - ۴۲۲۶۰۴۷۸ - ۴۱۴۲۳۶۲۵ - ۰۳۴

ایمیل: info@sjsco.ir

سایت: www.sjsco.co

بیمه کوثر

www.kins.ir

۸۹۳۸۲ (۰۲۱)

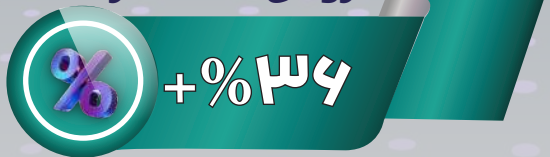

منه
شرکت صنایع معدنی SMIC خراسان
فولادسنگان

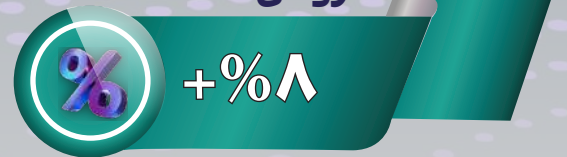
تولید گندله

از ۴/۵۰۰/۰۰۰ گذشت

فروش کنسانتره

فروش گندله

۱۴۰۲

۱۴۰۳

۱۴۰۲

۱۴۰۳

دهه فجر انقلاب اسلامی گرامی آباد

شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر
GOLGOHAR IRON & STEEL DEVELOPMENT CO.
روابط عمومی و امور بین الملل

 [tose.e_ahan_foolad](https://www.instagram.com/tose.e_ahan_foolad) | www.gisdco.com

Development is our belief

هفت پروژه پیشران اقتصادی هلدینگ سرمایه گذاری و فلزات

شرکت سرمایه گذاری
توسعه معادن و فلزات

افتتاح
شد

پروژه افزایش ظرفیت ۳۶۶ مگاواتی نیروگاه سمنان

نام شرکت: شرکت پویا انرژی نگیس سبز خاورمیانه
هزینه اجرا: ۳۱۰ میلیون یورو

نیروگاه شهید باکری سمنان از نوع سیکل ترکیبی است که فاز دوم آن با ظرفیت ۳۶۶ مگاوات با حضور رئیس جمهور، شهید آیت الله رئیسی در فروردین ۱۴۰۳ به بهره برداری رسید و ظرفیت نیروگاه را به ۷۳۰ مگاوات رساند.

۴

کارخانه تولید آهن اسفنجی ۱/۶ میلیون تنی بیجار

نام شرکت: شرکت صنایع فولاد کردستان
هزینه اجرا: ۱۱۳/۸ میلیون یورو + ۶۴۰۳ میلیارد ریال
محل اجرا: استان کردستان، شهرستان بیجار

۱

کارخانه تولید آهن اسفنجی ۱/۱ میلیون تنی آرتاویل

نام شرکت: مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل
هزینه اجرا: ۱۱۰ میلیون یورو + ۲۰۰۰ میلیارد ریال
محل اجرا: استان اردبیل، شهر اردبیل

۵

کارخانه گندله سازی ۹۲۰ هزار تنی صبا امید

نام شرکت: شرکت صبا امید غرب خاورمیانه
هزینه اجرا: ۱۸ میلیون یورو + ۱۰۰۰ میلیارد ریال
محل اجرا: استان کردستان، شهرستان بیجار

۲

کارخانه تولید کنسانتره ۲ میلیون تنی صبانور

نام شرکت: شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور
هزینه اجرا: ۹۴/۸۱ میلیون یورو + ۳۱۲۳ میلیارد ریال
محل اجرا: استان کردستان، شهر قروه

۶

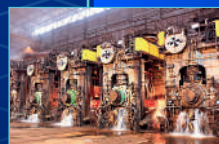
کارخانه تولید آهن اسفنجی ۱/۱ میلیون تنی فولاد اقلید

نام شرکت: شرکت فولاد اقلید پارس
هزینه اجرا: ۱۰۴/۶ میلیون یورو + ۶۳۵۰ میلیارد ریال
محل اجرا: استان فارس، شهرستان اقلید

۳

کارخانه تولید فولاد و نورد ۱ میلیون تنی قروه

نام شرکت: شرکت صنایع فولاد کردستان
هزینه اجرا: ۳۳۳/۶ میلیون یورو + ۶۹۰۴۱ میلیارد ریال
محل اجرا: استان کردستان، شهر قروه

شرکت معدنی و
صنعتی چادرملو

شرکت ملی
صنایع مس ایران

مجتمع فولاد مبارکه
اصفهان

شرکت معدنی
صنعتی کل گهر

هلدینگ نفت
و گاز پارسین

شرکت صنایع پتروشیمی
خلیج فارس

شرکت سرمایه گذاری
توسعه معادن و فلزات

روابط عمومی شرکت سرمایه گذاری توسعه معادن و فلزات

شرکت توسعه پلیمر کنگان که ۱۰۰٪ متعلق به شرکت پتروشیمی جم می باشد در تاریخ ۱۳۹۷/۰۷/۲۵ تحت شماره ۵۳۲۸۱۶ به منظور اجرا و بهره برداری طرح PDH/PP/ACN برای تولید پروپیلن و پلی پروپیلن ثبت و تأسیس گردید .

سایت پروژه حدوداً به مساحت ۶۵ هکتار در جنوب شرق فازهای ۲۲-۲۴ مجتمع گازی پارس جنوبی با در نظر گرفتن مزایای دسترسی به منبع خوراک پروپان در منطقه پارس جنوبی قرار دارد، قابل ذکر است که با در نظر گرفتن بازار جهانی تمرکز بر تولید پروپیلن به روش هیدروژن زدائی از روش تولید در واحدهای الفین پیشی گرفته است. (بدلیل قیمت خوراک کمتر و فرآیند ساده تر)

فاز یکم : زیر ساخت شامل بهسازی و استحصال زمین

از دریا

فاز دوم : احداث واحدهای یوتیلیتی آفسایت، آفپلات،

واحد تولید پروپیلن از پروپان (PDH) به ظرفیت ۶۰۰ هزار

تن در سال

فاز سوم : احداث واحد تولید Polypropylene به ظرفیت

۳۰۰ هزار تن در سال

فاز چهارم : واحدهای Acrylonitrile به ظرفیت ۱۳۰ هزار

فازبندی پروژه‌های

PDH / PP / ACN

آدرس مجتمع: عسلویه . منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس ۲ . ضلع جنوبی فاز ۲۲ و ۲۴
آدرس دفتر تهران: بلوار نلسون ماندلا . خیابان دستگردی غربی . پلاک ۳۸۰
کدپستی: ۱۹۶۸۷۱۴۵۹۹ : تلفن: ۰۷۷-۹۱۰۹۰۰۱۴ : info@k-pdc.com www.k-pdc.com

دانه ای که پربار شد

با پایش حساب خود تا سقف ۳۰۰ میلیون تومان
با حداکثر بازپرداخت ۵ ساله
تسهیلات قرض الحسنه دریافت نمایید.

چهل و ششمین سالروز
پیروزی انقلاب اسلامی گرامی باد.

www.parsian-bank.ir

مرکز تماس و صدای پارسیان: ۸۱۱۵۱۰۰۰

بانک پارسیان

فهرست

۱۰ ..... همت تحول ساز یا بحران زا!

۱۱ ..... توسعه در مرداب نفتی!

۱۲ ..... انقلاب اقتصادی با جوانی و فناوری

۱۴ ..... بانکداری ایران از دگردیسی تا سراب!

۱۶ ..... رونمایی از پروژه های توسعه ای فولاد سنگان

۱۸ ..... از خودکفایی در سمنت تا چینی سازی در تارا!

۲۰ ..... عمران روستاها به انکای جوانان دانشگاهی

۲۲ ..... صنعت فولاد سیبیل کمبودها و ناترازی ها

۲۳ ..... افزایش ۵۸ درصدی تولید طلا در کارخانه فرآوری طلای هیرد

۲۴ ..... تریلیونها دلار بر باد کویر در امتداد!

۲۶ ..... نقدینگی بی پایان؛ بذر های بحران!

۲۸ ..... افزایش سرمایه ۱۴.۵ همتی «ومعادن» به تصویب رسید

۳۰ ..... شرکت فولاد اکسین خوزستان در لیست صد شرکت برتر کشور قرار گرفت

۳۱ ..... افزایش ۲۰۰ درصدی سود خالص شرکت بیمه انکایی امین چگونه حاصل شد؟

۳۲ ..... طلسم دولتی ضرر بر پیشانی صنایع!

۳۴ ..... جبرجهد سرمایه گذاری!

۳۶ ..... هوش مصنوعی معمار آینده زیست بشر

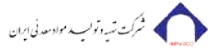
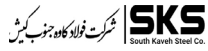
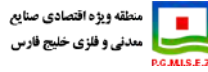
۳۸ ..... دولت ها بی اعتنا به داده ها و وعده ها!

۴۰ ..... همگام با انقلاب

۴۱ ..... عبور از مونتاز به تولید!

۴۲ ..... دغدغه های صنفی در هزارتوی دولتی

همراهان ویژه نامه چهل و ششمین فجر

صاحب امتیاز:
فرزانه علم بیگی
مدیرمسئول:
مسعود شریعت زاده
سردبیر:
مهران ابراهیمیان
مدیربازرگانی و ویژه نامه:
زینب غضنفری
مدیر هنری:
زهرا کوثرغلامی

همکاران:
فرزین سوادکوهی
مهدی خاکی فیروز
یاسمین بلوردی
مهداد ابراهیمیان
امید محمدی
محمد امین صراف
سهیلا روزبان
سکینه مهرائی
علیرضا مبصر
مریم غدیرپور
آیدا برخوردار
مهناز برخوردار
سیما گودرزی
توزیع:
نشرگستر
چاپ و صحافی:
چاپ صادق

نشانی: خیابان کارگرشمالی
جنب بیمارستان قلب تهران
پلاک ۱۴۴ واحد ۵
کد پستی: ۱۴۱۷۱۵۳۱۶
تلفن: ۸۶۰۹۶۲۴۵
فکس: ۸۸۰۰۱۰۲۳
همراه: ۰۹۹۰۳۵۴۹۴۵۳
سازمان آگهی ها: ۷۰۸۹۴۵۲۹۳

مارا در شبکه های اجتماعی دنبال کنید:

www.asre-eghtesad.com
[@asreeghtesad](https://www.facebook.com/asreeghtesad)
[asre_eghtesad](https://www.instagram.com/asre_eghtesad)
[asre_eghtesaad](https://www.linkedin.com/company/asre_eghtesaad)

همت تحول ساز یا بحران زا!

● مهرداد ابراهیمیان
سرمدبیر

با گذشت چهار دهه و اندی از پیروزی انقلاب اسلامی، امروز به نقطه‌ای رسیده‌ایم که بیش از هر زمان دیگری نیازمند بازنگری در دستاوردها و ناکامی‌های خود هستیم. انقلاب اسلامی با اراده‌ی ملت و فداکاری نسل‌ها،

در جهانی متلاطم و در فضایی سرشار از چالش‌ها و مشکلات، همچنان ایستاده است. اما اکنون با توجه به چالش‌های موجود در عرصه‌های مختلف اقتصادی باید به نکته‌ای که رهبر انقلاب در سخنان اخیر خود تاکید کرده‌اند بیشتر توجه کرد؛ یعنی نقش کلیدی «همت مسئولان متعهد و همراهی ملت متحد»!

اقتصاد ایران، با وجود پشت سر گذاشتن موانعی چون جنگ تحمیلی و تحریم‌های اقتصادی، فراز و فرودهای متعددی را تجربه کرده است.

در این مسیر، بسیاری از نقاط قوت و دستاوردهای مهمی به چشم می‌خورد که شایسته توجه و تحلیل‌اند. اما در کنار این نکات مثبت، نمی‌توان از مشکلات کلیدی که عمدتاً ناشی از ضعف مدیریتی و تصمیمات نابهنگام بوده‌اند، چشم پوشید.

البته نگاهی منصفانه این است که ضمن بررسی بلند مدت دستاوردها و تحولات در بخش‌های مختلف از جمله افزایش صادرات محصولات کشاورزی و صنایع مختلف اعم از پتروشیمی، فولاد و... به معضلات بخش‌های متعدد نیز پرداخت تا تصمیمات «به موقع» را اتخاذ کرد.

در این ویژه‌نامه سعی شده در کنار دستاوردهای شرکت‌های بزرگ به عنوان همکاران و همراهان این رسانه به معضلات بزرگ که دارای ضرب الاجل عملیاتی کردن راه حل است را منعکس کنیم و تاکید کنیم که «همت مسئولان» باید در کدام بخش‌ها متمرکز باشد.

امروز از معضلات پایه‌ای اقتصاد ایران، مسأله مدیریت نامطلوب منابع آب و انرژی است. ناترازی در این حوزه‌ها، پیامدهای سنگینی را بر تولید و توسعه اقتصادی تحمیل کرده است.

همچنین فعالان اقتصادی به مشکلاتی همچون توزیع ناعادلانه یارانه‌ها و حمایت‌های دولتی به ویژه در بخش کشاورزی اشاره کرده‌اند که بدون در نظر گرفتن شرایط واقعی بازار، بی‌اثر مانده و گاه اثرات معکوس به بار آورده است.

بانک‌ها نیز که وظیفه‌ای مهم در تحقق اهداف اقتصادی و توسعه کشور دارند، به دلیل انحراف از مأموریت‌های اصلی خود، به یکی از عوامل اصلی

تورم و اختلالات اقتصادی تبدیل شده‌اند. خصوصی‌سازی‌های ناکارآمد و نیمه‌تمام، و دخالت‌های بی‌مورد دولت در این بخش، نه تنها به بهبود وضعیت منجر نشد، بلکه مشکلات تازه‌ای را پدید آورده است.

همچنین نگاهی به عملکرد دولت در صنایع مختلف از زبان دبیرکل خانه صنعت و معدن، نشان دهنده‌ی نوعی وابستگی زیان‌بار صنایع به مدیریت دولتی است.

اصرار بر تصدی‌گری و عدم واگذاری واقعی صنایع به بخش خصوصی، منجر به زیان‌دهی‌های کلان و تحمیل این ضررها به جامعه شده است. حمایت‌های بی‌هدف و فقدان بودجه‌بندی صحیح، شرایطی را ایجاد کرده که با توجه به انباشت بدهی‌ها و کسری بودجه، تورم مزمن و پایدار بر زندگی مردم سایه انداخته است.

این مشکلات ریشه در بی‌توجهی به آمار و داده‌ها، سیاست‌های نادرست اقتصادی، و عدم همخوانی عملکرد مسئولان با مطالبات جامعه دارد.

بنا به آنچه در این ویژه‌نامه توسط نویسندگان و صاحب‌نظران تاکید شده، برای رفع این گره‌ها، توجه به خرد جمعی، برنامه‌ریزی استراتژیک و جامع، و البته شفافیت در عملکرد دولتی و تصمیم‌گیر بر اساس اطلاعات و آمار واقعی لازم است.

همچنین ما نیازمند بهره‌گیری از نیروی جوان، افکار نوین و تحول‌آساز اساسی در تصمیمات اقتصادی و سیاست‌گذاری هستیم. موفقیت‌ها و تجربیات گذشته می‌تواند چراغ راه آینده باشد و با تکیه بر نقاط قوت و اصلاح راه‌های غلط گذشته، در نهایت «همت مسئولان» و «همراهی مردم» سرمایه‌های اصلی ما برای ساختن ایرانی آباد و آزاد خواهند بود.

امروز در آستانه‌ی شروعی دوباره قرار داریم. زمانی مناسب تا با تکیه بر توانمندی‌های داخلی و مسئولیت‌پذیری جمعی، مسیر تازه‌ای تعریف کنیم. مشکلی در این راه نیست جز اراده‌ای ختم شده به اتحاد و تلاش. بیایید از این فرصت بهره‌مند شویم و آینده‌ای روشن‌تر را برای نسل‌های بعد به ارمغان آوریم.

مسئولان همت کنند چرا که حضرت مولانا می‌گوید:

هر که را شد همت عالی پدید

هر چه جست، آن چیز حالی شد پدید

هر که را یک ذره همت داد دست

کرد او خورشید را زان ذره پست

نطفه ملک جهان‌ها همت است

پر و بال مرغ جانها همت است

گفتگوی عصر اقتصاد با سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفتی توسعه در مر داب نفتی!

● سهیلاروزبان

توانست تولید نفت روسیه را از ۳ میلیون بشکه به ۱۰ میلیون بشکه برساند. تولیدات نفتی عربستان هم از ۲.۵ میلیون بشکه به ۱۰ میلیون بشکه رسانده است. حتی وضعیت تولیدات عراق هم امروز از ما بهتر بوده و تولیداتش بیشتر از ما شده و به دومین تولید کننده اوپک تبدیل شده است. در واقع ما بزرگترین خسارت را از موانع داخلی متحمل شدیم. زمانی امکان توسعه و افزایش ظرفیت وجود داشت و هزینه زیادی هم نیاز نداشت و از طرفی هم تحریم ها هم اینگونه نبود. اما متأسفانه ما آن فرصت های طلایی را از دست دادیم و امروز دیگر شرایط برای توسعه خیلی سخت شده، هزینه ها به شدت افزایش یافته و از طرفی هم سرمایه گذاری خارجی به راحتی ممکن نیست. در واقع ما خودمان را توسعه ورشدمحروم کردیم.

اما بسیاری بر این باورند که ارزش افزوده حاصل از توسعه در بسیاری از صنایع بیش از نفت بوده و ایران بهتر است به جای توسعه صنعت نفت سراغ چنین صنایعی برود؟

درست است که برخی صنایع ارزش افزوده بالایی دارند اما سوال من این است که آیا ما تکنولوژی و علم توسعه این صنایع را در اختیار داریم؟ حتی اگر هم به تکنولوژی لازم هم دسترسی داشتیم، منطقی نیست که چشم خود را در برابر چنین نعمت فوق العاده ای ببندیم ضمن اینکه توسعه صنعت نفت هم برای ما ارزش افزوده بالایی دارد. هم اکنون هزینه بهره برداری هر بشکه نفت حدود ۵ دلار بوده و به حدود ۱۰ دلار هم سرمایه گذاری نیاز دارد. در واقع ما می توانیم نفت را با هزینه ای حدود ۱۵ دلار تولید کرده آن را به قیمت متوسط ۷۰ دلار بفروشیم، چه کار و صنعتی می تواند چنین ارزش افزوده ای ایجاد کند؟ کدام سرمایه گذاری سودآورتر از توسعه زیرساخت های انرژی است؟ اما متأسفانه ما درآمدهای خود را خرج روزمرگی کردیم؛ همان طور که منابع صندوق های بازنشستگی را که باید برای آینده نسل های امروز سرمایه گذاری شود، مصرف کرده می کنیم. وقتی برق را ارزان عرضه کردیم و مصرف کنندگان را به مصرف بی حساب و کتاب عادت دادیم، به این فکر نکردیم که هزینه ساخت نیروگاه های جدید و حتی بازسازی نیروگاه های قدیمی را از کجا باید تامین کنیم. این بی فکری، باری سنگین بر دوش امروز ما گذاشته و چشم انداز فردی ما را تاریک کرده است.

با وجود نبود مدیریت مناسب در هزینه کرد دلار نفتی، باز هم این صنعت بیشترین سهم از رشد اقتصادی را به خود اختصاص داده است. گزارش های بانک مرکزی نشان می دهد که سهم نفت از رشد اقتصادی ۵ درصدی در سال گذشته حدود ۱۷ درصد بوده است. همین حالا هم سهم نفت از رشد اقتصادی حدود ۱۴ درصد برآورد می شود. **با توجه به وابستگی اقتصاد ایران به دلارهای نفتی، تشدید تحریم ها از سوی ترامپ می تواند آینده اقتصادی ایران را هم تحت تاثیر قرار دهد. به نظر شما اعمال تحریم ها از سوی ترامپ در خصوص فروش نفت ایران تا چه اندازه محتمل است؟**

البته باید توجه داشت که تا حالا هیچ اظهار نظر صریح و شفافی درباره اعمال تحریم ها و تشدید تحریم علیه ایران از سوی ترامپ صورت نگرفته و تمامی آنچه مطرح می شود تماماً پیش بینی است. تشدید تحریم ها علیه ایران به چند فاکتور اصلی بستگی دارد که اصلی ترین آنها تولید سلاح هسته ای در ایران است که خوشبختانه ایران اقدامی در این خصوص انجام نمی دهد. مساله دوم به وضعیت بازار و عرضه و تقاضا وجود دارد. نباید فراموش کرد که از زمان اقتصادی شدن استفاده از نفت شیل (نفت نامتعرف)، مختصات بازار انرژی در دنیا تغییر پیدا کرد. در آن سال ها ایران دیگر نقش قبلی را در بازار انرژی نداشت به همین خاطر بود که از سال های ۲۰۰۸ به بعد شرایط تحریم نفت ایران فراهم شد. واقعیت این است که در سال های قبل از ۲۰۰۸ نفت ایران تحریم نبود. حتی برخی کارشناسان کشور در همان سال ها می گفتند؛ نفت تنها بخشی از اقتصاد ایران است که تحریم نمی شود.

برخلاف بسیاری از صنایع، نفت ایران نوعی عقب گرد را در طی سال های گذشته تجربه کرده است. آنگونه که حمید حسینی سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی به عصر اقتصاد می گوید: مقدار تولید نفت ایران بعد از انقلاب روند کاهشی به خود گرفته است. او با اشاره به سرمایه گذاری کشورهای نفت خیز دنیا در این حوزه، می گوید که متأسفانه ما نتوانستیم از نفت بر توسعه بخش های غیر اقتصادی به درستی استفاده کنیم. این کارشناس حوزه انرژی در ادامه ی گفتگوی خود گفته که هر بشکه نفت ارزش افزوده حدود ۵۵ دلاری برای ایران به همراه دارد. کدام صنعت را سراغ دارید که این گونه ارزش افزوده برای کشور ایجاد کند. اما حیف که زمان طلایی برای توسعه را از دست دادیم!

متن کامل گفتگوی عصر اقتصاد با حمید حسینی را در ادامه می خوانید:

صنعت نفت، گاز و پتروشیمی در طی بیش از ۴۰ سال گذشته چه مسیری را طی کرده است؟

تولید نفت ما در زمان انقلاب حدود ۵ میلیون بشکه در روز بود. مدتی بعد از انقلاب تولید نفت به دلیل صیانت از ثروت ملی برای نسل های بعدی به ۲.۵ میلیون بشکه در روز کاهش پیدا کرد. این نگرش البته کمی بدتر اصلاح شد و شاهد افزایش تولیدات نفت بودیم؛ طوری که در دهه ۷۰ متوسط تولید روزانه نفت به حدود ۳.۵ میلیون بشکه در روز رسید. روند صعودی تولید نفت همچنان ادامه داشت و در دوره ای مقدار تا مرز ۴ میلیون بشکه هم افزایش یافت. اما این رشد تولید خیلی دوام نیاورد و هم زمان با تشدید تحریم ها روند کاهش به خود گرفته و حتی در دوره ای تولیدات ما به حدود ۲.۵ میلیون بشکه هم رسید.

امروز بعد از گذشت سال ها تولیدات ما حدود ۳.۵ میلیون بشکه است. در مجموع می توان گفت که در حوزه تولید نفت نسبت به سایر بخش ها عملکرد خیلی قابل دفاعی نداشتیم. برای درک بهتر نسبت به این مسئله باید بدانید که تولید فولاد از حدود ۳۰۰ هزار تن امروز به ۳۰ میلیون تن رسیده که نشان دهنده رشد حدود ۱۰۰ برابری است.

البته در حوزه گاز تولیداتمان خیلی زیاد نبود. اما امروز با تولید یک میلیارد مترمکعب سومین تولید کننده گاز در دنیا هستیم. هرچند که بخش زیادی از این تولید را برای نیاز داخلی می سوزانیم.

در حوزه پتروشیمی هم پیش از انقلاب حرف زیادی برای گفتن نداشتیم و تولیدات ما چیزی حدود ۳۰۰ هزار تن بود. اما امروز ظرفیت تولید کشور به ۹۲ میلیون تن و مقدار تولید به حدود ۶۵ میلیون تن رسیده است. ناگفته نماند که ظرفیت پالایشی کشور هم امروز به حدود ۲.۲ میلیون بشکه افزایش یافته است.

به نظر شما رشد و تحولاتی که در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی طی سال های گذشته ایجاد شده، به اندازه کافی و متناسب با ظرفیت های فعلی اقتصاد بوده است.

مشکل ما اینجاست که اقتصاد غیر نفتی را با نفت نساختیم. این کاری است که بسیاری از کشورهای نفت خیز دنیا و البته رقبای ما در منطقه به خوبی انجام داده و امروز شاهد هستیم که آنها چگونه توانسته اند باتکیه بر همین درآمدهای نفتی در مسیر توسعه قرار گیرند.

با این اوصاف می توانیم بگوییم که ما عملکرد ضعیف تری نسبت به دیگر تولید کنندگان نفت داشتیم؟

برای پاسخ به این سوال بهتر است ابتدا به چند آمار اشاره کنم. در زمان شروع ریاست جمهوری اوپا ما تولیدات نفتی آمریکا ۱۸ میلیون بشکه بود اما امروز این رقم به ۱۵ میلیون بشکه رسیده است. پوتین

بررسی فرصت‌ها و چالش‌های اقتصادی در گام دوم انقلاب انقلاب اقتصادی با جوانی و فناوری

● مسعود شریعت‌زاده
مدیرمسئول

به صنایع سنتی و حرکت به سمت اقتصاد رقابتی ایجاد کرده است. حمایت از این بخش، می‌تواند زمینه‌ساز خلق ارزش افزوده بالا و توسعه پایدار کشور باشد. همچنین، توسعه فناوری‌های داخلی در حوزه‌هایی مانند انرژی‌های نو، داروسازی و کشاورزی هوشمند، مزیت‌های رقابتی ایران را در سطح جهانی افزایش میدهد.

موقعیت جغرافیایی جذاب

ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی خود، از ظرفیت‌های ترانزیتی و ژئوپلیتیکی ویژه‌ای برخوردار است. قرار گرفتن در چهارراه ارتباطی شرق و غرب، امکان تبدیل شدن کشور به هاب تجاری منطقه‌ای را فراهم کرده است. توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، تکمیل پروژه‌های ریلی، جاده‌ای و بندری و افزایش همکاری‌های اقتصادی با کشورهای همسایه، سهم ایران را از تجارت بین‌المللی افزایش داده و درآمدهای ارزی کشور را متنوع می‌کند. از سوی دیگر، تحریم‌های اقتصادی که در سال‌های اخیر به اقتصاد کشور تحمیل شده‌اند، هر چند محدودیت‌هایی ایجاد کرده‌اند، اما در برخی حوزه‌ها منجر به افزایش تولید داخلی و کاهش وابستگی به واردات شده‌اند. این وضعیت می‌تواند به‌عنوان فرصتی برای خودکفایی در بخش‌های استراتژیک اقتصاد مورد استفاده قرار گیرد، به‌ویژه اگر سیاست‌های حمایتی و تشویقی به درستی اجرا شوند.

اعتیاد به نفت و چالش‌های بزرگ

در کنار فرصت‌های ذکر شده، چالش‌های اقتصادی متعددی نیز وجود دارد که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی دقیق است. یکی از اساسی‌ترین چالش‌های اقتصادی کشور، وابستگی به درآمدهای نفتی است. با وجود تأکیدات متعدد بر لزوم کاهش این وابستگی، بخش قابل توجهی از درآمدهای کشور همچنان از محل صادرات نفت و میعانات گازی تأمین می‌شود. نوسانات قیمت نفت و تحریم‌های بین‌المللی بر ثبات اقتصادی کشور تأثیر منفی می‌گذارد و اقتصاد را در برابر شوک‌های خارجی آسیب‌پذیر می‌کند. خروج از این وضعیت نیازمند برنامه‌ریزی دقیق برای توسعه صنایع غیرنفتی، افزایش صادرات محصولات غیرنفتی و متنوع‌سازی منابع درآمدی کشور است. یکی دیگر از چالش‌های کلیدی، مشکلات موجود در نظام بانکی و تأمین مالی تولید است. نظام بانکی کشور با چالش‌هایی همچون حجم بالای موقوفات بانکی، ضعف نظارت، نرخ بهره نامتناسب و ناکارآمدی در تأمین مالی بنگاه‌های تولیدی مواجه است. بسیاری از واحدهای تولیدی و کارآفرینان، به دلیل دشواری‌های دسترسی به تسهیلات بانکی، در توسعه فعالیت‌های خود با موانع جدی مواجه هستند. اصلاحات ساختاری در نظام بانکی، افزایش شفافیت مالی و تسهیل دسترسی به منابع مالی برای تولیدکنندگان می‌تواند نقش بسزایی در تقویت بخش تولید و اشتغال‌زایی ایفا کند.

همچنین از جدی‌ترین معضلات اقتصادی کشور، تورم مزمن و کاهش قدرت خرید مردم است. افزایش هزینه‌های زندگی، رشد نامتوازن دستمزدها و کاهش ارزش پول ملی، فشارهای اقتصادی بر اقشار مختلف جامعه را افزایش داده است. تورم بالا علاوه بر کاهش قدرت خرید مردم، موجب کاهش سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی نیز می‌شود. سیاست‌های کنترل تورم، اصلاح نظام پارانهای، مدیریت نقدینگی و افزایش بهره‌وری در بخش تولید، از جمله راهکارهایی است که به مهار این بحران کمک می‌کند.

نرخ بالای بیکاری، به‌ویژه در میان جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، یکی دیگر از چالش‌های اقتصادی کشور است. عدم تناسب نظام آموزشی با نیازهای بازار کار، موجب افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان بیکار شده است. بسیاری از دانش‌آموختگان دانشگاهی مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار را ندارند و این مسئله موجب افزایش بیکاری و هدررفت سرمایه‌های انسانی کشور شده است. سرمایه‌گذاری در آموزش‌های مهارتی، توسعه کارآموزی‌های صنعتی و تقویت پیوند بین دانشگاه و صنعت از جمله اقداماتی است که به حل این معضل کمک می‌کند.

فساد اقتصادی و ناکارآمدی مدیریتی نیز از جمله موانع اصلی رشد اقتصادی کشور است. وجود رانت‌خواری، سوءاستفاده از منابع مالی و ناکارآمدی برخی نهادهای اجرایی، موجب کاهش اعتماد عمومی و کند شدن روند توسعه اقتصادی شده است. شفافیت مالی، اصلاح ساختارهای نظارتی، مبارزه جدی با فساد و اجرای دقیق قوانین، از جمله راهکارهایی است که زمینه را برای رشد اقتصادی سالم و پایدار فراهم می‌کند.

بیانیه گام دوم انقلاب که ۶ سال پیش و در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی از سوی رهبر معظم انقلاب صادر شد، به‌عنوان نقشه راهی برای آینده کشور، هفت محور کلیدی را برای پیشرفت ایران مشخص کرده است. در میان این محورها، اقتصاد جایگاه ویژه‌ای دارد و بر نقش تولید، اشتغال، نوآوری، عدالت اقتصادی و استفاده از ظرفیت‌های بالقوه داخلی و بین‌المللی ارائه چشم‌اندازی برای عبور از موانع اقتصادی و استفاده از ظرفیت‌های بالقوه داخلی و بین‌المللی ارائه می‌دهد. اما تحقق این اهداف مستلزم شناخت دقیق فرصت‌ها و چالش‌های پیش رو است. بررسی دقیق این فرصت‌ها و چالش‌ها، درک روشن‌تری از مسیر پیش رو ارائه می‌دهد و امکان تدوین سیاست‌های مؤثرتر را فراهم می‌سازد.

یکی از مهم‌ترین فرصت‌های اقتصادی کشور، برخورداری از نیروی انسانی جوان و متخصص است. ایران با جمعیت قابل توجهی از جوانان تحصیل کرده و خلاق، ظرفیت بالایی برای رشد اقتصادی دارد. سرمایه‌گذاری در آموزش مهارت‌های نوین و ایجاد فرصت‌های کارآفرینی، این سرمایه انسانی را به موتور محرک اقتصاد تبدیل می‌کند. در دنیای امروز که اقتصادهای پیشرفته بر پایه دانش و نوآوری بنا شده‌اند، استفاده از ظرفیت‌های علمی و فنی کشور، وابستگی به اقتصاد سنتی و منابع خام را کاهش داده و کشور را به سوی تولید محصولات و خدمات با ارزش افزوده بالا سوق میدهد. البته باید در

نظر داشته باشیم که مزیت جوانی جمعیت، مزیتی پایدار نیست و به زودی کشور در سراشیبی پیرجمعیتی قرار خواهد گرفت و به همین دلیل، باید از مزیت کنونی، علاوه بر رشد اقتصادی عادی، امکانات عمومی و اقتصادی لازم برای دوران پیری جمعیت را نیز تدارک ببینیم که با توجه به بازار اشتغال، خدمات پزشکی و عمومی، وضعیت نقدینگی صندوقهای بازنشستگی، مسیر سختی را پیش رو داریم.

توجه به اقتصاد دانش بنیان

اقتصاد دانش بنیان یکی از بخش‌های کلیدی است که می‌تواند نقش مهمی در تحول اقتصادی کشور ایفا کند. رشد شرکت‌های دانش بنیان و گسترش فناوری‌های نوینی همچون هوش مصنوعی، بیوتکنولوژی، نانو تکنولوژی و اینترنت اشیا، فرصت‌های بزرگی را برای کاهش وابستگی

از دیگر چالش‌های پیش روی اقتصاد ایران، موانع جذب سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی است. تحریم‌ها، بی‌ثباتی اقتصادی، مشکلات حقوقی و مقررات پیچیده، از جمله عواملی هستند که سرمایه‌گذاران را از ورود به اقتصاد کشور باز می‌دارند. جذب سرمایه‌گذاری، نیازمند اصلاح قوانین، بهبود فضای کسب و کار، تأمین امنیت اقتصادی و حمایت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است. در شرایطی که بسیاری از کشورهای برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی رقابت می‌کنند، ایران نیز باید با ارائه مشوق‌های مناسب، زمینه را برای ورود سرمایه‌های جدید فراهم سازد.

تحقق اهداف اقتصادی در گام دوم انقلاب نیازمند ایجاد هماهنگی میان سیاست‌های کلان اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور است. در این راستا، یکی از مهم‌ترین اقدامات، تغییر نگاه سیاست‌گذاران از مدیریت کوتاه‌مدت و واکنشی به مدیریت راهبردی و آینده‌نگر است. اقتصاد ایران برای عبور از بحران‌های فعلی، نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت و تصمیم‌گیری‌هایی مبتنی بر اصول علمی و تجربیات جهانی است. این امر مستلزم ایجاد ثبات در سیاست‌های اقتصادی، کاهش تغییرات مکرر قوانین و مقررات و تقویت اعتماد عمومی به سیاست‌های اقتصادی کشور است. در غیر این صورت، هرگونه برنامه‌ریزی اقتصادی در میان‌مدت و بلندمدت با بی‌اعتمادی فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی روبه‌رو خواهد شد.

یکی از موضوعات کلیدی که در گام دوم انقلاب باید مورد توجه ویژه قرار گیرد، تحقق عدالت اقتصادی و کاهش نابرابری‌های اجتماعی است. یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد ایران، توزیع ناعادلانه ثروت و منابع است که منجر به گسترش شکاف طبقاتی شده است. بخشی از این نابرابری، ریشه در ساختار اقتصادی دارد که برخی بخش‌های خاص را بیش از سایر بخش‌ها منفعند کرده است. برای مثال، دسترسی نابرابر به منابع بانکی و اعتباری، اختصاص پاران‌های غیرهدفمند و فساد در واگذاری منابع دولتی، موجب شده است که بخشی از جامعه از رشد اقتصادی سهم بیشتری ببرد و در مقابل، اقشار ضعیف‌تر جامعه از مزایای توسعه بهره‌مند نشوند. اجرای سیاست‌های مالیاتی عادلانه، حذف رانت‌های اقتصادی، حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط و توزیع عادلانه منابع، می‌تواند به تحقق عدالت اقتصادی کمک کند و اعتماد عمومی به سیاست‌های اقتصادی را افزایش دهد.

در کنار عدالت اقتصادی، توجه به توسعه پایدار نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. گام دوم انقلاب باید بر رشد اقتصادی همزمان با حفظ منابع طبیعی و محیط‌زیست تأکید کند. توسعه صنایع آلاینده، تخریب منابع آبی و جنگل‌ها و عدم رعایت استانداردهای زیست‌محیطی در بسیاری از صنایع، خسارات جبران‌ناپذیری به محیط‌زیست کشور وارد کرده است. در دهه‌های آینده، کشورها ناچار خواهند بود سیاست‌های اقتصادی خود را با معیارهای توسعه پایدار تطبیق دهند، چراکه بی‌توجهی به این مسئله، هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی سنگینی به دنبال خواهد داشت. در این راستا، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی ایران باید به سمت ترویج انرژی‌های تجدیدپذیر، بهینه‌سازی مصرف انرژی و توسعه اقتصاد سبز حرکت کند.

از دیگر راهبردهای کلیدی در گام دوم انقلاب، تقویت و تنوع بخشی به تعاملات اقتصادی با کشورهای منطقه و جهان است. در شرایطی که تحریم‌های اقتصادی به یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد ایران تبدیل شده‌اند، توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، راهکاری مؤثر برای کاهش وابستگی به اقتصادهای محدود و افزایش مقاومت اقتصادی کشور است. کشورهای همسایه ایران، بازارهای بزرگی برای محصولات و خدمات ایرانی محسوب می‌شوند و افزایش تعاملات اقتصادی با این کشورها، سهم ایران را در تجارت منطقه‌ای افزایش می‌دهد. علاوه بر این، پیوستن به پیمان‌های تجاری بین‌المللی و تقویت همکاری‌های اقتصادی با کشورهایی که دارای منافع مشترک با ایران هستند، به گسترش بازارهای صادراتی و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور در برابر تحریم‌ها کمک می‌کند.

نقش دولت در سیاست‌های اقتصادی گام دوم انقلاب نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. دولت باید از یک بازیگر اقتصادی مسلط، به یک ناظر و تسهیل‌کننده تبدیل شود. کاهش تصدی‌گری دولتی، خصوصی‌سازی واقعی و واگذاری امور اقتصادی به بخش خصوصی، یکی از اصولی‌ترین راهکارهای اصلاح ساختار اقتصادی کشور است. البته این روند باید به صورت هوشمندانه و با نظارت دقیق صورت گیرد تا از ایجاد انحصارات جدید و فساد اقتصادی جلوگیری شود. علاوه بر این، بهبود فضای کسب و کار، کاهش بوروکراسی‌های اداری و تسهیل شرایط برای فعالیت‌های اقتصادی، از جمله اقداماتی است که به تقویت نقش بخش خصوصی و افزایش بهره‌وری اقتصادی کمک می‌کند.

از سوی دیگر، نقش مردم و نهادهای اجتماعی در تحقق اهداف اقتصادی گام دوم انقلاب غیرقابل‌انکار است. مشارکت مردم در سیاست‌های اقتصادی، از طریق حمایت از تولید ملی، مدیریت صحیح مصرف و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد، به تقویت اقتصاد داخلی منجر می‌شود. یکی از مشکلات جدی اقتصاد ایران، فرهنگ مصرف‌گرایی و وابستگی بیش از حد به کالاهای وارداتی است که موجب خروج جدی ارز از کشور و تضعیف تولید داخلی شده است. تقویت فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی، موجب حفظ اشتغال و رونق تولید می‌شود و به استقلال اقتصادی کشور نیز کمک می‌کند. این امر نیازمند آموزش و فرهنگ‌سازی در سطح جامعه، به‌ویژه از طریق رسانه‌ها، نظام آموزشی و نهادهای فرهنگی است.

همچنین، اصلاحات اقتصادی باید در راستای افزایش بهره‌وری و کارآمدی ساختارهای اقتصادی کشور انجام شود. یکی از مشکلات بزرگ اقتصاد ایران، پایین بودن بهره‌وری در بخش‌های مختلف اقتصادی است. بسیاری از صنایع و شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی با ناکارآمدی مواجه‌اند و هزینه‌های بالایی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کنند. استفاده از فناوری‌های نوین، بهبود مدیریت اقتصادی و کاهش هزینه‌های اضافی، به افزایش بهره‌وری و کاهش فشارهای اقتصادی کمک می‌کند. در این راستا، توسعه فناوری‌های دیجیتال، هوش مصنوعی و اقتصاد هوشمند به تحول در بخش‌های تولیدی و خدماتی کشور منجر می‌شود.

در جمع‌بندی می‌توان گفت که گام دوم انقلاب اسلامی، فرصتی تاریخی برای تحول اقتصادی کشور فراهم کرده است. استفاده از ظرفیت‌های داخلی، توسعه فناوری‌های نوین، کاهش وابستگی به نفت، حمایت از تولید ملی و بهبود فضای کسب و کار، می‌تواند مسیر پیشرفت اقتصادی کشور را هموار کند. در این میان، اجرای سیاست‌های اقتصادی کارآمد، مقابله با فساد، اصلاح نظام بانکی و آموزشی و توسعه دیپلماسی اقتصادی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند به تحقق اهداف اقتصادی بیانیه گام دوم انقلاب کمک کند. با برنامه‌ریزی دقیق و اجرای سیاست‌های صحیح، ایران می‌تواند در دهه‌های آینده به یکی از اقتصادهای پویا و مقاوم منطقه تبدیل شود و از ظرفیت‌های عظیم خود برای رشد و توسعه بهره‌برداری کند.

در نهایت، گام دوم انقلاب اسلامی، فرصتی بی‌نظیر برای اصلاح ساختارهای اقتصادی و حرکت به سمت توسعه پایدار و متوازن است. عبور از چالش‌های اقتصادی موجود و استفاده بهینه از فرصت‌های پیش‌رو، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، همکاری میان دولت، بخش خصوصی و مردم و اتخاذ سیاست‌های هوشمندانه اقتصادی است. با مدیریت صحیح منابع، اصلاح ساختارهای اقتصادی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی، می‌توان مسیر پیشرفت اقتصادی کشور را هموار ساخت و به سمت آینده‌ای روشن‌تر حرکت کرد.

با وجود چالش‌هایی همچون تورم، بیکاری و مشکلات نظام بانکی، ایران در گام دوم انقلاب می‌تواند با اصلاحات بنیادین، به سمت خودکفایی و کاهش بحران‌ها گام بردارد

ایران با اتکا به نیروی انسانی متخصص و منابع داخلی، می‌تواند مسیر وابستگی به نفت را تغییر دهد و به سمت توسعه پایدار و اقتصاد دانش‌بنیان حرکت کند

بررسی چالش های نظام بانکی پس از انقلاب در گفتگو با کارشناسان بانکداری ایران از دگردیسی تا سراب!

● مریم غدیر پور

بانکی بطور دقیق تشریح کرد. اما آنچه مسلم است بانک های کشور در بخش توسعه ای بسیار موفق عمل کرده اند. بطور مثال تعداد شعب بانک ها و اموال تملیکی بانک های که به عنوان سرمایه بانکی از آن یاد می شود نسبت به ۴ دهه گذشته رشد قابل توجهی داشته است. همچنین به وجود آمدن بانک های خصوصی قدرتمند در دهه ۷۰ از جمله اتفاقات خوش بینی بود که برای مدتی طولانی، نظام بانکی را از دولتی محور بودن دور کرد.

آفتی به نام خلق پول

وی با تاکید بر اینکه در یک دهه اخیر بانک ها با چاپ پول و تزریق نقدینگی به افزایش تورم دامن زده اند، خاطر نشان کرد: در زمان قبل از انقلاب به دلیل رشد اقتصادی دورقمی پروژه در دهه ۵۰ بانک ها بیشتر تسهیلات دهنده به بخش تولید بودند.

همچنین سرمایه مردم در بانک ها سپرده گذاری می شد، سپس بانک ها آن را به طور مستقیم به تولید تزریق می کردند. همانطور که می بینیم اغلب شرکت های خصوصی به نام و ماندگار دوران قبل از انقلاب در شروع کار، بدون تضامین سفت و سخت سرمایه اولیه خود را از طریق منابع بانکی در قالب وام تامین کرده اند. این موضوعی است که در دوده اخیر بسیار کم رنگ شده، زیرا عملاً بانک ها پولی ندارند که به تولید اختصاص دهند؛ ناگزیر و در پاره ای موارد برای جبران این کمبود دست به خلق پول، که جز عوامل

وجود آمدن بانک های خصوصی
قدرتمند در دهه ۷۰ از جمله
اتفاقات خوش بینی بود که برای
مدتی طولانی نظام بانکی را از دولتی
محور بودن دور کرد

قبل از انقلاب به دلیل رشد
اقتصادی دورقمی به ویژه در دهه
۵۰ بانک ها بیشتر تسهیلات ده به
بخش تولید بودند

اصلی ایجاد تورم است؛ می زنند. همین امر موجب شده که تولیدکنندگان نوپا به ناچار کم کم از چرخه تولید کنار گذاشته شوند، یا سرمایه خود را در سایه رکود از تولید خارج کرده و در بازارهای موازی سرمایه گذاری کنند.

با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۵۷ علاوه بر تغییر در ساختار سیاسی ایران، تغییراتی اساسی در ارکان اقتصادی کشور نیز رخ داد. بر این اساس سیستم بانکداری کشور نیز دستخوش تغییراتی در این ایام شد. در چهار دهه گذشته نظام پولی و بانکی بوده که نقش تعیین کننده ای در سراسر نظام اقتصادی کشور برجای نهاده است.

بر اساس نظر کارشناسان به رغم اعمال تحریم های ظالمانه ای که قریب به چهار دهه است که گریبان نظام پولی و بانکی کشور گرفته؛ شبکه بانکی توانسته پیشرفت های چشمگیری در نیل به اهداف کلان اصلاح نظام پولی و بانکی به ویژه در مبحث بانکداری اسلامی داشته باشد. در روی دیگر سکه در پاره ای مسائل به ویژه در یک دهه اخیر سیستم بانکی کشور به شدت ضعیف عمل کرده است.

رشد نامتناسب و ناهمگون خلق پول و نقدینگی و در نتیجه آن ظهور تورم و تثبیت تورم دورقمی در اقتصاد کشور و همچنین عدم هدایت پول و تزریق آن به بخش تولید را می توان از جمله ناکامی های نظام بانکی کشور در بیش از ۴ دهه گذشته دانست.

در ادامه مطلب عصر اقتصاد نظر کارشناسان حوزه پولی و بانکی را در خصوص کارنامه عملکرد شبکه بانکی در ۴۶ سال گذشته جویا شده و خواسته تا کم کیف آن را بطور مختصر توضیح دهند.

نتیجه در گرو پژوهشی جامع

عباس سلیمیان، استاد دانشگاه و کارشناس حوزه پولی و مالی در رابطه با عملکرد شبکه بانکی پس از انقلاب اظهار کرد: بررسی کارنامه ۴۶ ساله نظام بانکداری نیازمند پژوهشی همه جانبه و متکی به آمار و ارقام است. بنابراین نمی توان کارنامه نظام

انحراف از مسیر

این استاد دانشگاه در ادامه افزود: هدف اصلی انقلاب در نظام بانکی بخشیدن مشروعیت شرعی به آن و اجرای قوانین اسلامی در بانک‌ها با محوریت حذف نظام ربوی بود. اما آنچه از شواهد و قرائن برمی آید حرکت به سوی نظام بانکداری بدون ربا و مطبق بر اصول شریعت اسلامی اگرچه در سالهای آغازین انقلاب اسلامی سرعت خوبی داشت. ولی متأسفانه در سالهای بعد در زمینه های ابزارسازی، نهادسازی، سیاستگذاری و نظارتی رشد و گستردگی کمتر توسعه یافت.

کلاف تنش و نقدینگی

حسینی هاشمی افزود: سیستم بانکی کشور دو دهه گذشته با تنش‌های بسیاری روبه‌رو بود و تغییراتی که در سطح کلان مدیریتی بانک‌ها و در سیاست‌های بانک مرکزی به وجود آمد مقامات بانکی را با سردرگمی روبه‌رو کرد. همین سردرگمی و بسیاری از سیاست‌دستوری باعث شتاب رشد نقدینگی در دهه اخیر شد. موضوعی که قبل از انقلاب به دلیل رشد اقتصادی در گردش مالی مشهود نبود و کسری بودجه دولت‌ها با چاپ پول جبران نمی‌شد.

قرض بدون سود

حسینی هاشمی ورود بانک‌های خصوصی را به عرصه مالی کشور را از دیگر دستاوردهای نظام بانکداری پس از انقلاب برشمرد و افزود: در این کارشناس امور بانکی تصریح کرد: با وجود تصویب قانون اصل ۴۴، هنوز بانک‌ها در معاملات پولی و اعتباری سهم مناسبی را به دست نیاورده‌اند و در بهترین وضعیت، سهم کل بانک‌ها به ۱۵ درصد می‌رسد. وی مهم‌ترین تغییر در ساختار نظام بانکی بعد از انقلاب تغییر قانون بانکداری ربوی دانست و گفت: اساس این قانون قرض بدون بهره بود. در آن زمان با توجه شرایط، اندیشمندان با استفاده از تجارب کشورهای اسلامی و دیدگاه مراجع، این قانون را به بانکداری بدون ربا تغییر دادند. حال حاضر بانک‌های خصوصی نقش پررنگی در اقتصاد کشور ایفا می‌کنند؛ در برخی موارد عملکرد بانک‌های خصوصی چه در امر تسهیلات دهی به تولید و همچنین پرداخت وام‌های خرد از بانک‌های دولتی با توجه به دسترسی به منابع عملکرد شایسته‌تری دارند.

سایه سنگین تحریم بر نظام بانکی

بهاء‌الدین حسینی هاشمی، بانکدار و کارشناس امور بانکی در رابطه با عملکرد نظام بانکی در گذشته و بررسی آن در مقطع ۴۶ ساله انقلاب اسلامی خاطر نشان کرد: قبل از هر گونه اظهار نظری در خصوص عملکرد نظام بانکی در ۴۶ سال گذشته نباید تاثیر تحریم‌ها بر نظام بانکی را نادیده گرفت؛ زیرا این موضوع باعث شد تا حدودی در سالهای اخیر بانکداری کشور با تعامل و بروز شدن دور بماند.

نظام بانکداری ایران در زمینه‌هایی همچون توسعه کمی و کیفی زیرساخت‌های فنی و ابزارهای نظام پرداخت از جمله در بانکداری الکترونیک و کنترل ریسک بسیار مطلوب عمل کرده است

لازم به ذکر است با وجود این اوصاف نظام بانکداری ایران در زمینه‌هایی همچون توسعه کمی و کیفی زیرساخت‌های فنی و ابزارهای نظام پرداخت از جمله در بانکداری الکترونیک، تنوع بخشی به نظام بانکی با توسعه انواع بانکداری تجاری و همچنین مدیریت ریسک کارنامه مطلوبی از خود بجا گذاشته است.

کلام آخر

پاسخ دهی به این پرسش که نظام بانکداری ایران در ۴۶ سال گذشته چه کارنامه‌ای دریافت کرده به مولفه‌های بررسی و سنج‌های به کار گرفته شد؛ بستگی دارد. از نگاه کارشناسان در برخی موارد بانکداری کشور با لحاظ کردن شرایط تحریم کارنامه قبولی دریافت می‌کند. از سوی دیگر در ایجاد پدیده تورم به دلیل چاپ پول بی‌پشتوانه بی‌تقصیر نیستند. بنابراین برای داشتن نگاهی موشکافانه به نظام بانکی در ۴۶ سال گذشته باید اعداد و آمار بسیار دقیقی طی این سنوات در دست داشت. با زیره بین قرار داده‌آمارها می‌توان فهمید که تا چه اندازه این سیستم در ایجاد ثبات اقتصادی، کنترل تورم، استقلال و خودتکایی به درستی انجام وظیفه کرده است. هر چند که تک‌رقمی نشدن نرخ تورم حداقل در ۴۰ سال گذشته به این معنی است که بانک‌های کشور با ایجاد شرایط ثبات اقتصادی فاصله زیادی دارند.

کارنامه قبولی

این کارشناس امور بانکی در ادامه افزود: رشد تامین مالی خرد در جهت افزایش رفاه خانوارها و ایجاد کارآفرینی، رشد کمی و کیفی ارائه خدمات بانکی در سراسر کشور اعم از نقاط دورافتاده و محروم، تامین مالی ساخت و نوسازی مسکن شهری و روستایی و همچنین رشد مدیریت دانش و ارائه اطلاعات آماری به جامعه از جمله دستاوردهای نظام بانکی طی سالهای گذشته بوده است.

وی در پاسخ به این پرسش که علت افزایش نقدینگی در دهه‌های گذشته چیست؛ بیان کرد: در دو دهه گذشته با تغییرات فراوان در نرخ سود بانکی عملاً باعث شد تا منابع از بانک‌ها خارج شود و به سمت سایر بازارها گسیل شود. گفتنی است در این سالها با تغییراتی که در نرخ سود تسهیلات بانکی به وجود آمد بانک‌ها را با چالش‌های فراوانی روبه‌رو کرد و طوری که پایین بودن این نرخ روی عملکرد بانک‌ها تاثیرات فراوانی گذاشت.

با حضور محمد اتابک، وزیر صمت انجام پذیرفت

گزارش ویژه

رونمایی از پروژه‌های توسعه‌ای فولادسنگان

همزمان با ایام پیروزی انقلاب اسلامی، شرکت صنایع معدنی فولادسنگان شاهد افتتاح و رونمایی از طرح‌های توسعه‌ای خود بود.

به گزارش روابط عمومی فولادسنگان، این مراسم با حضور محمد اتابک، وزیر صمت، وحید الله جعفری، معاون معدنی صمت، آقاجانلوریاست امیدرو، مظفری استاندار خراسان رضوی، محمدیاسر طیب نیا، مدیرعامل گروه فولاد مبارکه، علی امرایی، مدیرعامل فولادسنگان، امیرتوکلی نماینده مردم خواف در مجلس شورای اسلامی و جمعی از مسئولین و کارکنان فولادسنگان در محل این شرکت برگزار شد.

مدیرعامل فولادسنگان با اشاره به خرید ماشین آلات معدنی گفت: شانزده دستگاه ماشین آلات معدنی وارد کرده‌ایم و اولین شرکتی بودیم که از شرکت ایرانی هپکو نیز ماشین آلات خریداری نموده و به دنبال رفع یکی از بزرگترین معضلات این منطقه یعنی مشکل حمل ریلی هستیم.

امرایی، مدیرعامل شرکت صنایع معدنی فولادسنگان، در این مراسم گفت: فولادسنگان با سرمایه‌گذاری برای تامین مواد اولیه فولاد مبارکه تاسیس شد و در دوره پنج ساله، تولیدات این شرکت را از ۲.۵ به ۹.۵ میلیون تن رساندیم. وی گفت: ما در فولادسنگان تلاش کرده‌ایم ناترازی‌ها مدیریت شود و با توجه به ظرفیت تولید کارخانه‌های کنسانتره و گندله سازی که ۱۰ میلیون تن است، میزان تولید شرکت ۹.۵ میلیون می‌باشد.

امرایی با تاکید بر ظرفیت‌های منطقه گفت: با توجه به ظرفیت انرژی تجدیدپذیر منطقه ۳۰۰۰ هکتار زمین تحویل گرفته‌ایم و تلاش می‌کنیم با ایجاد نیروگاه بادی از توربین‌های نسل جدیدتری استفاده کنیم و امروز شاهد کلنگ‌زنی این نیروگاه ۲۰۰ مگاواتی با سرمایه‌گذاری ۲۰۰ میلیون یورویی هستیم. همچنین فولادسنگان در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی نیز کارهای ماندگاری را انجام داده که ایجاد اشتغال زایی ۴۰۰ نفره در مشاغل کوچک، مشارکت در انتقال آب دریای عمان به استان خراسان رضوی، ساخت نه باب مدرسه و ۱۴۴ کلاس درس از دیگر اقدامات ما در عمل به مسئولیت‌های اجتماعی می‌باشد. امرایی گفت: عملیات اجرایی ۲ قطعه جاده تربت حیدریه به خواف را آغاز نموده‌ایم و امید است سال آینده این قطعه به بهره‌برداری برسد.

امرایی افزود: سال پیش از ۳۲ روز کاری ۹۰ روز قطع برق داشتیم اما امسال با مشارکت در طرح ملی خرید بخاری‌های گازی با بهره‌وری بالا و کم‌مصرف و اهدای آن به شهروندان، از محل صرفه‌جویی، ذخیره‌سازی گاز انجام و این مشکل تا حد زیادی مرتفع شد.

وی در پایان از حمایت‌های مسئولین استان، شهرستان و تلاش‌های کارکنان این شرکت قدردانی نموده و گفت: امیدواریم که با همدلی و همکاری بیشتر، بتوان به موفقیت‌های بزرگتری دست یابیم.

وی اظهار داشت: در چند سال گذشته حدود صد و پنجاه پروژه را برنامه‌ریزی نموده و به پیرانجام رساندیم که میزان سرمایه‌گذاری آن ۳۷۰۰ میلیارد تومان بوده است.

در ادامه مظفری، استاندار خراسان رضوی نیز که در این مراسم حضور داشت، ضمن تجلیل از فولادسنگان و پروژه‌های عظیم آن گفت: خواف و این مجموعه باید کانون توسعه شرق کشور باشد و لازم است از این ظرفیت عظیم برای توسعه شرق کشور استفاده کنیم. کانون توسعه‌ای خواف باید برای کشور همسایه نیز منافع داشته باشد. امنیت مهم‌ترین عامل توسعه است و راهی نداریم که پیوند اقتصادی بین کشورهای ایران و افغانستان برقرار کنیم و مهم‌ترین عامل این پیوند شرکت فولادسنگان و دیگر مجموعه‌های این چینی است.

امرایی با اشاره به نتایج انقلاب چهارم صنعتی گفت: در راستای بهینه‌سازی مصرف انرژی و با هماهنگی فولاد مبارکه به سمت هوشمندسازی و استفاده از هوش مصنوعی در بخش‌های مختلف به خصوص مدیریت انرژی حرکت کردیم.

مدیرعامل شرکت صنایع معدنی فولادسنگان با اشاره به ظرفیت‌های پروژه‌های توسعه‌ای عنوان کرد: در فولادسنگان پروژه‌های توسعه‌ای متعددی با هدف توسعه حوزه صنعت و معدن، انرژی، محیط زیست و... در حال انجام است و انشالله با نهایی شدن این پروژه‌ها شاهد اشتغال زایی قریب به دو هزار نفر خواهیم بود و ادامه داد کارخانه کنسانتره هم‌تایت ۲/۵ میلیون تنی فولادسنگان از طرح‌های بزرگ در حوزه صنعت است و افزایش ظرفیت کارخانه گندله‌سازی به ۷.۵ میلیون تن، راه‌اندازی کارخانه گلوله‌های فلزی و سیستم مکانیزه انباشت باطله از دیگر طرح‌های در حال انجام در این مجموعه صنعتی در شرق کشور است.

مظفری در ادامه افزود: اختیارات شورای عالی معادن را وزیر صمت به استان تفویض کرده است و مادر این راستا با برنامه و منسجم ورود خواهیم کرد. مظفری افزود امید است بقیه شرکت‌های مانند فولادسنگان متعهد به این موضوعات اجتماعی و زیست محیطی باشند.

امرایی ادامه داد: ما خودمان را یک شرکت شهروند می‌دانیم و تلاش می‌کنیم توسعه‌ای همه‌جانبه برای منطقه داشته باشیم.

عملکرد منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس بررسی شد:

گزارش ویژه

۲۷ سال توسعه، سرمایه گذاری و جهش صادراتی

نیروی کار داخلی است. در سال ۱۴۰۲، این منطقه موفق شد برای ۱۵۳۳ نفر اشتغال ایجاد کند که این میزان ۳۳ نفر بیشتر از تعهد سالانه اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان هرمزگان بوده است. از این تعداد، ۱۲۰۱ نفر نیروی بومی بودند که نشان دهنده تأکید منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس بر استفاده از ظرفیت های نیروی کار محلی و کاهش نرخ بیکاری در استان هرمزگان است.

برای سال ۱۴۰۳ نیز ۱۲۸۰ نفر اشتغال زایی صورت گرفته که فاصله ی چندانی با میزان تعهد شده ی امسال ندارد. شایان ذکر است هم اکنون بالغ بر ۱۵ هزار نفر در این منطقه مشغول به کار هستند و پیش بینی می شود این میزان طی سه سال آینده به ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر برسد. با توسعه صنایع جدید و افزایش ظرفیت های تولیدی، انتظار می رود که در سال های آینده میزان اشتغال زایی در این منطقه روندی صعودی داشته باشد.

چالش ها و فرصت های پیش رو

امروز، منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس نه تنها قطب صنایع معدنی و فلزی کشور است، بلکه نمادی از توانمندی های ملی در بهره گیری از ظرفیت های جغرافیایی و اقتصادی کشور به شمار می رود. حضور شرکت های بزرگ و خوش نام، ایجاد ده ها هزار شغل مستقیم و غیرمستقیم و تأمین سهم قابل توجهی از صادرات غیر نفتی کشور، نشان دهنده جایگاه راهبردی این منطقه در اقتصاد ایران است.

با وجود تمامی دستاوردهای منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس، این منطقه با برخی چالش ها نیز روبه رو است. یکی از مهم ترین چالش ها، تأمین پایدار انرژی برای واحدهای صنعتی است. با توجه به رشد روزافزون تقاضای برق در این منطقه، توسعه نیروگاه های جدید و بهینه سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، از اولویت های اصلی مدیریت منطقه به شمار می رود.

چالش دیگر، افزایش رقابت پذیری در بازارهای بین المللی است. برای حفظ و افزایش سهم صادراتی، نیاز است که شرکت های مستقر در این منطقه، محصولات خود را با استانداردهای جهانی تطبیق دهند و از فناوری های نوین در تولید استفاده کنند. همچنین، ارائه تسهیلات بیشتر به سرمایه گذاران خارجی و رفع موانع اداری، می تواند زمینه جذب سرمایه های جدید را فراهم کند.

چشم انداز آینده و برنامه های توسعه ای

مدیران منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس برنامه های متعددی برای توسعه این منطقه در سال های آینده تدوین کرده اند. یکی از مهم ترین این برنامه ها، افزایش ظرفیت تولیدی در صنایع فولاد، آلومینیوم و پتروشیمی است. همچنین، توسعه شهرک های صنعتی جدید، گسترش زیرساخت های حمل و نقل و ایجاد مراکز تحقیق و توسعه (R&D) از دیگر اولویت های این منطقه محسوب می شود.

به منظور افزایش تعاملات بین المللی و جذب سرمایه گذاری های جدید، مذاکراتی با شرکت های خارجی در حال انجام است. همچنین، برنامه هایی برای افزایش بهره وری و بهبود شرایط کسب و کار در این منطقه تدوین شده است که می تواند نقش مؤثری در رشد اقتصادی آن داشته باشد.

منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس پس از ۲۷ سال فعالیت، به یکی از ارکان اصلی توسعه صنعتی و اقتصادی ایران تبدیل شده است.

این منطقه با دستاوردهای قابل توجه در حوزه صادرات، سرمایه گذاری، اشتغال زایی و توسعه زیرساخت ها، توانسته نقش کلیدی در زنجیره ارزش صنایع معدنی و فولادی کشور ایفا کند. با ادامه روند توسعه و اجرای پروژه های کلان صنعتی، انتظار می رود که منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس در سال های آینده سهم بیشتری از بازارهای بین المللی را تصاحب کند و به یکی از مهم ترین قطب های اقتصادی منطقه تبدیل شود.

منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس با گذشت ۲۷ سال از تأسیس، به یکی از بزرگ ترین قطب های صنعتی، معدنی و اقتصادی کشور تبدیل شده است. این منطقه با جذب سرمایه گذاری های کلان، توسعه زیرساخت ها و افزایش ظرفیت های تولیدی، نقش مهمی در زنجیره ارزش صنایع معدنی، فولادی و پتروشیمی کشور ایفا کرده و توانسته سهم قابل توجهی در صادرات غیر نفتی داشته باشد.

به گزارش روابط عمومی، منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس یکی از مهم ترین مناطق صنعتی کشور است که از زمان تأسیس در سال ۱۳۷۶، مأموریت جذب سرمایه گذاری های کلان، توسعه صنایع معدنی و پتروشیمی و افزایش سهم ایران در بازارهای صادراتی را دنبال کرده است.

در سال های اخیر، این منطقه با رشد سرمایه گذاری های داخلی و خارجی، توسعه زیرساخت های صنعتی و ایجاد فرصت های شغلی پایدار، به یکی از ارکان اصلی توسعه اقتصادی کشور تبدیل شده است. افزایش چشمگیر حجم صادرات، توسعه صنایع پایین دستی و اجرای پروژه های کلان صنعتی، از جمله مهم ترین دستاوردهای این منطقه طی سال های اخیر بوده است.

جایگاه استراتژیک منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس

منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس با وسعتی بیش از پنج هزار هکتار، در سواحل جنوبی ایران و در مجاورت آب های بین المللی قرار گرفته است. این موقعیت استراتژیک، امکان دسترسی به بازارهای جهانی و صادرات آسان تر محصولات صنعتی را فراهم کرده است. علاوه بر این، مجاورت با منابع غنی معدنی و انرژی کشور، زمینه را برای توسعه صنایع مادر و صنایع پایین دستی فراهم آورده است.

این منطقه به دلیل دسترسی آسان به آب های آزاد، برخورداری از زیرساخت های حمل و نقل دریایی و ریلی، نزدیکی به منابع انرژی و حضور شرکت های بزرگ صنعتی، به یکی از مهم ترین قطب های اقتصادی کشور تبدیل شده است.

سرمایه گذاری های کلان و توسعه زیرساخت ها

منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس طی سال های اخیر، میزبان سرمایه گذاری های بزرگی در بخش های مختلف بوده است. تاکنون ۲۲ شرکت با سرمایه گذاری ۴/۷ میلیارد دلار در این منطقه به بهره برداری رسیده اند و ۵۹ شرکت دیگر نیز با حجم سرمایه گذاری ۱/۵ میلیارد دلار در حال ساخت و نصب تجهیزات هستند. به منظور تأمین انرژی پایدار برای صنایع مستقر در منطقه، همکاری هایی با شرکت های بزرگ صنعتی از جمله گروه مینا و آلومینیوم المهدی انجام شده است. یکی از پروژه های مهم در این زمینه، احداث نیروگاه در شرکت آلومینیوم المهدی است که با هدف تأمین پایدار برق مورد نیاز واحدهای تولیدی در منطقه اجرا خواهد شد.

علاوه بر توسعه زیرساخت های انرژی، سرمایه گذاری های قابل توجهی در حوزه حمل و نقل و لجستیک نیز انجام شده است. توسعه شبکه ریلی و جاده ای، گسترش اسکله های بارگیری و احداث انبارهای نگهداری مواد اولیه و محصولات، از جمله اقداماتی است که به تسهیل فعالیت های صنعتی و تجاری در این منطقه کمک کرده است. این منطقه با داشتن ۲۱ کیلومتر خطوط ریلی اختصاصی، دو دستگاه لکوموتیو و دو دستگاه واگن برگردان با ظرفیت تخلیه سالانه ۶ میلیون و ۲۰۰ هزار تن، یکی از مجهزترین مناطق کشور در حوزه حمل و نقل ریلی است. همچنین، این منطقه مجهز به حدود ۱۶ کیلومتر خطوط نوار نقاله است که برای انتقال مواد معدنی از محوطه انباشت به اسکله یا بالعکس استفاده می شود.

اشتغال زایی و توسعه منابع انسانی

یکی از مهم ترین مزایای توسعه منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس، ایجاد فرصت های شغلی برای

نگاهی به فراز و فرود صنعت خودرو

از خودکفایی در سمند تا چینی سازی در تارا!

● امید محمدی

رشد و سقوط خودرو سازی در کشور

صنعت خودرو (گروه صنعتی ایران خودرو و گروه خودرو سازی سایپا) در دهه ۸۰ با معرفی دو محصول ملی سمند و تیبا، تولید خودرو داخلی را آغاز کردند. در دو دهه گذشته نیز دنا، شاهین، تارا و رپرا مسیر خودرو ملی را ادامه داد.

علیرغم تلاش مدیران جاده مخصوص برای تولید خودروهای جدید، ورود افراد ذی نفوذ و هدایت خودروسازان از خارج جاده مخصوص، سمبل صنعتی کشور را تبدیل به واحدهای زیان ده کرده است.

هنوز با گذشت بیشتر از نیم قرن از تاریخ تولید خودرو در ایران، گروه صنعتی ایران خودرو و گروه خودرو سازی سایپا صاحب پلتفرم های جدید، پیشرانه های الکتریکی، گیربکس اتوماتیک یا حتی عرضه محصول رقابتی به بازارهای جهانی نشدند.

این در حالی است که در دهه ۸۰ خورشیدی چشم انداز ۱۴۰۴ برای صنعت خودرو تعریف شد، صنعت خودرو بر اساس این چشم انداز باید سال آینده صادرات داشته باشد، اما همچنان در تامین نیاز داخل ناشی از قیمت گذاری دستوری و سوءمدیریت چالش دارد.

خودروهای برجانی که می توانست جایگاه خودرو سازی در کشور را تقویت کند، پس از مونتاژ دو ساله به دلیل کوتاهی متولیان صنعت خودرو در عقد قراردادهای محکم با شرکای خارجی، ناتمام در کشور باقی ماند. تداوم شرایط فعلی و رقابت شدید در تولید خودرو برقی دنیا می تواند جایگاه صنعت خودرو کشور در منطقه را برای همیشه تنزل دهد.

چالش های کیفی و استانداردی

یکی از مهم ترین نقدها علیه صنعت خودرو کشور انتقاد به کیفیت محصولات داخلی به ویژه خودروهای تولیدی گروه صنعتی ایران خودرو و گروه خودرو سازی سایپا است.

«خودروسازان» ریشه این مشکل را قیمت گذاری دستوری عنوان و «قطعه سازان» این معضل را ناشی از جبر تحریم های ظالمانه و عدم پرداخت مطالبات عنوان می کنند.

بخشی از اظهار نظر خودروسازان و قطعه سازان در مورد چالش های اقتصادی که عامل اصلی تعیین کیفیت است، صحت دارد. اما بخش پنهان این مساله به صنایع بالادستی و تامین مواد اولیه صنعت خودرو از خارج کشور منوط می شود. صنایع بالادستی حاضر به حمایت از صنعت

خودرو به مخصوص قطعه سازان نیستند؛ این حمایت مشمول عرضه مواد اولیه با کیفیت و قیمت منطقی توأم با پاسخگویی در مورد مشکلات تولید است. جبر تحریم های ظالمانه دسترسی صنعت خودرو به مواد اولیه با کیفیت از خارج را محدود و بستر سقوط کیفیت را فراهم ساخته است.

صنعت خودرو در معنی خاص به تمام تولیدکنندگان خودرو، قطعه و صنایع وابسته اطلاق می شود، اما در بیان عام به دو شرکت خودرو ساز؛ ایران خودرو و سایپا معطوف می شود. پس از حدود ۴۵ سال بخش خصوصی سکندار گروه صنعتی ایران خودرو به عنوان سمبل خودرو سازی شد، سمبلی که طی دهه های گذشته ناشی از سوءمدیریت اکنون با چالش های عدیده مواجه است.

در همین راستا در این مقاله به دستاوردهای صنعت خودرو و نقاط ضعف آن طی چهار دهه گذشته خواهیم پرداخت؛

دوران طلایی قطعه سازان تا فراموشی داخلی سازی

در اوایل دهه ۷۰ خورشیدی «مرحوم محمد هادی نژاد حسینیان» وزیر وقت صنایع سنگین با تفکر داخلی سازی و حمایت از قطعه سازان سبب ایجاد زنجیره تامین منسجم و توانمند داخلی برای صنعت خودرو شد. این مساله در همان سال سبب تاسیس شرکت سازه گستر برای گروه خودرو سازی سایپا شد و پس از یکسال و نیم شرکت ساپکو با هدف داخلی سازی قطعات برای گروه صنعتی ایران خودرو شکل گرفت.

حمایت های دومین و آخرین وزیر صنایع سنگین ایران با حمایت های فراوان از زنجیره تامین و برگزاری کنفرانس ها و سمینارهای متعدد پیرو آن انجمن قطعه سازان سال ۱۳۷۲ با عضویت صدها قطعه ساز توانمند و صنعتگر داخلی اعلام موجودیت کرد.

بسیاری از قطعه سازان «مرحوم محمد هادی نژاد حسینیان» را پدر «قطعه سازی صنعت خودرو» معرفی می کنند. تفکر «عمق ساخت داخل» قطعات خودرو در دهه ۸۰ با تولید سمند و ورود رنو تندر ۹۰ (لوگان) تداوم یافت، این شرایط تا اواسط دهه ۹۰ خورشیدی با حمایت های وزرا و دولت های وقت با فراز و فرودهای مسیر خود را ادامه داد.

اما اکنون تفکر «عمق ساخت داخل» به دلیل «نفوذ چینی ها» در صنعت و بازار خودرو کشور، جای خود را به واردات قطعه و مونتاژی سی کی دی خودروها داده است. نکته قابل توجه اینجاست که قطعه سازان خودرو کشور ۶۰ تا ۷۰ درصد ارزش افزوده صنعت را تشکیل می دهند، از سوی دو سهم تامین ۸۰ درصدی در تامین قطعات دو خودروساز بزرگ کشور دارند.

حمایت از مونتاژ بدون داخلی سازی برخی از خودروهای چینی و رقابت خودروسازان این کشور در بازار داخل، برنامه مهم «خودکفایی» را در صنعت خودرو برچیده و تفکر واردات قطعات به جاده مخصوص غالب شده است.

این در حالی است که مهم ترین مزیت صنعت خودرو کشور، قطعه سازان هستند.

در کنار تمایل برخی از متولیان و مدیران به افزایش نفوذ چینی ها در صنعت خودرو کشور، شرایط سوءاستفاده آن ها از بازار ایران را فراهم کرده است

«خودروسازان» ریشه مشکلات کیفی را قیمت گذاری دستوری عنوان و «قطعه سازان» این معضل را ناشی از جبر تحریم های ظالمانه و عدم پرداخت مطالبات عنوان می کنند

به بازار، ضعف های امنیتی در کنترل داده ها و نرم افزارهای این محصولات است. هنوز برنامه مدون براساس حقایق صنعتی برای برقی سازی صنعت خودرو تدوین نشده است. این مساله با شتاب و سرعت بالای برقی سازی در دنیا منجر به بازماندن خودروسازان داخلی حتی در صورت خصوصی سازی می شود.

یکی دیگر از نقدهای وارده به صنعت خودرو منوط به ایمنی است، ایمنی در خودرو مشروط بر رعایت استانداردهای ۸۵ گانه بین المللی است. این استانداردها از سال ۱۳۹۶ دستور کار سازمان ملی استاندارد قرار گرفت؛ اما پس از چندسال اجرای این استانداردها از سال جاری برای تمام خودروها اجباری و الزامی شد. صنعت خودرو اجرای این استانداردها را به دلیل چالش های فنی و تکنولوژی، ضعف در تست و ارزیابی استانداردها، چالش های اقتصادی و مالی، چالش های مدیریتی و اجرایی را امکان پذیر نمی دانستند. هر چند که در حال حاضر نیز برخی از موارد و پارامترهای استانداردهای ۸۵ گانه در خودروهای داخلی رعایت نمی شود، اما الزام خودروسازان به پیاده سازی فناوری های این استاندارد نقش مهمی در رشد ایمنی و کیفیت می تواند داشته باشد.

خطر چینی سازی

طی سه دهه گذشته خطر فرانسوی سازی صنعت خودرو و قطعه سازان را تهدید می کرد، فرانسوی ها طی همکاری با شرکای ایرانی حاضر به ارائه نقشه های فنی، اجرایی استانداردها یا در مواردی استفاده از قطعات داخلی نبودند. خروج خودروسازان فرانسوی پس از تحریم های ظالمانه علیه کشور، بستر را برای جولان و نفوذ بیشتر خودروسازان چینی در صنعت و بازار خودرو کشور فراهم کرد. این مساله در کنار تمایل برخی از متولیان و مدیران به افزایش نفوذ چینی ها در صنعت خودرو کشور، شرایط سوءاستفاده آن ها از بازار ایران را فراهم کرده است. به عنوان مثال علیرغم قوانین بالادستی در خصوص همکاری خودروسازان داخلی با شرکای خارجی، چینی ها در حال ایجاد رقابت میان مونتاژ کاران برای مونتاژ محصولات چری هستند. شنیده ها حاکی از نفوذ چینی ها در وزارت صمت برای پیشبرد اهداف خود است. علیرغم حضور ۲۰ ساله خودروسازان چینی در صنعت خودرو کشور تاکنون انتقال فناوری به کشور نداشتند. این در حالی است که بسیاری از خودروسازان چینی در کشورهای همسایه و منطقه در حال سرمایه گذاری و انتقال تولید هستند.

با تمام این تفصیلات باید از سیاست گذاران صنعتی در کشور سوال کرد که آیا پس از ۶ دهه تجربه خودروسازی در کشور، همکاری با خودروسازان چینی سبب توسعه صنعت خودرو می شود یا زمینه ساز «صنعت زدایی» خواهد بود؟ آنچه که در این گزارش به آن اشاره شد تنها بخشی از چالش های صنعت خودرو طی چهار دهه گذشته است که باید برای رشد و ارتقا آن از سوی سیاست گذاران صنعتی اقدامی عاجل صورت گیرد.

استفاده از خودروهای برقی در کشور به دلیل ضعف های ایستگاه شارژ، فقدان امداد خودرو، نمایندگی های مناسب برای ارائه خدمات و فقدان برنامه بازیافت قطعات این محصولات توسعه نیافته است

حمایت از مونتاژ بدون داخلی سازی برخی از خودروهای چینی و رقابت خودروسازان این کشور در بازار داخلی، برنامه مهم «خودکفایی» را در صنعت خودرو کنار گذاشت

صنعت خودرو پس از ۶ دهه فعالیت هنوز در کشور آزمایشگاه تست آپروپنایمیک یا مرکز تست تصادف ندارد؛ معمولا برای بررسی ایمنی خودروهای داخلی، این محصولات به اسپانیا یا چین ارسال می شوند.

ضعف توسعه خودروهای برقی

از سال ۱۴۰۰ برنامه ورود خودروهای برقی به کشور مطرح و همزمان سازمان ملی استاندارد اقدام به تدوین ۲۴ استاندارد مرتبط با خودروهای برقی کرد. هر چند که همچنان ضعف وجود آزمایشگاه ایمنی باتری برای خودروسازان بسیار پررنگ است، اما تلاش های این سازمان قابل توجه است. استانداردهای مذکور شامل مدیریت شارژ، عملکرد موتور الکتریکی، آلایندگی صوتی و سیستم های الکترونیکی است. با توجه به اینکه در کشور خودروهای برقی به طور انبوه وارد یا تولید نشدند، اجرایی این استانداردها اجباری نشده است. استفاده از خودروهای برقی در کشور به دلیل ضعف های ایستگاه شارژ، فقدان امداد خودرو، نمایندگی های مناسب برای ارائه خدمات و فقدان برنامه بازیافت قطعات این محصولات توسعه نیافته است.

مهم ترین پارامتر در استفاده، مونتاژ یا عرضه خودروهای برقی

عمران روستاها به اتکای جوانان دانشگاهی

مروری بر نقش جهاد سازندگی در عمران روستایی پس از انقلاب اسلامی و تأثیر جوانان دانشگاهی در توسعه روستاها

● مهرداد ابراهیمیان

خدمت می‌گرفت و از سوی دیگر با جلب مشارکت مستقیم مردم روستاها، سعی در ایجاد همبستگی اجتماعی و افزایش خودکفایی روستاییان داشت.

جهاد سازندگی از ابتدا با داشتن ساختاری غیرمتمرکز، به کمک نیروهای داوطلب و متخصص، پروژه‌هایی را در روستاها طراحی و اجرا کرد. این پروژه‌ها عمدتاً در زمینه‌های زیرساختی مانند آبرسانی، راه‌سازی، ساخت مدارس و مراکز بهداشتی، توسعه کشاورزی، دامپروری و توانمندسازی زنان روستایی بودند. از آنجا که روستاها در آن زمان به شدت با مشکلات اقتصادی و اجتماعی روبه‌رو بودند، جهاد سازندگی در تلاش بود که علاوه بر ایجاد زیرساخت‌های اساسی، نهادهای اجتماعی و فرهنگی را نیز در روستاها تقویت کند.

یکی از اهداف اولیه جهاد سازندگی، فراهم آوردن شرایط مناسب برای ایجاد مشارکت فعال مردم در فرایندهای توسعه بود. به همین دلیل، این نهاد از همان ابتدا به دنبال راه‌حلی می‌گشت که مردم را در توسعه روستاها شریک کند. جهاد سازندگی همچنین با حمایت از پروژه‌های کشاورزی، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و ایجاد تسهیلات برای زنان روستایی، به دنبال کاهش فقر و ارتقای کیفیت زندگی مردم روستاها بود.

حضور جوانان دانشگاهی

یکی از ویژگی‌های برجسته جهاد سازندگی، حضور گسترده و فعال جوانان تحصیل کرده و دانشگاهی در پروژه‌های مختلف بود. این جوانان پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جهاد سازندگی مشغول به کار شدند. بسیاری از این جوانان از کشورهای غربی بازگشته بودند و تجربه‌های علمی و عملی مختلفی در حوزه‌های مختلف مانند مهندسی عمران، کشاورزی، آب و فاضلاب، بهداشت و درمان، اقتصاد و جامعه‌شناسی داشتند.

حضور این جوانان در جهاد سازندگی، به ویژه در مناطق روستایی، موجب شد که جهاد سازندگی از ظرفیت‌های علمی و تخصصی آنها بهره‌بردار کند. این جوانان با بهره‌گیری از تحصیلات خود، توانستند بسیاری از مشکلات روستاها را به شیوه‌های نوین و علمی حل کنند. برای مثال، بسیاری از این جوانان در پروژه‌های آبرسانی، راه‌سازی، توسعه کشاورزی و دامپروری با استفاده از دانش‌های جدید، روش‌های نوینی را برای حل مشکلات قدیمی ارائه دادند.

این گروه از جوانان که به ویژه در عرصه‌های فنی و مهندسی دارای تخصص بودند، در پروژه‌های ساخت زیرساخت‌ها و توسعه کشاورزی تأثیر زیادی داشتند. برای مثال، بسیاری از پروژه‌های آبرسانی و آبیاری نوین که توسط جهاد سازندگی در روستاها اجرا شد، نتیجه تلاش‌های این جوانان دانشگاهی بود.

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، تحولاتی بنیادین در نظام اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور به وجود آورد. یکی از چالش‌های اصلی که پس از انقلاب در دستور کار دولت جدید قرار گرفت، مسائل مربوط به توسعه و بهبود وضعیت روستاها بود. در آن زمان روستاها به عنوان مهم‌ترین بخش از ساختار اجتماعی کشور، با مشکلات اساسی از جمله فقر، کمبود امکانات بهداشتی، آموزشی و زیرساخت‌های اساسی روبه‌رو بودند. بر این اساس، یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های انقلاب اسلامی ایران، رفع محرومیت از مناطق روستایی و توجه ویژه به توسعه زیرساخت‌های روستایی بود.

در این راستا، جهاد سازندگی به عنوان نهادی مستقل و انقلابی، در سال ۱۳۵۸ برای رفع مشکلات روستاها و توسعه آنها تأسیس شد. این نهاد با هدف پیشبرد اصول انقلاب اسلامی، در اولین گام‌های خود اقدام به پیگیری پروژه‌های عمرانی و اجتماعی در روستاها نمود. در ادامه، جوانان تحصیل کرده و متخصص به ویژه دانش‌آموختگان دانشگاه‌های داخلی و خارجی، در این نهاد فعال شدند و نقش چشمگیری در پیشبرد اهداف جهاد سازندگی ایفا کردند.

جهاد سازندگی در این دوره با همراهی و مشارکت فعال جوانان دانشگاهی، از جمله کسانی که از کشورهای غربی برگشته بودند، توانست تحولات عظیمی در عمران روستایی ایجاد کند. این گزارش بر بررسی نقش جهاد سازندگی در عمران روستایی پس از انقلاب اسلامی و تأثیر حضور جوانان دانشگاهی در این فرایند می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه این گروه از جوانان توانستند با تکیه بر دانش، مهارت‌ها و تجربه‌های خود، به توسعه و آبادانی روستاها و کشور کمک کنند.

شکل‌گیری جهاد سازندگی

جهاد سازندگی به عنوان یک نهاد انقلابی، در پی پیروزی انقلاب اسلامی ایران تأسیس شد. این نهاد در ابتدا با هدف رفع محرومیت‌های گسترده در مناطق روستایی، بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی مردم روستاها و ارتقای سطح زندگی آنان آغاز به کار کرد. در آن زمان، بسیاری از مناطق روستایی کشور فاقد زیرساخت‌های ضروری مانند آب آشامیدنی سالم، برق، راه‌های ارتباطی، مدارس و مراکز بهداشتی بودند. از همین رو، جهاد سازندگی با هدف رفع این کمبودها وارد عمل شد.

جهاد سازندگی در زمینه پروژه‌های عمرانی و زیرساختی فعالیت می‌کرد و به مسایل فرهنگی، اجتماعی و بهداشتی نیز توجه ویژه داشت. این نهاد، برخلاف نهادهای دولتی دیگر، از یک رویکرد مردمی و داوطلبانه برای پیشبرد پروژه‌ها استفاده می‌کرد. به عبارت دیگر، جهاد سازندگی از یک سو نیروهای متخصص را به

آنها با به کارگیری فنون جدید آبیاری، از هدررفت آب جلوگیری کرده و بهره‌وری کشاورزی را افزایش دادند.

پروژه‌های عمده جهاد سازندگی

یکی از مهم‌ترین و ابتدایی‌ترین پروژه‌هایی که جهاد سازندگی در روستاها آغاز کرد، پروژه‌های آبرسانی به روستاها بود. بسیاری از روستاهای کشور از کمبود منابع آب آشامیدنی سالم رنج می‌بردند. جهاد سازندگی با استفاده از تخصص جوانان دانشگاهی در رشته‌های مهندسی آب و جغرافیا، پروژه‌های بزرگی برای تأمین آب شرب روستاییان راه‌اندازی کرد. این پروژه‌ها شامل حفر چاه‌های آب، ساخت تانکرهای ذخیره آب و اجرای شبکه‌های آبرسانی بود.

بسیاری از این پروژه‌ها به‌ویژه در مناطق دورافتاده، باعث بهبود قابل توجه کیفیت زندگی مردم و کاهش بیماری‌های ناشی از آب غیر بهداشتی شد.

راه‌سازی و ساخت جاده‌های ارتباطی یکی دیگر از پروژه‌های کلیدی جهاد سازندگی بود. بسیاری از روستاها در آن زمان از امکانات حمل و نقل اولیه مانند جاده‌های آسفالت یا حتی خاکی محروم بودند. جهاد سازندگی با استفاده از نیروهای داوطلب جوان و متخصص در رشته‌های مهندسی عمران و راه و ترابری، اقدام به ساخت جاده‌ها و پل‌های ارتباطی در مناطق روستایی کرد. این جاده‌ها علاوه بر تسهیل رفت‌وآمد روستاییان، به افزایش تجارت و دسترسی به بازارهای مختلف نیز کمک کرد و بسیاری از مشکلات اجتماعی و اقتصادی روستاها را حل کرد.

از دیگر پروژه‌های مهم جهاد سازندگی، توسعه کشاورزی و دامپروری در روستاها بود. جهاد سازندگی با استفاده از دانش روز و بهره‌گیری از تجربیات جوانان متخصص در زمینه‌های مختلف کشاورزی، اقدام به اصلاح الگوی کشت، آموزش کشاورزان در زمینه‌های نوین آبیاری و روش‌های بهینه تولید محصولات کشاورزی کرد. همچنین در زمینه دامپروری، پروژه‌هایی برای بهبود نژاد دام، تغذیه بهینه و مبارزه با بیماری‌های دام‌های روستایی اجرا شد که نتایج مثبتی در افزایش تولیدات کشاورزی و دامی داشت.

تأثیرات بلندمدت بر توسعه روستاها

جهاد سازندگی به‌عنوان یک نهاد انقلابی، تأثیرات مهم و عمیقی بر توسعه و تحول روستاها داشت که همچنان در جامعه ایرانی مشاهده می‌شود. این تأثیرات هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت محسوس بود و بسیاری از دستاوردهای این دوره به‌عنوان مبنای توسعه روستاها در ایران باقی ماند.

یکی از دستاوردهای مهم جهاد سازندگی، ترویج خودکفایی در میان روستاییان بود. بسیاری از پروژه‌های جهاد سازندگی به‌ویژه در زمینه کشاورزی، دامپروری و تأمین منابع آب، باعث شد که روستاییان به سمت خودکفایی پیش روند و وابستگی خود را به منابع بیرونی کاهش دهند. به‌طور خاص، آموزش‌های تخصصی در زمینه کشاورزی نوین، استفاده از کودهای شیمیایی به‌طور هدفمند، بهینه‌سازی منابع آب و بهبود شرایط نگهداری دام‌ها باعث شد که تولیدات کشاورزی و دامی روستاییان بهبود یابد و

این خودکفایی موجب ارتقای سطح اقتصادی آنها شد.

در این فرایند، جوانان دانشگاهی که به‌عنوان مشاوران و مربیان در کنار کشاورزان قرار داشتند، نقش محوری ایفا کردند. آنها با ترویج روش‌های علمی و مدرن در کشاورزی، توانستند بهره‌وری محصولات را به‌طور قابل توجهی افزایش دهند و روستاییان را قادر ساختند که نیازهای خود را بیشتر از منابع داخلی تأمین کنند. این رویکرد به تقویت حس استقلال و خوداتکایی در میان روستاییان منجر شد.

ایجاد فرصت‌های شغلی

یکی از نتایج مستقیم فعالیت‌های جهاد سازندگی در عمران روستایی، کاهش روند مهاجرت از روستا به شهر بود. بسیاری از روستاییان به‌ویژه جوانان، به دلیل کمبود فرصت‌های شغلی و شرایط اقتصادی دشوار، به شهرها مهاجرت می‌کردند. اما با آغاز فعالیت‌های جهاد سازندگی و ایجاد پروژه‌های عمرانی، به‌ویژه در زمینه کشاورزی و دامپروری، فرصت‌های شغلی جدیدی در روستاها ایجاد شد که موجب ماندگاری بسیاری از جوانان در مناطق روستایی شد. هر چند این دستاورد، در دهه‌های بعدی، پایداری لازم را نداشت.

توانمندسازی زنان روستایی

یکی از ابعاد مهم فعالیت‌های جهاد سازندگی در روستاها، توجه ویژه به توانمندسازی زنان روستایی بود. در بسیاری از پروژه‌های جهاد سازندگی، زنان به‌عنوان شرکای اصلی در فرآیند توسعه و عمران روستاها مشارکت داشتند. جهاد سازندگی با ارائه آموزش‌های متنوع به زنان روستایی، زمینه‌ای فراهم کرد تا آنها بتوانند در پروژه‌های مختلف کشاورزی، دامپروری، صنایع دستی و سایر حوزه‌ها مشارکت کنند.

این امر موجب افزایش اعتماد به نفس و بهبود وضعیت اجتماعی آنها شد. با آموزش‌های ارائه شده، زنان روستایی قادر شدند فعالیت‌های اقتصادی خود را گسترش دهند و در نهایت به ارتقای سطح زندگی خانواده‌های خود کمک کنند. علاوه بر این، حضور زنان در پروژه‌های جهاد سازندگی، باعث شد تا نقش آنها در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و اجتماعی روستاها تقویت شود.

تأثیرات فرهنگی و اجتماعی

علاوه بر تحولات اقتصادی و عمرانی، جهاد سازندگی در سطح فرهنگی و اجتماعی نیز تأثیرات عمیقی داشت. یکی از این تأثیرات، ایجاد آگاهی‌های جدید در میان روستاییان بود. جوانان دانشگاهی که در پروژه‌های جهاد سازندگی مشارکت داشتند، با استفاده از ابزارهای آموزشی، آگاهی‌های اجتماعی، بهداشتی، حقوقی و اقتصادی را در بین مردم روستاها گسترش دادند.

برای مثال، در پروژه‌های آگاهی‌دهی به روستاییان در زمینه‌های بهداشتی و پیشگیری از بیماری‌ها، فعالیت‌های جهاد سازندگی منجر به افزایش آگاهی عمومی در مورد بیماری‌ها، روش‌های درمان و پیشگیری از آنها شد. همچنین، جهاد سازندگی در زمینه ارتقای سطح آموزش و پرورش روستاییان فعالیت‌های زیادی داشت. ساخت مدارس جدید و بهبود شرایط آموزشی باعث شد که روستاییان از نظر علمی و فرهنگی پیشرفت‌های چشمگیری داشته باشند.

صنعت فولاد سیل کمبودها و ناترازی‌ها

● زینب غضنفری

عرضه با تقاضا موجب رشد قیمت‌ها می‌شود. قطعی‌های مکرر برق و گاز بر تحویل محصول به مشتری اثر منفی گذاشته و تولیدکنندگان قادر نیستند مطابق با تعهد خود محصولات را عرضه و به دست مشتریان داخلی و خارجی خود برسانند. با پیچیده شدن شرایط و کمبود عرضه و سیراب نشدن سمت تقاضا، قیمت‌ها افزایش می‌یابد و تورم بر تورم است که افزوده می‌شود.

زمانی که تولیدکننده محصول خود که با محصول میانی است و به عنوان ماده اولیه در ادامه زنجیره مصرف می‌شود یا محصول نهایی است و وارد بازار می‌شود را نتواند در زمان مقرر تولید و به فروش برساند، زنجیره از تعادل خارج می‌شود و مصرف‌کننده محصولات میانی فولاد نمی‌توانند خوراک کارخانه خود را تامین کنند. در این صورت، سمت عرضه دو چندان افت می‌کند و مصرف‌کننده نهایی نیز از این موضوع متضرر می‌شود. ضمن آن که در این مدت و در صورت تاخیر در تحویل سفارش، مشتریان خارجی شرکت‌ها از دست می‌روند و جذب شرکت‌های رقیب می‌شوند.

شرکت‌های فولادساز زمان اورهال خطوط تولید خود را به زمان خاموشی‌ها منتقل کرده‌اند تا به نوعی مدیریت زمان کرده باشند و در زمان خاموشی‌ها به بهبود کیفیت و ظرفیت تولید بپردازند. البته این موضوع در سال‌های گذشته مزیت و کارایی داشت اما؛ امسال به حدی قطعی‌ها طولانی بود که چندین بار اورهال هم جوابگو نبود و به هیچ وجه امکان مدیریت بهینه زمان وجود نداشت.

مجموع چالش‌ها و مشکلات متعددی که شرکت‌های فولادساز در این سال‌ها با آن درگیر بوده‌اند، که حالت دفاعی گرفته‌اند و به اصطلاح صنعت فولاد وارد «فاز پایداری» شده است. زمانی که یک صنعت خود را در چنین وضعیتی می‌بیند بدین معنا است که بخشی از امید خود به توسعه راز دست داده و تلاش‌ها بر آن است که در برابر مشکلات بسیاری که وجود دارد، حداقل در موقعیت فعلی باقی بمانند و چندان مجالی برای توسعه نمی‌بینند.

صنعت فولاد که با سرمایه‌گذاری نزدیک به ۴۰ میلیارد دلار ایجاد شده را نباید به راحتی سیل کاستی‌ها و ناترازی‌ها را کرد و نباید اجازه داد این صنعت مادر دچار افول شود.

ناترازی انرژی دولت را مجبور کرد که محدودیت‌های مصرفی شدیدی را برای صنایع کشور اعمال کند و این محدودیت‌ها سال به سال بر شدت آن افزوده شد و سال جاری قطعی‌های برق و گاز به صورت مکرر و طولانی مدت اتفاق افتاد. در چنین شرایطی مجالی برای تولید باقی نمی‌ماند و اثرات افت تولید داخلی بر اقتصاد کشور جبران ناپذیر و بسیار سنگین است. به گزارش عصر اقتصاد، این موضوع به حدی جدی شده که به مهم‌ترین چالش صنعت فولاد در سال‌های اخیر تبدیل شده و علاوه بر مسائل و مشکلات دیگر، این صنعت با چالش شدید انرژی نیز دست و پنجه نرم می‌کند. قطعی‌های برق و گاز در سال جاری به گونه‌ای بی سابقه شدت یافته و در نتیجه آن، به طور تقریبی می‌توان گفت که تولیدکنندگان فولاد در کشور بیش از یک فصل از تولید خود (معادل ۲۵ درصد) را از دست دادند و یک بررسی سر انگشتی نشان می‌دهد که ناترازی انرژی خسارتی بالغ بر ۴ میلیارد دلار به صنعت فولاد کشور وارد کرده است.

آمار و ارقام منتشر شده حاکی از آن است که در ماه دسامبر (آذر - دی) به دلیل ناترازی شدید انرژی تولید فولاد خام ایران با افت ۸.۲ درصدی به ۲.۶ میلیون تن رسید. بررسی گزارش فعالیت شرکت‌های حاضر در بازار سرمایه نیز مؤید این موضوع است و این شرکت‌ها در این مدت با کاهش فعالیت ۲۰ تا ۸۰ درصدی روبه‌رو شده‌اند.

پوشش ظرفیت اسمی صنعت فولاد به موجب این قبیل چالش‌ها هر ساله در حال کاهش است و هم‌اکنون این ظرفیت نزدیک به ۶۲ درصد است که پایین‌ترین حد پوشش ظرفیت در تاریخ صنعت فولاد ایران به‌شمار می‌رود؛ این در حالی است که پیش از این، پوشش ظرفیت بیش از ۷۵ درصد بود.

ناترازی‌های انرژی با توقف خطوط تولید، زمان تولید محصولات فولادی را بالا برده و موجب از دست رفتن محصولات در مراحل مهم و اختلالات زیادی در تحویل محصول به مشتریان شده است.

افت تولید، تعادل در زنجیره فولاد را به هم زده و موجب ناترازی در عرضه و تقاضا شده که دود این ناترازی به چشم مصرف‌کننده نهایی محصولات فولادی که مردم هستند می‌رود؛ چرا که عدم همخوانی میزان

شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران
مادان آسوده نازی سلطان و شمس معدنی ایران

گزارش ویژه

مدیر مجتمع معدنی خراسان جنوبی خبر داد:

افزایش ۵۸ درصدی تولید طلا در کارخانه فرآوری طلای هیرد

مدیر مجتمع معدنی خراسان جنوبی همچنین به تولید ۲۳۹ کیلوگرم شمش در کارخانه فرآوری طلای هیرد طی این مدت اشاره کرد و گفت: این رقم نیز در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته افزایش ۵۸ درصدی را نشان می دهد.

جلالیان با بیان اینکه استخراج ماده معدنی در معدن روی ملوند به عنوان یکی دیگر از معادن در حال بهره برداری این مجتمع در مشارکت با بخش خصوصی رشد ۳۲ درصدی داشته است، عنوان داشت: از ابتدای سال تاکنون بالغ بر ۱۱۴۰ تن کانسنگ روی از این معدن استخراج و وارد چرخه فرآوری شده است.

وی با اشاره به اخذ ۶ پروانه بهره برداری شامل معادن طلای هیرد، روی ملوند، طلای خونیک، آهن بیسه، آهن حنار و سرب و روی از بکوه طی ۱۰ سال گذشته، اظهار داشت: در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی و توسعه فعالیت بخش خصوصی در استان بهره برداری از این معادن طی برگزاری مزایده عمومی به سرمایه گذاران بخش خصوصی واگذار شده است.

به گفته جلالیان طی این مدت برای ۱۳ محدوده معدنی استان به مساحت بیش از ۵۳۲ کیلومتر مربع نیز پروانه اکتشاف دریافت شده که با تکمیل اکتشافات در این محدوده ها ذخایر شناسایی شده استان افزایش و متعاقباً طی مراحل قانونی به بخش خصوصی واگذار خواهند شد.

در حال حاضر با واگذاری معادن پیشگفت به بخش خصوصی زمینه اشتغال برای ۴۵۰ نفر برای افراد بومی استان ایجاد که پیش بینی می شود این رقم در سال ۱۴۰۴ به ۶۰۰ نفر افزایش یابد.

به گفته وی، عملیات اکتشافی تعداد دیگری از معادن اکتشاف شده در سال ۱۴۰۴ پایان خواهد یافت و در چرخه واگذاری به بخش خصوصی قرار خواهند گرفت.

مدیر مجتمع معدنی خراسان جنوبی از افزایش ۵۸ درصدی تولید شمش طلا در کارخانه طلای هیرد از ابتدای سال تاکنون خبر داد.

به گزارش روابط عمومی مجتمع معدنی خراسان جنوبی، علیرضا جلالیان، مدیر مجتمع معدنی خراسان جنوبی ضمن تبریک چهل و نهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران و اعیاد مبارک شعبانیه ضمن ارائه گزارشی از فعالیت های انجام شده توسط این مجتمع، اظهار داشت: خراسان جنوبی با وجود همه محرومیت های اقتصادی یکی از استان های توانمند در حوزه ذخایر معدنی است.

وی، معدن و صنایع معدنی را به عنوان یکی از پیشران مهم اقتصادی این استان برشمرد و گفت: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی توجه به این حوزه در دستور کار قرار گرفت و در همین راستا شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران با توجه به وظیفه ذاتی خود مبنی بر توسعه فعالیت های معدنی در استان های کمتر توسعه یافته، از سال ۹۳ فعالیت خود را در استان خراسان جنوبی آغاز کرد.

جلالیان با بیان اینکه عدم اجرای فعالیت های اکتشافی به منظور شناسایی دقیق ذخایر معدنی به دلیل بالا بودن هزینه های اکتشافی یکی از مهمترین موانع حضور سرمایه گذاران در حوزه معدنی استان بوده است، بیان داشت: این مجتمع با انجام بیش از ۱۰۰ هزار متر حفاری مغزه گیری تا عمق هزار متری زمین طی ۱۰ سال گذشته بخشی مهمی از ریسک فعالیت های معدنی در استان را کاهش داده است.

وی از رشد ۱۷ درصدی فعالیت های اکتشافی در استان در ۱۰ ماهه امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد و افزود: از ابتدای سال جاری تاکنون بیش از ۳۱ هزار متر حفاری مغزه گیری در استان انجام شده که این رقم در مقایسه با مدت مشابه افزایش داشته است.

تریلیونها دلار بر باد کویر در امتداد!

رئیس فدراسیون صنعت آب در گفتگو با عصر اقتصاد:
۱۴۱۲ (۹ سال دیگر) مصارف آبی از منابعمان پیش می افتد

● مهناز برخورداری

را برای مقابله با مساله کم آبی تهران یا فرونشست و ترافیک را مطرح می کنند. یا باید با ۸۰ هزار میلیارد تومان تمام شبکه آب تهران را بهینه کنیم. متن کامل گفتگوی عصر اقتصاد با رضا حاجی کریم رییس فدراسیون صنعت آب را در ادامه می خوانید:

بسیاری از کارشناسان بر این باورند که خشکسالی و کاهش بارندگی ها و اضافه برداشت از منابع آب های تجدید پذیر می تواند بحرانی جدی برای کشور باشد. اوضاع در حوزه آب تا چه اندازه بحرانی است؟

برای اینکه درک بهتری از وضعیت بحرانی منابع آبی کشور داشته باشید باید بگویم که ذخایر تجدیدپذیر ما در سال ۱۳۷۳ حدود ۱۳ میلیارد مترمکعب بوده حالا این عدد به ۹۳ میلیارد مترمکعب رسیده است. اما این تنها مصرف ما نبوده و طبق بررسی های انجام شده ۱۵۰ میلیارد مترمکعب هم به آب های تجدید ناپذیر خود هم بدهکار هستیم. حال آنکه تامین این آبها ده ها هزار سال طول خواهد کشید. منابع آبی ما در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰۳ میلیارد مترمکعب بوده است. جالب است که بدانید بر اساس پیش بینی های صورت گرفته منابع

ما در ۱۴۱۲ این عدد به ۹۶ میلیارد مترمکعب و مصارف ما به ۹۷ میلیارد مترمکعب خواهد رسید. بر اساس مطالعات مرکز ملی آب اتاق بازرگانی و مرکز پژوهش های مجلس به دلیل تغییر روند دما و کاهش این عدد در سال ۱۴۲۰ به ۶۵ تا ۸۵ میلیارد مترمکعب خواهد رسید.

«مشکل امروز ما برای حل بحران انرژی تنها نبود منابع مالی نیست.» این بخشی از گفته های رضا حاجی کریم رییس فدراسیون صنعت آب است که می گوید که نگاهی به وضعیت فروش نفت در طول سال های گذشته نشان می دهد که کل درآمد نفتی ما قبل از انقلاب ۱۴۰ میلیارد دلار بوده است. این رقم در دولت های نهم و دهم به ۶۰۰ میلیارد دلار و در دولت های یازدهم و دوازدهم به ۳۵۰ میلیارد دلار می رسد. اما متأسفانه حتی در روزهایی که درآمد خوبی را از محل فروش نفت کسب می کردیم به دنبال اصلاح و اجرای روش های درست مدیریت و توسعه اقتصادی و ایجاد زیر ساخت های اقتصادی نبودیم.

او در ادامه می افزاید: نتیجه نبود برنامه ریزی و سیاست گذاری طی سال های طولانی این شده که امروز صنایع ما ۳ روز در هفته برق ندارند، سد های کشور خالی هستند، برداشت از منابع زیر زمینی بحرانی شده و حتی برخی از کارشناسان از احتمال جیره بندی آب سخن می گویند.

رئیس فدراسیون صنعت آب با اشاره به شرایط بحرانی منابع آبی کشور، ادامه می دهد: ذخایر تجدیدپذیر ما در سال ۱۳۷۳ حدود ۱۳ میلیارد مترمکعب بوده حالا این عدد به ۹۳ میلیارد مترمکعب رسیده است. صرف نظر از این که ۱۵۰ میلیارد مترمکعب هم به آب های تجدید ناپذیر خود هم بدهکار هستیم.

او که معتقد است ۱۴۰۳ اول و آگرایی بحران انرژی بوده و اگر تغییری در رویکرد دولت ها ایجاد نشود، این بحران سال به سال بزرگ تر خواهد شد. می افزاید: متأسفانه ما در کشورمان برای حل بحران ها به سراغ بدترین راه کارها می رویم. به عنوان مثال برخی از مسئولین ایده انتقال پایتخت به سواحل مکران

کاهش ذخایر آب به بحران های مالی منجر شده که تأثیرات آن به شدت بر رفاه اجتماعی، امنیت غذایی و رشد اقتصادی کشور خواهد داشت

زمانی اعلام می‌کردیم که اگر بالای ۴۰ درصد منابع تجدیدپذیر را در بخش آب مصرف کنیم، دچار بحران می‌شویم و امروز این رقم به ۹۳ درصد رسیده است و حتی با فرض خطی بودن شرایط در سال ۱۴۱۲ مصرف ما به ۹۷ میلیارد مکعب می‌رسد؛ در حالی که آب در دسترس ۹۶ میلیارد متر مکعب است و متأسفانه مردم اطلاعی در این خصوص ندارند و هنوز درباره مصرف انرژی که ۱.۸ برابر میانگین مصرف بین‌المللی و ۲.۸ برابر کشورهای توسعه‌یافته است، نگرانی را از طرف مسئولان شاهد نیستیم. البته این وضعیت بحرانی فقط در حوزه آب کشور نیست. متأسفانه در رقابت‌های درون منطقه‌ای ما به شدت عقب مانده‌ایم. به عنوان مثال در صادرات گاز مایع قطر خود را به یکی از تامین‌کنندگان انرژی دنیا تبدیل کرده و تامین سوخت کشورهای همون چین و کره جنوبی هند و ژاپن را بر عهده گرفته است. متأسفانه شاهد بودیم که در اجلاس کاپ ۲۹ کشورهای همسایه ما به دنبال مذاکره برای تامین مالی پروژه‌های خود بوده و ما در چنبره تحریم و تامین مالی مانده‌ایم. در شرایطی که ناترازی انرژی در کشور ما به دلیل نبود سرمایه‌گذاری هر روز در حال بزرگ‌تر شدن و بحرانی‌تر شدن است، خبر می‌رسد که بانک توسعه اسلامی که ما سهامدار آن هستیم ۱.۱ میلیارد دلار برای قزاقستان تامین مالی کرده است. از طرفی بانک توسعه آسیایی هم تامین مالی پروژه‌های ارمنستان را در حاشیه اجلاس کاپ ۲۹ عهده دار شد.

و ایجاد زیر ساخت‌های اقتصادی نبودیم. در واقع می‌توان گفت که درآمدهای نفتی خود را صرف توسعه و ایجاد زیرساخت نکردیم و خرج دولت فربه و ناکا آمد کردیم. نتیجه نبود برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری این است که امروز صنایع ما ۳ روز در هفته برق ندارند و سد‌های کشور خالی بوده، برداشت از منابع زیر زمینی بحرانی شده و حتی برخی از کارشناسان از احتمال جیره‌بندی آب سخن می‌گویند.

به نظر من ۱۴۰۳ اول و اگرایی بحران انرژی است و اگر تغییری در رویکرد دولت‌ها ایجاد نشود، این بحران سال به سال بزرگ‌تر خواهد شد. تخمین زده می‌شود که به دلیل عدم فشار افزایشی سالانه معادل یک فاز پارس جنوبی را از دست خواهیم داد. همچنین بر اساس سند تراز گازی که دولت منتشر شده تولید گاز ما در ۱۴۲۰ به حدود ۴۵۰ میلیون متر مکعب و مصرف ما به ۱.۵ میلیارد متر مکعب در روزهای پیک افزایش خواهد یافت. این در حالی است که ما در ابتدای مسیر توسعه صنعتی بوده و در این مسیر به انرژی بیشتری نیاز خواهیم داشت. بهینه‌سازی مصرف انرژی، در مقایسه با سرمایه‌گذاری سنگین در توسعه زیرساخت‌های آب و انرژی، به هزینه‌های کمتری نیاز دارد و بازدهی اقتصادی آن سریع‌تر است. علاوه بر این چنین پروژه‌هایی می‌توانند بستر توسعه صنعتی کشور را فراهم کرده و راه را برای جذب سرمایه‌های بیشتر هموار کنند.

برون رفت از وضعیت فعلی چطور ممکن است؟ با توجه به اینکه تامین آب شرب سالم از وظایف دولت هاست آیا طرح‌های مربوط به مقابله با بحران آب را هم باید به دولت سپرد؟

برون رفت از این وضعیت کار دولت نیست. اگر این مشکل را به دولت بسپاریم، باز هم ناکام خواهیم ماند. چطور می‌توانیم به دولتی که عمر پروژه‌های دولتی در آن به حدود ۲۰ سال رسیده اعتماد کرده و انتظار حل بحران انرژی را داشته باشیم. بنابراین در شرایط فعلی چاره‌ای جز اعتماد کردن به بخش خصوصی نداریم این همان کاری است که در طول سال‌های گذشته متأسفانه انجام ندادیم. جالب است که بدانید هم اکنون ۱۲۶ شرکت احداث در صنعت آب داریم که هم‌گرای یک ساختمان دارد و هم‌گرای یک تاسیسات. ۲۰ شرکت از اینها اصلاً کاری برای انجام ندارند. پروژه‌های تعریف شده برای ۱۷ شرکت از این شرکت‌ها کمتر از ۱۰۰ میلیارد است. این در حالی است که کف ظرفیت این شرکت‌ها در حداقل حالت ممکن، ۲۶۰۰ میلیارد تومان است. ۶۴ شرکت نیز کمتر از ۳۰۰ میلیارد تومان پروژه دارند. ۱۹ شرکت هم بالای هزار میلیارد تومان و تنها ۶ شرکت بالای ۲ هزار میلیارد تومان پروژه دارند. از همه جالب‌تر اینکه ۳ شرکت اول در این رنگینگ هیچ دخلی به بخش خصوصی نداشته و تقریباً دولتی هستند.

آیا برای مقابله با بحران انرژی در کشورمان به تغییر قوانین هم نیازی هست؟

ما قانون کم نداریم. به عنوان مثال بر اساس ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید روزی ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار باید اختصاص داده شود. همچنین بر اساس مطالعات قانون جامع آب تا ۱۴۲۵، باید ۶۳ میلیارد دلار در پروژه‌های آب سرمایه‌گذاری کنیم تا به پایداری آب برسیم؛ اما از دوره ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ که بودجه بخش آب ۱۵۵ درصد رشد کرده است، شاخص‌های تعدیل سازمان برنامه بودجه ۱۶۰ درصد رشد داشته و این یعنی میزان اثرگذاری دولت در حوزه آب به یک‌دهم رسیده و فاقد توان برای سرمایه‌گذاری در این بخش است؛ اما چنانچه رگولاتوری در این بخش قرار دهد، باید به گونه‌ای عمل کند که بخش خصوصی با اطمینان از اینکه اولاً پس از بهینه‌سازی مالک محصول است و می‌تواند آن را بفروشد و دوم اینکه ضمن صیانت از منافع ملی، دولت اقدام به دامپینگ نمی‌کند، در بخش‌هایی همچون کاهش تلفات شبکه، باز چرخانی آب، آب شیرین‌کن و... سرمایه‌گذاری کند.

آمارهای موجود به شدت وضعیت نگران‌کننده‌ای را در حوزه آب کشور ترسیم می‌کند. چطور می‌توان به حل بحران آب و مقابله با آن کمک کرد؟

متأسفانه مادر کشورمان برای حل بحران‌ها به سراغ بدترین راه کارها می‌رویم. به عنوان مثال برخی از مسئولین ایده انتقال پایتخت به سواحل مکران را برای مقابله با مساله کم‌آبی تهران یا فرونشست و ترافیک را مطرح می‌کنند. این در حالی است که برای مقابله با این بحران‌ها راه‌حل‌های دیگری هم وجود دارد. به عنوان مثال یکی از راهکارهای اصلی برای مقابله با کم‌آبی در تهران جلوگیری از هدر رفت آب است. بهینه‌سازی تمام شبکه آب تهران با ۸۰ هزار میلیارد تومان قابل اجراست؛ در حالی که ایجاد تصفیه‌خانه آب شیرین، هزینه چندین برابری به کشور تحمیل می‌کند؛ به‌طور نمونه مشهد یکی از کلان‌شهرهای کشور است که در زمینه تامین آب با بحران مواجه است و برای حل مشکل باید ۱۵۰ میلیون متر مکعب آب را با ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری از دریای عمان به مشهد برسانیم و این در حالی است که مشهد ۷ میلیارد متر مکعب حقابه کشاورزی دارد که عمدتاً آبیاری‌ها به شکل غیر اصولی غرقابی انجام می‌شود در چنین شرایطی اگر ۵ درصد بهینه‌سازی انجام شود، ۳۵۰ میلیون متر مکعب آب ذخیره می‌شود که اگر ۱۷۵ میلیون متر مکعب را در آب‌خوان نگه داریم، ۱۷۵ میلیون متر مکعب دیگر به کشاورز و بخش خصوصی می‌رسد و شهروندان آب را با قیمت بسیار ارزان دریافت می‌کنند و کشور هم می‌تواند با این آب، دشت‌ها را احیا کند و شکوفایی اقتصادی را به همراه داشته باشد؛ قطعا در پروژه‌های از این دست بخش خصوصی آماده فعالیت است؛ اما دولت باید تضمین کند که سهم اجرای پروژه بهینه‌سازی را بدون قید و شرط تحویل دهد.

به نظر شما اگر ایران دچار تحریم‌ها نبود و قادر به فروش نفت و جذب منابع مورد نیاز مالی خود می‌شد، آیا کسری انرژی در ایران تا این اندازه بحرانی می‌شد؟

مشکل امروز ما نبود منابع مالی نیست. چرا که در تاریخ ما تعداد روزهایی که وضعیت فروش نفت در ایران مناسب بوده و اوضاع درآمدهای ارزی مان خوب بوده، کم نبوده است. نگاهی به وضعیت فروش نفت در طول سال‌های گذشته نشان می‌دهد که کل درآمد نفتی ما قبل از انقلاب ۱۴۰ میلیارد دلار بوده است. این رقم در دولت‌های نهم و دهم به ۶۰۰ میلیارد دلار و در دولت‌های یازدهم و دوازدهم به ۳۵۰ میلیارد دلار می‌رسد. اما متأسفانه حتی در روزهایی که درآمد خوبی را از محل فروش نفت کسب می‌کردیم به دنبال اصلاح و روش درست مدیریت و توسعه اقتصادی

رکوردهای نقدینگی در ۴ دهه؛ از اعداد به بحران های ملموس

نقدینگی بی پایان؛ بذرها بحران!

علیرضا مبصر

درصد نیز رسید. در سال های ابتدایی دولت اصلاحات، این روند تا حدودی کنترل شد و نرخ رشد نقدینگی عمدتاً زیر ۲۰ درصد باقی ماند، اما در سال های پایانی این دولت، دوباره (با کاهش چشمگیر قیمت نفت)، افزایش یافت و میانگین آن در دوره دوم دولت اصلاحات به ۳۰ درصد رسید. با روی کار آمدن دولت نهم در سال ۱۳۸۴، نقدینگی بار دیگر جهشی بی سابقه را تجربه کرد. در سال نخست ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد (۱۳۸۵)، نرخ رشد نقدینگی به ۳۹.۴ درصد رسید. هر چند این نرخ در برخی سال ها کاهش یافت، اما در سال پایانی دولت دهم بار دیگر از مرز ۳۰ درصد عبور کرد. دولت یازدهم به ریاست حسن روحانی، با هدف کنترل نقدینگی، سیاست های انقباضی را در پیش گرفت و تا حدودی موفق شد رشد آن را محدود کند. به طوری که در سال های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ نرخ رشد نقدینگی به ترتیب ۲۳.۲، ۲۲ و ۲۳.۱ درصد بود.

متوسط رشد سالانه نقدینگی از دهه ۷۰ تا انتهای دهه ۹۰ در دولت های مختلف به شرح زیر است:

دولت	میانگین رشد سالانه نقدینگی
رفسنجانی	۲۸٫۶٪
خاتمی	۲۴٫۹٪
احمدی نژاد	۲۷٫۱٪
روحانی	۲۸٫۹٪

در سال های اخیر، نقدینگی و پیامدهای آن بر اقتصاد ایران به یکی از مباحث کلیدی تبدیل شده است. افزایش بی رویه نقدینگی و ارتباط آن با تورم نه تنها دغدغه نظری اقتصاددانان، بلکه معضل ملموس برای عموم مردم نیز هست. در آستانه چهل و ششمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، فرصتی است تا روند تغییرات نقدینگی در چهار دهه گذشته بررسی و عملکرد دولت ها در کنترل این متغیر ارزیابی شود. همچنین، عوامل کلیدی در رشد نقدینگی و راهکارهای عملی برای مهار آن با نگاهی تحلیلی واکاوی خواهد شد.

ارتباط تنگاتنگ رشد نقدینگی و تورم افسارگسیخته

به زبان ساده نقدینگی، مجموع پول نقد در دست مردم و سپرده های بانکی را شامل می شود، از مهم ترین شاخص های تأثیرگذار بر تورم، تولید و ثبات اقتصادی به شمار می رود. نظریه پردازان برجسته اقتصاد پولی، از جمله میلتون فریدمن، جان مینارد کینز و اروینگ فیشر، همگی بر نقش تعیین کننده نقدینگی در ایجاد تورم تأکید کرده اند.

فریدمن در نظریه مشهور خود، تورم را «همواره و همه جا یک پدیده پولی» معرفی می کند و معتقد است که افزایش مداوم حجم پول، بدون رشد متناظر در تولید ناخالص داخلی، منجر به افزایش پایدار سطح عمومی قیمت ها خواهد شد. در اقتصاد ایران نیز، رشد نقدینگی به واسطه سیاست های پولی و مالی نادرست، وابستگی شدیدی به درآمدهای نفتی و ناترازی نظام بانکی، همواره یکی از عوامل اصلی افزایش تورم بوده است.

روند رشد نقدینگی در چهار دهه گذشته

بررسی روند نقدینگی در چهار دهه گذشته نشان می دهد که اقتصاد ایران همواره با رشد فزاینده و کنترل ناپذیر نقدینگی مواجه بوده است. این روند، اگرچه در دوره های مختلف با شدت و ضعف همراه بوده، اما در هیچ مقطعی دولت ها نتوانسته اند به طور مؤثر و پایدار آن را مهار کنند. هر چند برخی دولت ها، مانند دولت نهم و دولت سیزدهم، با اتخاذ سیاست هایی نظیر افزایش نرخ بهره بانکی تلاش کردند نقدینگی را کنترل کنند و حتی در مقاطعی به نرخ بهره حقیقی مثبت دست یافتند، اما به دلیل مشکلات ساختاری عمیق در اقتصاد ایران، این اقدامات منجر به تثبیت شرایط اقتصادی نشد و در مقابل، رکود شدیدی را بر بازارها تحمیل کرد که بسیاری از فعالان اقتصادی را با زیان های قابل توجه مواجه ساخت.

بر اساس آمار رسمی بانک مرکزی، حجم نقدینگی در سال ۱۳۵۷ حدود ۲۵۸ میلیارد تومان بود که در سال بعد به ۳۵۵ میلیارد تومان رسید.

این رقم در سال های ۱۳۵۹ و ۱۳۶۰ به ترتیب به ۴۵۱ و ۵۲۳ میلیارد تومان افزایش یافت. روند رشد نقدینگی در اوایل دهه ۶۰، هم زمان با جنگ تحمیلی، با کاهش همراه بود؛ به گونه ای که نرخ رشد آن از ۳۷ درصد در سال ۱۳۵۸ به ۲۷ درصد در سال ۱۳۵۹ و ۱۵ درصد در سال ۱۳۶۰ کاهش یافت. در سال ۱۳۶۱ رشد نقدینگی دوباره افزایش یافت و به ۲۲ درصد رسید، اما در سال ۱۳۶۳ این نرخ به ۶ درصد کاهش پیدا کرد.

بین سال های ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۰، رشد نقدینگی در دامنه ای بین ۱۳ تا ۲۴ درصد در نوسان بود، اما از سال ۱۳۷۱ این روند صعودی شد و در سال ۱۳۷۲ به ۳۴ درصد رسید. در دوره ریاست جمهوری مرحوم هاشمی رفسنجانی، به ویژه در سال های ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۶ که به «دوران سازندگی» شهرت دارد، رشد نقدینگی به ۳۷.۵

مدیریت بهتر رشد نقدینگی حرکت کرده، اما همچنان تداوم رشد نقدینگی و پایه پولی به عنوان چالش اصلی اقتصاد ایران باقی مانده است.

انحراف نظام بانکی از وظایف اصلی خود و تشدید بحران نقدینگی

نظام بانکی معیوب حاکم بر کشور، به جای ایفای نقش واسطه‌گری مالی و تخصیص بهینه منابع به بخش‌های مولد، به سمت بنگاه‌داری و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های غیرمولد سوق یافته است. این روند، که ناشی از ضعف نظارت، سیاست‌های پولی ناکارآمد و ساختار معیوب ترازنامه بانک‌هاست، به یکی از عوامل اصلی رشد بی‌رویه نقدینگی و تورم مزمن بدل شده است.

در شرایطی که بانک‌ها می‌بایست منابع خود را به سمت تأمین مالی بخش تولید و صنعت هدایت کنند، بخش عمده‌ای از دارایی‌های آن‌ها به سرمایه‌گذاری در املاک، مستغلات و شرکت‌های زیرمجموعه اختصاص یافته است. این امر نه تنها موجب قفل شدن منابع در دارایی‌های کم‌نقدشونده شده، بلکه به افزایش قیمت دارایی‌ها و کاهش دسترسی تولیدکنندگان به منابع مالی منجر شده است. ورود بانک‌ها به فعالیت‌های سوداگرانه در بازارهای مالی، از جمله ارز و طلا، نیز بر نوسانات اقتصادی افزوده و کنترل سیاست‌های پولی را دشوار ساخته است. پیامد این رویه، تشدید ناترازی در ترازنامه بانک‌ها و افزایش مطالبات غیرجاری است. بانک‌هایی که با بحران نقدینگی مواجه‌اند، برای جبران کسری خود به استقراض از بانک مرکزی و اضافه برداشت‌های مکرر متوسل شده‌اند، که نتیجه‌ای جز رشد پایه پولی و افزایش فشار تورمی ندارد. در چنین شرایطی، سیاست‌های پولی انقباضی نیز کارآمدی خود را از دست داده و نقدینگی مازاد همچنان در اقتصاد جریان می‌یابد. برای مهار این بحران، اصلاحات ساختاری در نظام بانکی ضروری است. خروج بانک‌ها از بنگاه‌داری، افزایش شفافیت مالی، بهبود نظارت بر عملکرد آن‌ها و بازگرداندن تمرکز تسهیلات به بخش‌های مولد، از جمله راهکارهایی است که می‌تواند مسیر نقدینگی را به سوی رشد اقتصادی پایدار هدایت کند.

سخن نهایی

رشد بی‌رویه نقدینگی در ایران به یک بحران ساختاری تبدیل شده است که به وضوح ناشی از سیاست‌های پولی ناکارآمد و انحراف نظام بانکی از وظایف اصلی خود است. این روند، که در پی سیاست‌های کوتاه‌مدت و ناترازی‌های اقتصادی به راه افتاده، نه تنها تورم را تشدید کرده، بلکه باعث رکود و کاهش قدرت خرید مردم شده است. در حالی که مردم روز به روز فشار بیشتری را از این وضعیت حس می‌کنند، سیاست‌های پولی انقباضی به دلیل ساختار معیوب اقتصاد و ضعف نظارت قادر به مهار نقدینگی و کنترل آثار آن نبوده‌اند. در حقیقت، این عدم کارایی سیاست‌ها باعث شده که نقدینگی به جای هدایت به سمت تولید و فعالیت‌های اقتصادی مولد، به بازارهای غیر مولد و سفته‌بازی‌ها سررازی شود، که این خود فشار مضاعفی بر اقتصاد وارد می‌کند. برای بهبود وضعیت و بازگشت به مسیری پایدار، ضروری است که اصلاحات اساسی در نظام بانکی و سیاست‌های پولی انجام گیرد. این اصلاحات باید شامل بهبود نظارت، بازتعریف وظایف بانک‌ها و هدایت منابع مالی به بخش‌های مولد باشد تا نقدینگی در مسیر رشد اقتصادی متوازن و پایدار هدایت شود و در نهایت، شرایط اقتصادی بهبود یابد و مردم بتوانند از ثمرات آن بهره‌مند شوند.

دهه ۸۰، فرصتی از دست رفته برای کنترل نقدینگی

در چهار دهه گذشته، به‌ویژه در دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰، این امکان وجود داشت که با اتخاذ سیاست‌های صحیح، رشد نقدینگی مهار شود و ثبات بیشتری بر اقتصاد کشور حاکم شود. اقتصاد ایران که وابستگی شدیدی به درآمدهای نفتی دارد، در مقاطع افزایش قیمت نفت، شاهد رشد چشم‌گیر درآمدهای ارزی بوده است. در چنین شرایطی، دولت می‌توانست با مدیریت صحیح منابع ارزی، ناترازی بودجه‌ای خود را بدون خلق پول جبران کند و از تحمیل فشارهای تورمی بر اقتصاد جلوگیری کند. با این حال، در دولت نهم نه تنها نقدینگی کنترل نشد، بلکه عامل کلیدی رشد نقدینگی، یعنی بدهی دولت به بانک‌ها، همچنان به عنوان یک معضل ساختاری پابرجا ماند و به افزایش پایه پولی و تورم انجامید.

رکوردشکنی نقدینگی در دولت دوازدهم

اگرچه اقتصاد ایران در چهار دهه گذشته با نوسانات متعددی مواجه بوده، اما هیچ دوره‌ای به اندازه سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ دچار آسیب‌های ناشی از رشد بی‌رویه نقدینگی نشده است، بر طبق آمارها نرخ رشد نقدینگی در این سال‌ها به بالای ۴۰ درصد نیز رسیده که نشان از رکوردشکنی رشد نقدینگی در ۴ دهه گذشته بوده است؛ بر اساس تحلیل بسیاری از کارشناسان، اصلی‌ترین عامل جهش نقدینگی در این بازه زمانی، تحریم‌های ایالات متحده و کاهش شدید درآمدهای نفتی کشور بود. این تحریم‌ها که درآمد نفتی ایران را به کمتر از ۵۰ هزار بشکه در روز کاهش داد، دولت را با بحران مالی شدیدی مواجه کرد. در نتیجه، برای جبران کسری بودجه، استقراض مستقیم و غیرمستقیم از بانک مرکزی افزایش یافت و رشد نقدینگی شتاب گرفت. بررسی آمارهای بانک مرکزی از سال ۱۳۵۷ تا ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که رشد نقدینگی در این بازه زمانی به بالاترین میزان خود رسیده و اثرات آن در افزایش تورم، بی‌ثباتی اقتصادی و کاهش ارزش پول ملی کاملاً مشهود است.

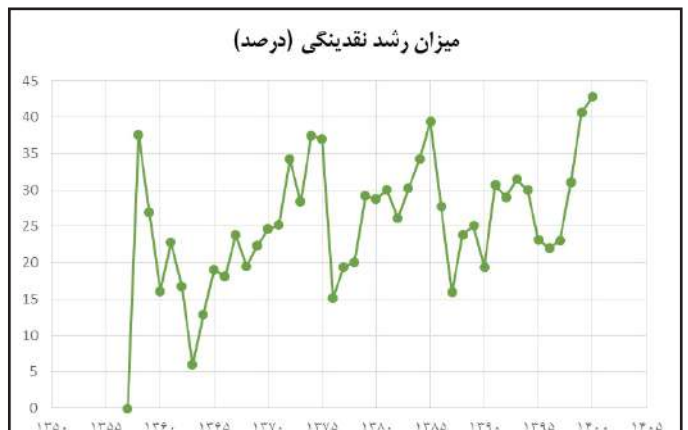
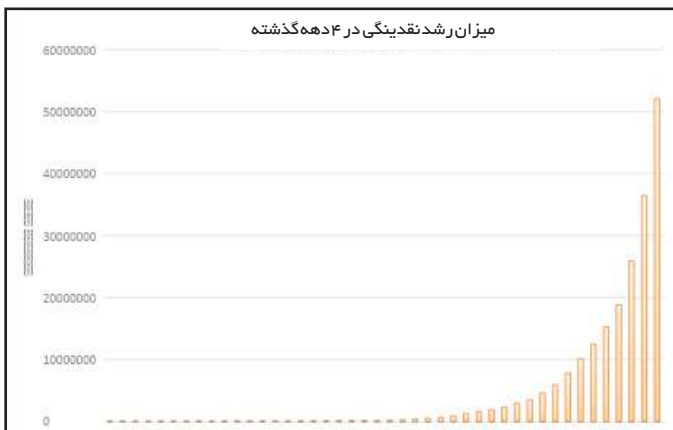
افزایش بی‌وقفه نقدینگی در سال ۱۴۰۳

در حال حاضر نیز، بر اساس آخرین آمارهای منتشر شده توسط بانک مرکزی، حجم نقدینگی در آبان ماه ۱۴۰۳ به ۹۳۹۲ همت رسید که نسبت به پایان سال گذشته ۱۹٫۲ درصد رشد داشته است. این روند نشان‌دهنده ادامه رشد بی‌رویه نقدینگی در سال جاری است. نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی در آبان ۱۴۰۳ معادل ۲۸٫۱ درصد بوده که نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۲، افزایش ۱٫۹ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین، پایه پولی در آبان ۱۴۰۳ به ۱۲۰۴ همت فراتر رفته و رشد آن در مقایسه با سال گذشته کاهش داشته است. در خصوص رشد پایه پولی، در آبان ۱۴۰۳ نرخ رشد ۱۲ ماهه آن به ۲۰٫۷ درصد رسید که نسبت به سال گذشته کاهش ۱۷٫۵ درصدی را نشان می‌دهد. این کاهش نشان‌دهنده اثرات سیاست‌های پولی نسبی و بهبود مدیریت منابع مالی در برخی مقاطع است. یکی از عوامل اصلی رشد پایه پولی در آبان ۱۴۰۳، افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بوده که سهمی ۳۸٫۹ درصدی در رشد پایه پولی در هشت ماهه ابتدایی سال داشته است. این افزایش عمدتاً ناشی از رشد نرخ تسخیر بوده که تأثیر قابل توجهی در افزایش منابع ارزی بانک مرکزی داشته است. این روند همچنان حاکی از آن است که اگرچه سیاست‌های پولی بانک مرکزی به سمت

ضعف نظارت، سیاست‌های پولی ناکارآمد و انحراف نظام بانکی از وظایف اصلی خود از دلایل اصلی رشد افسارگسیخته نقدینگی در ایران است. این وضعیت بر افزایش تورم و کاهش قدرت خرید مردم تأثیرگذار بوده است

نقدینگی در ایران از سال ۱۳۵۷ تا ۱۴۰۳ به طور پیوسته افزایش یافته است. در حالی که برخی دولت‌ها با سیاست‌های مختلف به کنترل آن تلاش کردند، نتایج مثبت و پایدار در این زمینه مشاهده نشده است و این روند همچنان ادامه دارد

در سال‌های اخیر، به ویژه در سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹، نقدینگی در ایران به بالاترین میزان خود رسید. این رشد بی‌سابقه نقدینگی ناشی از تحریم‌ها و کاهش درآمدهای نفتی بوده که مشکلات اقتصادی را دوچندان کرده است

افزایش سرمایه ۱۴.۵ همتی «ومعادن» به تصویب رسید

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات ضمن اشاره به رشد ۵۶۹ درصدی مازاد ارزش پرتفوی بورسی، ترکیب ارزش روز پرتفوی بورسی این شرکت را شامل «کگل» ۲۱ درصد، «فملی» ۱۹ درصد، «کچاد» ۱۵ درصد، «کنور» ۱۴ درصد، «گهر» ۱۴ درصد، «فخاس» ۶ درصد، «تجلی» ۶ درصد، «ارفع» ۳ درصد و سایر ۲ درصد و ترکیب بهای تمام شده پرتفوی غیربورسی «ومعادن» را شامل شرکت پویا انرژی ۲۷ درصد، پرتو تابان معادن و فلزات ۲۳ درصد، توسعه آهن و فولاد گل‌گهر ۱۴ درصد، ایریتک ۵ درصد، کاوند نهان زمین ۳ درصد و سایر شرکت‌ها ۲۸ درصد عنوان کرد.

سعدمحمدی در ادامه به تشریح صورت ریز مبالغ پرداختی به پروژه‌ها و مشارکت در افزایش سرمایه شرکت‌های زیرمجموعه هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات پرداخت و مطرح کرد: در سال گذشته، مبلغ ۲۲ هزار و ۴۴۱ میلیارد تومان و در ۱۱ ماهه سال جاری نیز تا به امروز، مبلغ ۱۰ هزار و ۶۷۷ میلیارد تومان را به صورت پول نقد «Cash» پرداخت کرده‌ایم و براساس مجموع پرداختی‌های «ومعادن» طی دو سال اخیر، به بیش از ۳۳ هزار میلیارد تومان می‌رسد. در حال حاضر ۹۹ پروژه در کل هلدینگ با سرمایه‌گذاری ۱۳۰۸۴ میلیارد یورو در دست اقدام قرار دارد که سهم «ومعادن» از این میزان، ۳۰۵ میلیارد یورو (حدود ۲۴۵ هزار میلیارد تومان) است و این هزینه جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های شرکت باید پرداخت شود.

وی با ابراز خرسندی از ورود شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به حوزه اکتشافات، تصریح کرد: تا به امروز بیش از ۱۹ دستگاه حفاری اکتشافی را خریداری کرده‌ایم که از این تعداد، ۱۵ دستگاه را در اختیار شرکت معدنی و صنعتی سپهر تجلی ایرانیان و چهار دستگاه را در اختیار شرکت مدیریت اکتشاف منابع معدنی پایا قرار داده‌ایم؛ ضمن اینکه ذهنیت خود را بیشتر بر روی توسعه اکتشافات

مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات «ومعادن» با دستور جلسه اتخاذ تصمیم در خصوص افزایش سرمایه با حضور ۶۳.۳ درصد از سهام‌داران ۱۴ بهمن ماه در سالن تلاش مجموعه فرهنگی و ورزشی وزارت کار و امور اجتماعی برگزار شد و در پایان سرمایه این شرکت از ۳۰ همت به ۴۴.۵ همت افزایش پیدا کرد.

بر اساس این گزارش، اردشیر سعدمحمدی، مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات در این مجمع اظهار داشت: درآمد عملیاتی شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (اصلی) در سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۳ هزار و ۳۵۶ میلیارد تومان بود که این میزان با رشد حدود ۳۰ درصدی، به ۱۷ هزار و ۴۲۵ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ رسید؛ همچنین، درآمد عملیاتی شرکت (تلفیقی) در سال گذشته با افزایش حدود ۵۶ درصدی همراه شد و از ۲۰ هزار و ۷۹۹ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱، به ۳۲ هزار و ۴۰۵ میلیارد تومان در سال پیش رسید. سود خالص شرکت (اصلی) در سال ۱۴۰۲ نیز با افزایش ۲۷ درصدی همراه بود و از ۱۳ هزار و ۸۰۴ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱، به ۱۷ هزار و ۴۶۶ میلیارد تومان در سال قبل رسید؛ ضمن اینکه سود خالص شرکت (تلفیقی) نیز پس از افزایش حدود ۵۵ درصدی، از ۱۶ هزار و ۸۸۶ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱، به ۲۶ هزار و ۲۳۵ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ رسید.

به دنبال تحقق سود ۱/۱ میلیارد دلاری در افق ۱۴۰۶ هستیم

وی با بیان اینکه در افق ۱۴۰۶، دستیابی به سود ۱/۱ میلیارد دلاری را ضمن تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های توسعه‌ای خود هدف‌گذاری کرده‌ایم، افزود: این در حالی است که سود شرکت در سال ۱۴۰۱ (براساس ارزش دلار در آن زمان)، ۳۸۱ میلیون دلار و در سال ۱۴۰۲ به میزان ۴۳۰ میلیون دلار بوده و تحقق سود ۱/۱ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۶ در صورت اجرای طرح‌های شرکت منطقی به نظر می‌رسد.

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات در ادامه ارزش سهم «ومعادن» براساس معاملات سهام شرکت در سال جاری را مثبت ۱۸.۴ درصد، اعلام و ابراز امیدواری کرد که مدیریت ارزش سهم «ومعادن» در بازار طی روزهای آینده نیز ادامه پیدا کند.

سعدمحمدی با تأکید بر اینکه هم‌اکنون نسبت (P/NAV) شرکت ۵۹.۲ درصد بوده که بیان‌گر ارزش سهم بالای «ومعادن» در بازار سرمایه است، عنوان کرد: روند افزایش سرمایه «ومعادن» با رشد قابل توجهی طی سالیان اخیر همراه شده و از هشت هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان در تاریخ ۲۵ اسفند ماه ۱۴۰۰، به ۳۰ هزار میلیارد تومان در تاریخ ۹ اسفند ماه ۱۴۰۲ رسیده است. بر همین اساس امیدواریم امروز یکشنبه ۱۴ بهمن ماه ۱۴۰۳ نیز میزان سرمایه شرکت با موافقت و تصویب سهام‌داران محترم به ۴۴ هزار و ۵۰۰ میلیارد افزایش پیدا کند.

وی در ادامه به ترکیب پرتفوی شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به تفکیک «بورسی و غیربورسی» و «صنایع سرمایه‌پذیر» با هدف شفاف‌سازی در عملکرد این شرکت اشاره کرد و گفت: ۹۳ درصد ارزش دارایی‌های «ومعادن» را شرکت‌های بورسی و ۷ درصد آن را شرکت‌های غیربورسی تشکیل می‌دهد و امیدواریم در مسیری حرکت کنیم که این ۷ درصد نیز ضمن شفاف‌سازی‌های لازم بورسی شود؛ ضمن اینکه پرتفوی شرکت به تفکیک صنایع سرمایه‌پذیر نیز شامل ۸.۳۴ درصد فلزات اساسی، ۷۱.۹۷ درصد استخراج کانه‌های فلزی، ۷.۹۹ درصد سرمایه‌گذاری‌ها و ۱۱.۷ درصد سایر صنایع می‌شود.

کارخانه احیا مستقیم با ظرفیت تولید یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن آهن اسفنجی در شرکت صنایع فولاد کردستان از پیشرفت فیزیکی ۴۷ درصدی برخوردار بوده و با توجه به روند بسیار خوبی که این پروژه در پیش گرفته است، پیش بینی می‌کنیم که این رقم در پایان امسال از ۵۰ درصد عبور کند. پروژه احداث کارخانه فولادسازی و نورد پیوسته به روش «CSP» با ظرفیت تولید یک میلیون تن ورق گرم فولادی این شرکت نیز در حال اجراست و از پیشرفت فیزیکی ۲ درصدی برخوردار است.

وی در همین راستا ادامه داد: پروژه احداث کارخانه کنسانتره‌سازی با ظرفیت دو میلیون و ۵۰۰ هزار تن در شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور از پیشرفت فیزیکی حدود ۵ درصدی برخوردار است که به دلیل زمان بردن فرایند جابه‌جایی زمین کارخانه، کمی از برنامه زمان‌بندی خود عقب افتاده و اکنون با سرعت خوبی در دست اقدام قرار دارد.

زمین این پروژه در ابتدا ۱۲.۵ کیلومتر از معدن گلالی فاصله داشت و بر همین اساس حمل سنگ آهن با عیار ۴۷ درصد از معدن به محل کارخانه با هدف تولید کنسانتره و در ادامه برگشت باطله آن به محل معدن مقرون به صرفه و اقتصادی نبود. بر همین اساس پس از بررسی‌ها و کارشناسی‌های لازم، زمین جدید کارخانه درست کنار معدن خریداری شد و در حال حاضر عملیات اجرایی پروژه ضمن اخذ کلیه مجوزهای لازم آغاز شده است.

پروژه احداث کارخانه گندله‌سازی با ظرفیت تولید یک میلیون تن در فاز نخست و دو میلیون و ۵۰۰ هزار تن در فاز دوم (در مجموع سه میلیون و ۵۰۰ هزار تن) در شرکت صبا امید غرب خاورمیانه نیز اکنون از پیشرفت فیزیکی بیش از ۶۴ درصدی برخوردار است. پارت اول تجهیزات خارجی این پروژه به طور کامل وارد سایت شده و پارت دوم آن نیز در گمرک قرار دارد که به زودی فرایند ترخیص کامل آن انجام خواهد شد. به علاوه، نظارت‌های لازم جهت تامین پارت سوم این تجهیزات در کشور چین انجام شده و بر این اساس پیش بینی می‌کنیم کلیه تجهیزات خارجی تا پایان سال جاری به کشور وارد شود.

در محدوده‌های جانجا و صبانور متمرکز کرده‌ایم. لازم به ذکر است که حفاری‌های اکتشافی «ومعادن» در سال ۱۴۰۱، برابر با ۶۵ هزار و ۲۴۷ متر بود که این میزان در سال ۱۴۰۲، به ۱۱۱ هزار و ۸۸۸ متر و در ۹ ماهه سال ۱۴۰۳، به ۹۵ هزار و ۷۷ متر رسیده است و شک نداریم که در پایان سال جاری از ۱۲۰ هزار متر نیز عبور پیدا خواهیم کرد.

ارزش برجای ۹۰۰ میلیون دلاری از توسعه حفاری‌های اکتشافی

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات با بیان اینکه در مجموع موفق به انجام ۲۹۸ هزار و ۱۳۴ متر حفاری اکتشافی (۲۸۱ هزار و ۲۱۲ متر در محدوده‌های اکتشافی گروه «ومعادن» و ۱۶ هزار و ۹۲۲ متر خارج از گروه هلدینگ) شده‌ایم، خاطرنشان کرد: تامین پایدار خوراک (سنگ آهن)، امروزه به یکی از مهم‌ترین پاشنه‌آشیل‌های صنعت فولاد کشور تبدیل شده و بر همین اساس توسعه اکتشافات در معادن شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور، به عنوان یکی از شرکت‌های زیرمجموعه «ومعادن» در دستور کار قرار گرفته است؛ به نحوی که در پی حفاری‌های اکتشافی انجام شده، مجموع ذخایر قطعی معادن این شرکت شامل با‌اعلی، گلالی، و شهرک از ۵۱ میلیون و ۹۴۲ هزار تن در سال ۱۴۰۰، به ۳۹۷ میلیون و ۶۵۴ هزار و ۳۵۶ تن تا به امروز رسیده و این مهم ارزش برجای ۹۰۰ میلیون دلاری را به همراه داشته است که امیدواریم این ارزش برجا در آینده، با اجرای طرح‌های توسعه‌ای و احداث کارخانه‌های کنسانتره‌سازی و گندله‌سازی و در نهایت تامین پایدار خوراک کارخانه‌های احیا مستقیم و فولادسازی به بالفعل تبدیل شود.

سعدمحمدی در ادامه با تاکید بر اینکه توسعه اکتشافات را با جدیت در و معادن دنبال می‌کنیم و به دنبال افزایش چشمگیر ذخایر سنگ آهن خود، ضمن تدوین برنامه‌ای دقیق و منسجم در شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور هستیم، به وضعیت پروژه‌های در دست اجرای این هلدینگ نیز اشاره کرد و گفت: پروژه احداث

ومعادن بر مدار توسعه روزافزون

به گفته مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، پروژه احداث کارخانه احیا مستقیم با ظرفیت تولید یک میلیون و ۱۰۰ هزار تن آهن اسفنجی در شرکت مجتمع آهن و فولاد الماس آرتاویل از پیشرفت فیزیکی بیش از ۶۰ درصدی برخوردار بوده و بخش عمده‌ای از تجهیزات خارجی آن که توسط ۷۰ تریلی در گمرک انبار شده بود، هم اکنون ترخیص شده و طی دو روز آینده، فرایند ترخیص کل تجهیزات تکمیل خواهد شد.

پروژه احداث کارخانه احیا مستقیم با ظرفیت تولید یک میلیون و ۱۰۰ هزار تن آهن اسفنجی در شرکت فولاد اقلید پارس، از پیشرفت فیزیکی بیش از ۲۲ درصدی و پروژه احداث کارخانه تولید تسمه نوار نقاله (استیل کورد) نیز از پیشرفت فیزیکی ۷.۵ درصدی برخوردار است. سعدمحمدی در پایان به انجام ۳۸ هزار متر حفاری اکتشافی و اجرای ۱۱ میلیون تن عملیات معدنی توسط پیمانکار در معدن مس طلای جانجا با هدف راه‌اندازی کارخانه کنسانتره مس با ظرفیت تولید ۱۳۰ هزار تن (با حجم ۱۶ میلیون تن خاک ورودی، عیار ۰.۲۶ درصد و کنسانتره ۲۶ درصد) طی ۱۸ ماه اخیر اشاره کرد و از پیشرفت فیزیکی بیش از ۱۱ درصدی پروژه احداث کارخانه فروسیلیکومنگنز در شیروان و پیشرفت فیزیکی حدود ۱۴ درصدی پروژه احداث کارخانه الکتروگرافیتی کازرون خبر داد.

شرکت فولاد اکسین خوزستان در لیست صد شرکت برتر کشور قرار گرفت

گزارش ویژه

این امر، موقعیت استراتژیک این شرکت را در بازارهای جهانی تقویت کرده و آن را به یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان محصولات فولادی ایران تبدیل کرده است.

همکاری با نخبگان و دانش بنیان‌ها

یکی از عوامل موفقیت فولاد اکسین خوزستان، حضور نخبگان و همکاری با شرکت‌های دانش بنیان و دانشگاهی است. این شرکت با بهره‌گیری از دانش و تخصص داخلی، فرآیندهای تولیدی خود را بهینه کرده و هزینه‌ها را کاهش داده است. این همکاری‌ها، زمینه‌ساز توسعه فناوری و تولید محصولات با کیفیت بالا بوده و نقش مهمی در تثبیت جایگاه فولاد اکسین به عنوان یکی از برترین شرکت‌های فولادی کشور داشته است.

حمایت از تولید داخلی؛ تاکید نمایندگان مجلس

در بازدید عضو کمیسیون صنایع مجلس از غرفه فولاد اکسین خوزستان در نمایشگاه ملی فولاد ایران ۱۴۰۳، بر نقش استراتژیک این شرکت در تامین نیازهای داخلی تاکید شد. به گفته دکتر توکلی، سیاست‌گذاری‌های حمایتی می‌تواند زمینه‌ساز جهش تولید و افزایش توانمندی شرکت‌های فولادی نظیر فولاد اکسین شود. این حمایت‌ها، به ویژه در شرایط تحریم، به شرکت‌های فولادی کمک کرده تا با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی، علاوه بر تامین نیازهای داخلی، در عرصه صادرات نیز موفق عمل کنند.

چشم انداز روشن فولاد اکسین خوزستان

فولاد اکسین خوزستان با تمرکز بر توسعه ظرفیت‌های تولیدی و گسترش بازارهای صادراتی، آینده روشنی در صنعت فولاد ایران و منطقه پیش رو دارد. این شرکت با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و همکاری با متخصصان داخلی، به طور مستمر در حال بهبود فرآیندهای تولیدی خود است.

شرکت فولاد اکسین خوزستان به عنوان بزرگترین و تنها تولیدکننده ورق‌های فولادی عریض و آلیاژی خاص در ایران، با تکیه بر توان داخلی و فناوری‌های روز دنیا، موفق به کسب جایگاه در میان ۱۰۰ شرکت برتر کشور شد و حضور در بازارهای جهانی را با قدرت ادامه می‌دهد. به گزارش خبرنگار روابط عمومی شرکت فولاد اکسین خوزستان، این شرکت با تمرکز بر تولید محصولات استراتژیک و استفاده از فناوری‌های پیشرفته، توانسته است در مسیر توسعه صنعت فولاد ایران نقش کلیدی ایفا کند. این شرکت با ثبت رکوردهای جدید در تولید و صادرات، جایگاه خود را در بازارهای داخلی و بین‌المللی تثبیت کرده و در جدیدترین رتبه‌بندی سازمان مدیریت صنعتی ایران (IMII۱۰۰)، موفق به ورود به جمع ۱۰۰ شرکت برتر کشور شده است.

حضور در میان ۱۰۰ شرکت برتر ایران

فولاد اکسین خوزستان، به عنوان یکی از مهم‌ترین بازیگران صنعت فولاد کشور، در جدیدترین رتبه‌بندی سازمان مدیریت صنعتی ایران توانست در شاخص فروش و درآمد، به رتبه ۱۰۰ دست یابد. این جایگاه ارزشمند، نشان‌دهنده رشد و پیشرفت چشمگیر این شرکت در سال‌های اخیر است.

فولاد اکسین خوزستان در سال گذشته موفق به ثبت درآمدی بالغ بر ۱۸۰ هزار و ۴۸۵ میلیارد ریال شد، که نسبت به رقم ۱۱۲ هزار و ۵۳۳ میلیارد ریال درآمد ثبت‌شده در سال ۱۴۰۱، رشد چشمگیری را نشان می‌دهد.

این شرکت در سال ۱۴۰۱ در شاخص فروش رتبه ۱۱۱ را کسب کرده بود اما با عملکرد مطلوب خود توانست در سال ۱۴۰۲ به جایگاه ۱۰۰ در این شاخص دست یابد. همچنین شرکت فولاد خوزستان، در بخش فلزات آهنی، توانست در رتبه‌بندی فروش سازمان مدیریت صنعتی ایران، رتبه ۲۰ را از آن خود کند و با درآمد ۱۸۰ هزار و ۴۸۵ میلیارد ریالی، سهمی قابل توجه در صنعت فلزات آهنی کشور ایفا نماید.

نقش آفرینی در توسعه اقتصادی و بازارهای

بین‌المللی

شرکت فولاد اکسین خوزستان با تمرکز بر تولید ورق‌های فولادی با ضخامت بالا و استانداردهای بین‌المللی، در صنایع استراتژیک نظیر نفت و گاز، پتروشیمی و خودرو نقش کلیدی ایفا می‌کند. این شرکت، به عنوان نخستین تولیدکننده ورق‌های API در خاورمیانه، سهم بسزایی در اجرای طرح‌های ملی و تامین نیازهای داخلی دارد.

محصولات فولاد اکسین با نشان «ساخت ایران»، اکنون به بیش از سه قاره جهان صادر می‌شوند.

افزایش ۲۰۰ درصدی سود خالص شرکت بیمه اتکایی امین چگونه حاصل شد؟

گزارش ویژه

به یک شاهکار تبدیل شده و از منفی ۵ میلیارد تومان خسارت به ۴۱ میلیون تومان دریافت تبدیل شده که نوعی درآمدزایی بهینه است.

این شرکت همانند شرکت های دیگر بیمه اتکایی هزینه های زیادی پرداخت کرده است که عبارتند از:

۱. افزایش ۵۶ درصد هزینه های بیمه ای که این هزینه ها را به عدد ۴۹ میلیارد تومان رسانده است.

۲. خسارت و مزایای پرداختی خالص که با افزایش ۵۳۸ درصدی از ۲۱ میلیارد تومان به ۱۳۴ میلیارد تومان رسیده است.

۳. هزینه های اداری و عمومی که با افزایش ۳۴ درصدی به ۱۴ میلیارد تومان رسیده است.

۴. مالیات بر درآمد که با افزایش ۳۱۰ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل به ۶۲ میلیارد تومان رسیده که این میزان پرداخت مالیات قابل توجه است.

اما این هزینه ها باعث نشده که سود شرکت نسبت به دوره مشابه صورت مالی گذشته کاهش یابد؛ بلکه با افزایش سود ۲۱۴ درصدی نسبت به دوره مشابه قبل دست یافته و سود خالص این شرکت از ۱۲۳ میلیارد تومان سال گذشته به ۳۸۹ میلیارد تومان امسال رسیده است.

در سال های اخیر با توجه به گرانی کالاهای متعدد، خسارات بیمه نیز افزایشی شده و بسیاری از مردم برای پوشش تورم از بیمه استفاده کرده و تورم سنگین کشور از طرفی و افزایش هزینه های بیمه از طرف دیگر باعث شده وضعیت برخی از شرکت های بیمه ای نسبت به سال گذشته منفی شود اما شرکت بیمه اتکایی امین توانسته با خلاقیت از پس این هزینه ها برآمده و وضعیت بهتری را نسبت به سال قبل شاهد باشد.

در شرایط رکود تورمی اقتصاد ایران، شرکت بیمه ای که بتواند با افزایش سود ۲۱۴ درصدی نسبت به سال گذشته مواجه شود بعنوان شاهکار می توان از آن نام برد.

شرکتهای بیمه هزینه های متعددی در طول سال مالی پرداخت می کنند؛ اما اینکه از چه روشی برای درآمدزایی بهره مند شوند تا هزینه ها را پوشش دهند، هنر مدیران شرکت است؛ به طور نمونه شرکت بیمه اتکایی امین توانسته از این فرصت استفاده کند و هزینه ها باعث نشده که سود شرکت نسبت به دوره مشابه صورت مالی گذشته کاهش یابد؛ بلکه با افزایش سود عملیاتی ۲۱۴ درصدی نسبت به دوره مشابه قبل دست یافته و سود خالص این شرکت از ۱۲۳ میلیارد تومان سال گذشته به ۳۸۹ میلیارد تومان امسال رسیده است.

بر اساس این گزارش، اگر چه درآمدهای حق بیمه ناخالص این شرکت با ۳۴ درصد کاهش مواجه شده اما این امر به دلیل اعمال ذخائر در شرکت بوده و نشان می دهد بیمه اتکایی امین دستورات عملیاتی و تکالیف آیین نامه ای نهاد ناظر را به درستی اعمال کرده تا صورتهای مالی تمیز و شفاف داشته باشد همان چالشی که سایر شرکتهای بیمه اغلب از کسری ذخائر رنج می برند.

در این راستا می توان گفت، حق بیمه قبولی شرکت در این دوره سه ماهه، ۲۲۸ میلیارد تومان بوده و دوره مشابه سال قبل ۱۳۷ میلیارد تومان بوده که از رشدی ۶۶ درصدی حکایت دارد.

شرکت بیمه اتکایی امین برای رضایت سهامداران خود روش جدیدی را انتخاب کرده و توانسته درآمدزایی مطلوبی را ایجاد کند.

درآمدزایی مناسب یکی از دغدغه های شرکت های بیمه است و اگر شرکتی بتواند این اصل را رعایت کند می تواند با جذب سهامداران جدید وضعیت بسیار بهتری از گذشته داشته باشد، همان روشی که بیمه اتکایی امین توانسته جامه عمل بپوشاند.

شرکت بیمه اتکایی امین با افزایش ۱۱۱ درصدی درآمد حاصل از سرمایه گذاری از محل منابع بیمه ای مواجه شده و از این محل ۳۳ میلیارد تومان درآمد کسب کرده است که قابل توجه است.

موضوع مهم دیگر خسارت سهم بیمه گران اتکایی است که در صورت های مالی شرکت

بررسی چالش دولتهای بنگاه دار در گفتگو با دبیر کل خانه صنعت

طلسم ضرر دولتی!

● سیماگودرزی

را از خارج از کشور تامین می کنیم و کلاً اقتصاد ما یک اقتصاد کاملاً وابسته و واردات محور است. این شرایط به دلیل این بوده که کشور ما از یک صد سال گذشته به اقتصاد نفتی وابسته و آلوده بوده است و این اعتیاد اقتصاد ما به نفت باعث شد که تمام زیرساخت های کشور را بر اساس فروش نفت ببندد و حتی مایحتاج کشور را از ارز حاصل از نفت به دست بیاوریم.

به هر حال چون از ابتدا یک کشور صنعتی نبوده ایم لذا شکل گیری صنعت بر مبنای صنعت مونتاژ و صنعت کپی کاری بود و ساختار ما چون از نظر تغییر نوع حاکمیت اقتصادی از یک نوع سیستم فئودالیت به یک سیستم سرمایه گذاری صنعتی وارد شدیم لذا آن ساختار هیچگاه قوام پیدا نکرد و به اصطلاح جنینی که وجود داشت؛ نتوانست درست رشد کند و مرحله تغییر و گذار را به درستی طی نکردیم.

یعنی به سرعت از مرحله ارباب - رعیتی خواستیم وارد مرحله صنعتی شویم که کشور آمادگی اش را نداشت و همچنین افراد تحصیل کرده و افراد ماهر کافی در کشور نداشتیم. بنابراین تغییر سریع باعث شد نتوانیم صنعت را در کشور به صورت زیرساختی و زیربنایی داشته باشیم در نهایت اغلب صنایع ما وارداتی بود.

دولتی بودن صنایع، که در پی تصرفات پس از انقلاب به وجود آمد، مشکلات بسیاری در عرصه اقتصادی به وجود آورده و به رشد صنعت کشور آسیب زده است

دولتی بودن شرکت ها و صنایع مختلف چه پیامدهایی برای صنعت کشور داشته است؟
همانطور که می دانید بعد از انقلاب و در سالهای جنگ و تحریم های دوران جنگ باعث شد که نیازهای ضروری که کشور در زمان جنگ و بازسازی داشت اقتصاد کشور را به سمت اینکه محوریت اش با خودمان باشد؛ حرکت کنیم و بحث استقلال و خودکفایی اقتصادی مطرح شد.

در حالی که صنایع کشور مانند دیگر بخش ها با چالش های بسیاری همواره مواجه بوده و هستند و اخیراً مشکل قطعی برق و نبود سوخت نیز به دیگر مشکلات آنها افزوده شده است، کارشناسان بسیاری منتقد به عملکرد دولت ها در بخش صنعت کشور هستند.

«آرمان خالقی دبیر کل و عضو هیات مدیره خانه صنعت معدن و تجارت ایران» معتقد است یک اشتباه در طول تاریخ اقتصادی کشور صورت گرفته مبنی بر اینکه بیشتر وزنه اقتصاد

را دولتی کرده ایم و شاهد بودیم یکسری صنایع به هر دلیلی به واسطه قانونی که در شورای انقلاب تصویب شد، به حق یا به ناحق توقیف شد و از مالکان گرفته شد که سالهای طولانی دولت ها اداره این صنایع را در اختیار گرفتند و هنوز هم شرکت های زیادی هستند که دولت بنگاه داری آنها را بر عهده دارد. در حالی که تجربه نشان داده است دولت بنگاه دار خوبی نیست.

آنچه در ادامه می خوانید حاصل گفت و گوی عصر اقتصاد با دبیرکل خانه صنعت معدن و تجارت ایران است.

از نگاه شما دستاوردهای دولت ها در بخش صنعت شامل چه مواردی است و چه دستاوردهایی می توانست داشته باشد اما حاصل نشده است؟

در حوزه تولید اگر بخواهیم صحبت کنیم در خصوص دستاوردهای بعد از انقلاب بایستی در مورد تمام دستگاه های حاکمیتی اثرگذار صحبت کنیم.

در رابطه با مباحث اقتصادی اوایل انقلاب یک موضوع وجود داشت که بسیار روی آن بحث می شد و وابسته بودن صنعت ما به بیگانه بود و اینکه صنعت ما و خودروسازی ما به خصوص، مونتاژ کار است؛ مضاف بر اینکه بیشتر مایحتاج مان

دولت ترکیه در بخش صنعت چه اقداماتی انجام داد که در این چند دهه تا به این حد از ایران پیشی گرفت و چه می توان از آنها آموخت؟

در گذشته کشور ترکیه از نظر صنعتی با ما فاصله معناداری داشت و ما جلوتر بودیم و اقتصاد ما هم بهتر بود اما در طول سال های جنگ بنا به دلایلی از جمله منوایل بودن برخی مسیرهای اقتصادی ایران از ترکیه، در دوران جنگ فرصت اقتصادی برای ترکیه فراهم شد تا خود را بازسازی کند به ویژه اینکه مجرای ورودی عراق و ایران از مسیر ترکیه بود و ترکیه حداکثر استفاده را در طول دوران جنگ هشت ساله ایران و عراق برد. اما در نهایت ترکیه

به چند دلیل امکان توسعه را داشت؛ یکی اینکه از ظرفیت ترک های مقیم در آلمان و کشورهای اروپایی که بعد از جنگ جهانی دوم برای کار و آموزش رفته بودند استفاده کرد. به ویژه اینکه آنها هم مهارت یاد گرفتند و هم سرمایه جمع کردند و سرمایه را به کشور خود برگرداندند و کمک کردند تکنولوژی در ترکیه توسعه پیدا کند ضمن اینکه از ظرفیت و دانش فنی که از آلمان به دست می آورند نیز استفاده کردند اینها در واقع یک پشتوانه دانش فنی و تکنولوژی به روز برای ترکیه فراهم کرد. از سوی دیگر به رغم اینکه مزیت های منابع زیرزمینی مثل ایران نداشتند اما از مزیت توریست، ظرفیت ترانزیت و همچنین از ظرفیت صنعتی خود استفاده کردند و مثل ما وابسته به منابع خام نبودند و لذا بر خدمت و سرویس دادن درست و تولید جنس با کیفیت تمرکز کردند؛ بنابراین هر چند از نظر شرایط اقلیمی نزدیک هستیم و از نظر جغرافیایی انسانی قرابت زیادی باهم داریم اما مقایسه این دو کشور باهم کار درستی نیست. اقدام مهم بعدی ترکیه این بود که انضباط اقتصادی را حاکم کرد؛ یعنی بحث سیاست اقتصادی خود را تنظیم کرد و به این سیاست ها تن داد به طوری که واحد پولی اش را اصلاح کرد، حمایت های تعرفه ای را انجام داد و برنامه کنترل تورم را به طور جدی انجام داد و دوران خوبی را در ترکیه دیدیم. البته طی یک سال و نیم اخیر که ترکیه مشکل دارد به این دلیل بوده که ترکیه به برنامه های خود وفادار نمانده است در حالی که تا زمانی که روی برنامه های دقیق و علمی خود حرکت می کرد ترکیه بسیار رشد کرد و رشد اقتصادی و کاهش تورم موفق عمل کرد. این در حالی است که ما همان سیاست هایی که آنها انجام داده اند را انجام نمی دهیم و همان بی انضباطی را که در دو سال اخیر شروع کرده اند ما سالهاست که ادامه می دهیم!

بررسی عملکرد دولت ها در بخش صنعت نشان می دهد که سیاست های دولتی در اداره صنایع نه تنها مشکلات ساختاری ایجاد کرده بلکه در طول سال ها به رکود و زیان های اقتصادی دامن زده است

اما متأسفانه یک اشتباه در طول تاریخ اقتصادی کشور داریم و این بود که بیشتر وزنه اقتصاد را دولتی کردیم؛ به طوری که یکسری صنایع به هر دلیل توقیف شد و به واسطه قانونی که در شورای انقلاب تصویب شد از دست مالکان گرفته شد و اینها را سالهای سال دولتی نگه داشتیم و کماکان شرکت های زیادی هستند که دولت بنگاه داری می کند؛ می توان به شرکت هایی همچون ارج اشاره کرد که از بین رفت، شرکت مینو دست نهادها است، همچنین هنوز دولت مالکیت شرکت های خودرویی را رها نکرده است، از سوی دیگر ذوب آهن را هم به هیچ عنوان خصوصی نمی دانیم. علاوه بر این شرکت شهاب الکترونیک، صنایع الکترونیک ایران و بسیاری شرکت های دیگر هم هنوز خصوصی نشده اند. بر فرض شرکت پگاه دلیلی ندارد که دست شبه خصوصی ها بماند به نحوی که وزیر رئیس و مدیرعامل برای این شرکت تعیین کند. لذا به رغم این که در خصوصی سازی قرار شد این اشتباه را به نوعی جبران کنیم اما به شبه خصوصی ها واگذار کردیم و دست مدیریت دولت همچنان روی این صنایع هست.

یعنی دولت است که مدیریت این شرکت ها را تعیین می کند علیرغم اینکه این شرکتها خصوصی نامیده می شود و می گویند دولتی نیستند! نکته اشتباه دیگر این است که در مورد بسیاری از شرکتها نه خصوصی سازی اتفاق افتاد و نه اراده ای برای خصوصی سازی شرکت هایی که دولتی مانده اند وجود دارد. با این وجود با تمام این فراز و فرودها و رکوردهایی که در اقتصاد داشتیم و با تمام تورم های سنگینی که اقتصاد و مردم ما تجربه کردند بخش صنعت کار خود را پیش می برد و رشد هم کرد.

در واقع بخش خصوصی جدیدی در کشور رشد کرد که نوع رویش و برآمدنش این بود که در بطن نداشتن ها و محرومیت ها رشد کرده و تاب آوری بالایی نیز دارد. البته یکسری صنایع هم به صورت رانتی رشد کرده اند که وقتی رانت برداشته شد و یا برداشته شود یا تعطیل شده اند و یا تعطیل خواهند شد.

نتیجه ای که از عملکرد دولت ها در دهه های اخیر در بخش صنعت به دست آمده چه بوده است؟

ما یک ملغمه ای از توقیف ها و خطاهای اقتصادی در سالهای بعد از انقلاب تجربه کردیم و یک درس بزرگ گرفتیم مبنی بر اینکه دولت بنگاه دار خوبی نیست و دولت باید از بنگاه داری و تصدی گری احتراز کند. در عوض دولت باید کمک کند، زمینه سازی و تسهیل گری کند که بخش خصوصی سرمایه گذاری کند و کسب و کار راه بیندازد تا منافع اقتصادی ایجاد کند در غیر اینصورت دولت همچنان ناچار خواهد بود که بنگاه های زیان ده را به دوش خود بکشد و خسارت عدم امکان مدیریت دولت در بنگاه داری را خود دولت باید بپردازد. این ضرر بابت این است که همچنان اصرار دارد تا بنگاه های زیان ده را برای خود نگه دارد.

چالش‌ها و تحولات در صنعت نفت ایران پس از ۵۴ دهه

جبر جهاد سر مایه گذاری!

● فرزین سوادکوهی

اما همه می‌دانند که برای رسیدن به ظرفیت تولید ۴.۶ میلیون بشکه نفت خام در روز تا پایان برنامه هفتم توسعه، حدود ۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است.

راهبران ارشد نفتی کشور معتقدند حالا که در برنامه هفتم مقرر شده که ظرفیت تولید گاز خام کشور باید به یک میلیارد و ۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز افزایش یابد پس برای دستیابی به این هدف، حدود ۷۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری دیگر باید انجام شود. یعنی در مجموع، چیزی در حدود ۱۲۰ میلیارد دلار. این پول هرچو هست باید تامین شود.

عملیاتی شدن افزایش تولید نفت خام با سرعت هر چه بیشتر

اینطور که از ظواهر امر پیداست در دولت چهاردهم، وزارت نفت اقدامات گسترده‌ای در جهت حفظ و افزایش تولید نفت خام انجام داده است. یکی از مهم‌ترین اقدامات، افزایش تولید میدان‌های نفتی شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب به میزان ۷۰ هزار بشکه در روز بوده است که به دلیل انجام خدمات چاه، رفع مشکلات فرآورش و تجهیزاتی و اتمام تعمیرات اساسی صورت گرفته است. همچنین، در شرکت نفت و گاز آغاچاری، تولید نفت خام در ۸ میدان به میزان ۲۴ هزار بشکه در روز افزایش یافته که به دلیل تزریق نیترژن، استفاده از MOS و تکمیل رینگ فراآوری گاز انجام شده است.

در شرکت نفت و گاز گچساران نیز با انجام خدمات چاه و رفع مشکلات فرآورش، تولید نفت خام به میزان ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. در شرکت نفت و گاز کارون نیز تولید نفت خام به مقدار ۱۸ هزار بشکه در روز با انجام خدمات چاه و رفع مشکلات فرآورش و تجهیزاتی افزایش یافته است.

علاوه بر این، طرح‌های متعددی در زمینه تزریق گاز به میدان‌های نفتی و کاهش نشت از خطوط لوله اجرا شده است. از جمله این اقدامات می‌توان به راه‌اندازی ردیف اول ایستگاه تزریق گاز به میدان نفتی مارون با ظرفیت ۳۵۰ میلیون فوت‌مکعب در روز و برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی ردیف دوم اشاره کرد. همچنین، آغاز تولید از میدان نفتی خشت با ظرفیت ۸ هزار بشکه در روز و اتمام حفاری و راه‌اندازی چاه جدید در میدان اسفند به میزان ۱۰۸ هزار بشکه در روز از دیگر اقدامات مهم بوده است.

یکی از سیاست‌های اصلی وزارت نفت در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، توسعه میدان‌های مشترک نفتی و گازی کشور بوده است. پروژه‌هایی همچون توسعه میدان آزادگان، یادآوران، سلمان و هنگام به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت خام اجرا شده‌اند.

گاز و نیازهای توسعه‌ای عقب افتاده

ظاهراً دولت چهاردهم طی این چند ماه بعد از استقرار خود، حرکت‌های متعددی برای رفع ناترازی گاز انجام داده است.

بطور نمونه در بخش گاز این اقدامات شامل اطمینان از پایداری تولید در فصل سرد سال با انجام تعمیرات اساسی برنامه‌ریزی شده تأسیسات بالا و پایین‌دست، افزایش تولید گاز خام به میزان ۱۰ میلیون مترمکعب در روز با راه‌اندازی ۶ حلقه چاه گازی در شرکت نفت مناطق مرکزی ایران و فراهم شدن امکان تداوم ذخیره‌سازی گاز در میدان‌های سراج و شور یجه برای استفاده در ماه‌های سرد سال بوده است.

افزایش زودتر از موعد تولید زمستانی میدان‌های گازی شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، راه‌اندازی ایستگاه تقویت فشار میدان گازی و راه‌روی و اتمام تعمیرات اساسی تجهیزات فرآیندی میدان تنگ بیجار و تحقق افزایش تولید تا سقف ۷ میلیون مترمکعب در روز از دیگر اقدامات بوده است.

همچنین، راه‌اندازی چاه شماره ۱۸ میدان گازی دالان با تولید حدود ۱.۵ میلیون مترمکعب در روز و بهره‌برداری از میدان گازی دی با دو حلقه چاه و دی ۳ میلیون مترمکعب در روز در ۲۰ دی ۱۴۰۳ به همراه افزایش ظرفیت عملیاتی پالایشگاه دالان به ۵۰ میلیون مترمکعب در روز با اصلاحات فرآیندی انجام شده است.

در عین حال بسترشناسی فاز نخست توسعه میدان پارس شمالی و افزایش تحویل گاز کارخانه‌های گاز و گاز مایع ۱۰۰۰ و ۹۰۰ به شرکت ملی گاز ایران به میزان حدود ۶ میلیون مترمکعب در روز بیش از برنامه مصوب، افزایش تحویل گازهای همراه و آماک (جمع آوری گازهای همراه میادین آب تیمور، منصوری، کوپال و اهواز) به شرکت ملی گاز ایران به مقدار حدود ۳ میلیون مترمکعب در روز بیش از برنامه مصوب و انجام تعمیرات اساسی ایستگاه تقویت فشار گاز اهواز بنگستان ۲ (آماک ۲) برای جلوگیری از هدررفت ۳۰ میلیون فوت مکعب در روز از دیگر اقدامات مهم دولت چهاردهم بوده است.

موافقت‌نامه فعالیت‌های مقدماتی طرح فشارافزایی پارس جنوبی با چهار پیمانکار اصلی و با ارزش حداکثری ۴۰۰ میلیون دلار امضا شده و این در حالیکه قرارداد اجرایی ۱۷ میلیارد دلاری فشارافزایی پارس جنوبی؛ به زودی امضا می‌شود

فعل و انفعالات درون و برون سازمانی دولت در حوزه ناترازی انرژی - به ویژه در بخش نفت - این روزها نمود آشکارتری پیدا کرده است. گویا تصمیم‌گیران صنعت نفت ایران به خوبی متوجه شده‌اند، حالا که کشور در تنگناهای موجود اقتصادی به مشکلات عدیده‌ای دچار شده، نمی‌توان همچون گذشته، زمان را به بطالت و کاهلی رایج و سنتی ریشه دوانده در پیکره اقتصاد گذراند. در بدنه شرکت ملی نفت ایران گفته می‌شود سرمایه‌گذاری هدفمند و پایدار، به عنوان اصلی‌ترین رکن توسعه صنعت نفت، از اهمیت بسیاری برخوردار است و همواره توجه زیادی در سطوح مدیریتی به این اصل شده است.

بدون تردید حلال جمع آوری گازهای همراه به یک مطالبه عمومی تبدیل شده است. نکته ای که از نظر مدیران ارشد دولت چهاردهم دور نمانده است.

اینطور که اعلام شده وزارت نفت عزم خود را جزم کرده که در این زمینه هر چه زودتر دست به کار شود. مثلا فعال سازی طرح جمع آوری گازهای همراه مارون ۵ با ظرفیت ۱۲ میلیون فوت مکعب در روز، کاهش سوزاندن مشعل ها به میزان ۴۵ میلیون فوت مکعب در روز با راه اندازی ایستگاه تقویت فشار گچساران ۲ و ۲۵ میلیون فوت مکعب در روز با راه اندازی ایستگاه تقویت فشار گچساران ۴، و راه اندازی خط انتقال گاز میدان آزادگان شمالی به کارخانه گاز و گاز مایع ۳۲۰۰.

همچنین کارخانه گاز مایع ۳۱۰۰ با پیشرفت ۹۳.۷ درصد و کارخانه گاز مایع خارک با پیشرفت ۷۵.۲ درصد از مهم ترین پروژه های جاری در شرق کارون هستند که تا پایان سال ۱۴۰۴ به بهره برداری می رسند.

به موازات این اقدامات راه اندازی خط لوله ۲۰ اینچ جدید انتقال گاز واحد بهره برداری شماره ۶ شرکت نفت و گاز مارون با ظرفیت جمع آوری ۶ میلیون فوت مکعب در روز، پیگیری اجرای توسعه سه میدان گازی اولویت دار دی، توس و خارتنگ و تمرکز بر توسعه میدان های گازی کشور از جمله میدان های بلال، فرزاد ب، فاز اول توسعه میدان کیش و فاز دوم میدان تنگ بیجار نیز از دیگر برنامه های دولت برای کاهش ناترازی انرژی در کشور به شمار می رود.

این اقدامات در حالی انجام می شود که مبحث فشار افزایشی در فازهای اولویت دار میدان گازی پارس جنوبی نیز به شکلی عیان در وزارت نفت در دستور کار قرار گرفته بطوریکه در آخرین نشست خبری مربوط به این موضوع رضا دهقانی مدیر مهندسی و توسعه شرکت ملی نفت ایران با اشاره به اینکه اواخر پارسل (۱۴۰۲) موافقت نامه فعالیت های مقدماتی طرح فشارافزایی پارس جنوبی با چهار پیمانکار اصلی و با ارزش حداکثری ۴۰۰ میلیون دلار امضا شده از هفت قرارداد اجرایی طرح فشارافزایی پارس جنوبی با سرمایه گذاری ۱۷ میلیارد خبر داد.

افزایش تولید بنزین و نفت گاز با پذیرش معضل قاچاق

در حوزه صنعت پالایش و پخش فرآورده های نفتی به رغم مشکلاتی که از دولت قبل به ارث رسید این معاونت وزارت نفت تلاش کرد به سرعت خلاء های موجود را پوشش دهد. هر چند موضوع قاچاق سوخت مسئله روز شده بود و گلیه های چندباره رئیس جمهور را نیز در پی داشت.

محمد صادق عظیمی فر معاون وزیر نفت در امور پالایش نیز این موضوع را کتمان نمی کند و می گوید: مصرف سوخت خودروهایی کشور دو برابر میانگین جهانی است. او نتیجه می گیرد بخشی از افزایش مصرف کشور به دلیل پدیده قاچاق است و میانگین افزایش سالانه مصرف کشور ۷ درصد است.

مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران با بیان اینکه باید ائتلاف های زنجیره تولید، انتقال و توزیع فرآورده را به حداقل رساند معتقد است ما قاچاق را کتمان نمی کنیم و به دنبال کاهش آمار قاچاق در کشور هستیم.

اما به هر حال موضوع رفع ناترازی ها در بخش سوخت های فسیلی تولیدی صنعت پالایش حالا همچنان یکی از دغدغه های اصلی دولت به حساب می آید که موجب شده وزارت نفت آستین بالا بزند و برای مرتفع کردن مشکلات موجود کاری در خور انجام بدهد.

آمار منتشره نشان می دهد تولید بنزین و نفت و گاز و دیگر فرآورده ها رشد قابل تاملی در مدت زمان روی کار آمدن دولت چهاردهم داشته است به گونه ای که تولید روزانه بنزین به ۱۰۵ میلیون لیتر و نفت گاز به روزی ۱۱۸ میلیون لیتر رسیده است.

بر اساس این آمار اجرای طرح ایزومراسیون پالایشگاه شیراز، راه اندازی واحد هیدروکراکر پالایشگاه آبادان و اصلاحات فرآیندی در دیگر پالایشگاه های کشور می تواند آغاز موثری بر تولیدات صنعت پالایش نفت کشور در دولت چهاردهم را کلید بزند.

همچنین بر اساس اعلام مسئولان ارشد شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران توزیع سالانه ۱۰۰ میلیارد لیتر انواع فرآورده نفتی ارزشی بالای ۵۵ میلیارد دلار برای کشور آورده خواهد داشت و این در حالیست که مصرف داخلی نیز از نظر پنهان نمانده و امسال ذخایر بنزین بیش از ۳۰۰ میلیون لیتر نسبت به مدت مشابه پارسال افزایش یافته است.

صنعت پتروشیمی ایران در پی جبران تاخیرها

همانطور که همیشه یکی از مهم ترین دستاوردهای زنجیره صنعت نفت در ۴۶ سال گذشته، توسعه جهشی صنعت پتروشیمی در پایین دست صنعت نفت تلقی می شود در صنعت پتروشیمی نیز دولت به صرافت افتاده تا تاخیرها را جبران کند.

بر کسی پوشیده نیست که صنعت پتروشیمی ایران از ظرفیت تولید حدود ۳ میلیون تن در سال، اکنون به ظرفیت حدود ۹۶ میلیون تن در سال در گروه های مختلف محصولات پتروشیمی رسیده است. این صنعت با جلوگیری از خام فروشی و ایجاد ارزش افزوده در زنجیره ارزش صنعت نفت، در این سال ها رشد چشم گیری داشته است.

راهبران ارشد نفتی کشور

معتقدند حالا که در برنامه هفتم مقرر شده که ظرفیت تولید گاز خام کشور باید به یک میلیارد و ۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز افزایش یابد پس برای دستیابی به این هدف، حدود ۷۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری دیگر باید انجام شود. یعنی در مجموع، چیزی در حدود ۱۲۰ میلیارد دلار. این پول هرچو هست باید تامین شود

با این حال، نسبت به توسعه زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی در سال های گذشته توجه کافی صورت نگرفته است و گام بعدی این صنعت باید حرکت به سمت تکمیل زنجیره ارزش و تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر باشد.

برنامه هفتم توسعه، علاوه بر افزایش ظرفیت کمی صنعت پتروشیمی به ۱۳۱ میلیون تن تا پایان برنامه، سیاست های کلی خود را بر اساس تکمیل زنجیره ارزش بنا کرده است.

این برنامه برای نخستین بار در برنامه های پنج ساله توسعه، برای زنجیره ها هدف کمی تعیین کرده و تکمیل چهار زنجیره اصلی متانول، پروپیلن، اتیلن و آروماتیک را هدف گذاری کرده است. هم اکنون نیز برنامه های سالانه صنعت پتروشیمی همسو با دستیابی به اهداف این برنامه برنامه ریزی شده است. اینکه دولت چهاردهم از این آزمون بتواند سر بلند بیرون بیاید پیش از هر چیز به بسترهای مناسب نیاز دارد و البته با چاشنی فرصت دادن به راهبران توسعه صنعت پتروشیمی کشور.

به این ترتیب بنظر می رسد توسعه صنعت نفت ایران در ۴ محور اصلی خود یعنی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی نیازمند همتی دو چندان است و باید هر چه زودتر به اهداف منطقی از پیش تعیین شده خود دست یابد. تعلل در برنامه های نفتی حالا دیگر برای کشور جایز نیست و این نکته ای است که دولت ششتم از آن خبر دار شده است!

تحولات هوش مصنوعی در صنعت ساختمان در گفتگو با فرزاد خاطفی مدیر عامل گروه ساختمانی بین المللی CIC

هوش مصنوعی معمار آینده زیست بشر

بسیار قدرتی از بین بردن کره زمین را دارد، اما اراده آن هنوز در دست بشریت است. اکنون هوش مصنوعی به سرعت در حال تبدیل شدن به چیزی است که ممکن است اراده‌های مستقل پیدا کند. برای درک این تغییرات، باید به استراتژی‌هایی که در جهان برای کشورهای مختلف نوشته شده است توجه کنیم. بلندمدت‌ترین استراتژی‌ها مربوط به کشورهای آمریکا و ژاپن است که بیش از ۵۰ سال قدمت دارند، در حالی که کشورهای توسعه‌یافته دیگر مانند کره جنوبی دارای استراتژی تقریباً ۳۰ ساله هستند. اما در کشور ما، ممکن است هنوز استراتژی مشخصی نداشته باشیم.

صنعت ساختمان نیز در این زمینه تحت تأثیر تغییرات اجتماعی و فرهنگی قرار دارد. بشر امروزی با بشر صد سال پیش قابل مقایسه نیست. انسان‌های صد سال پیش هرگز به دنبال زندگی در آپارتمان نبودند و به خاطر نیاز به حیاط بزرگ با حریم خصوصی، در فضاهای وسیع تری زندگی می‌کردند.

تغییر سلیقه‌ها نشان می‌دهد که به واسطه هوش مصنوعی، تحولات اجتماعی و مقیاس زمان، نیاز به انتظار صد ساله نخواهد بود تا نوع زندگی بشر تغییر کند. در ده سال آینده، نسل‌های جدیدی که در دنیای هوش مصنوعی متولد می‌شوند، دیدگاه‌ها و رفتارهای متفاوتی خواهند داشت. ما در دنیای آینده می‌توانیم احساس غریبی کنیم و تنها باید به بقا و ادامه فعالیت خود فکر کنیم.

قطعاً صنعت ساختمان و معماری به دلیل تغییرات در نوع زیست بشر، دستخوش تحول خواهد شد. این تغییرات عمدتاً به واسطه تحول در اقتصاد و تأثیرات هوش مصنوعی خواهند بود. لذا هوش مصنوعی مزایای زیادی به همراه دارد. ممکن است در ده سال آینده بتوانیم خرد و دانایی بشر را ذخیره و جاودانه کنیم. به زودی فناوری‌هایی خواهند آمد که می‌توانند به افراد نابینا امکان بینایی بدهند. از سوی دیگر، گلوبالیسم به ما این امکان را می‌دهد که در مدت زمان ۱۵ دقیقه و با یک عمل جراحی سرپایی، قادر به صحبت به هر زبانی باشیم. این ارتباطات فرهنگی موجب تغییر در مرزها و نوع حاکمیت‌ها خواهد شد. به واسطه این همه تغییرات، بشری جدید به وجود خواهد آمد که باید تعیین کند در این چرخه چه نقشی ایفا کند.

حتی صحبت در این‌جا درباره این است که ممکن است نوع حاکمیت جهانی تغییر کند و دیگر حاکمان و سیاستمداران سنتی نتوانند نقش اصلی را ایفا کنند. در نتیجه، به واسطه این تغییرات عظیم، بشری جدید شکل خواهد گرفت که باید به‌طور جدی تعیین کند در این چرخه چه نقشی ایفا کند.

از سوی دیگر نگرانی‌هایی که در حال حاضر در مورد کاهش جمعیت، محدودیت منابع و مسائل اقتصادی مطرح است، بیشتر به دلیل توسعه روزافزون هوش مصنوعی است. با این حال، به نظر من بشر به زودی راهی برای زندگی چند سیاره‌ای پیدا خواهد کرد. در دهه‌ها و قرن‌های آینده، انسان‌ها قادر خواهند بود زندگی خود را در سیارات مختلف بسط دهند، مانند آنچه که در داستان‌های علمی-تخیلی به تصویر کشیده شده است. با این سرعت تغییرات ما هیچ تصویری از خانه‌های ۲۰ سال آینده نداریم چنانکه نسل‌های فعلی، مشابه نسل‌های گذشته خود که در روستاها و مکان‌های مشخص زندگی می‌کردند تصویری از زندگی در آپارتمان‌ها نداشتند.

نسل‌های جدید ممکن است به‌طور کامل متفاوت انتخاب کنند. آن‌ها ممکن است شکل جدیدی از زندگی را تجربه کنند که طبیعتاً به طراحی متفاوتی برای مسکن و محیط زیست آن‌ها نیاز خواهد داشت. در این تغییرات، مسکن نه تنها یک جای پناه و سکونت، بلکه جزئی از شیوه جدید زیستن خواهد بود.

هوش مصنوعی در حقیقت خرد و دانایی‌ای است که به‌طور فشرده از زمان فارغ التحصیلی انسان‌ها ایجاد می‌شود. به این معنا که در حال حاضر، یک فرد باید حداقل ۱۲ سال در مدارس آموزش ببیند، در طول این مدت درس‌ها را بخواند، کنکور بدهد، سپس وارد دانشگاه شود و در رشته‌ای خاص تحصیل کند. پس از آن باید سال‌ها تجربه کسب کرده، تحقیقات مختلف انجام دهد و در نهایت به نقطه‌ای برسد که بتواند رهبری یک تحول یا انقلاب علمی را به عهده بگیرد. این روند زمان زیادی می‌برد؛ در حال حاضر، حتی اگر این روند فشرده هم بشود، کمتر از ۲۵ یا ۳۰ سال طول نمی‌کشد.

آیا نسل‌های آینده، دیگر از خانه‌های سنتی استفاده خواهند کرد؟ پیش‌بینی‌ها از ساختمان‌های هوشمند و زندگی در سیارات دیگر خبر می‌دهند

هوش مصنوعی به سرعت در حال تغییر در تمام شئون زندگی بشر به ویژه در صنعت ساختمان است. فرزاد خاطفی، مدیرعامل گروه ساختمانی بین المللی CIC در گفتگو با عصر اقتصاد، به بررسی تأثیرات این فناوری بر سبک زندگی و به تبع آن تحول در طراحی، فرایند ساخت و مصالح در صنعت ساختمان پرداخته است. وی همچنین به چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی این تغییرات و آینده‌های هوشمند در این صنعت اشاره می‌کند.

او معتقد است که ورود هوش مصنوعی به این حوزه، نه تنها روش‌های ساخت‌وساز را دگرگون می‌کند، بلکه شیوه زیست انسان‌ها، طراحی شهرها و حتی مفهوم مسکن را نیز به‌طور کلی تغییر خواهد داد. در ادامه، این مصاحبه را می‌خوانید.

با توجه به پیشرفت‌های روزافزون در زمینه هوش مصنوعی و تأثیرات گسترده‌ای که این فناوری در صنایع مختلف داشته است، فکر می‌کنید که هوش مصنوعی چگونه زندگی انسانها و صنعت ساخت را تحت تأثیر خود قرار خواهد داد؟

پیش از ورود به بحث با چند پیش‌فرض آغاز می‌کنم. این پیش‌فرض این است که هوش مصنوعی برای اولین بار در مجامع تحقیقاتی آمریکا شکل گرفته و اکنون در کشورهای دیگر در حال توسعه است. همچنین اتحادیه اروپا برای اولین بار در تاریخ بشر اعلام کرده است که برای ۱۰ سال آینده هیچ دیدگاه و تصویری از آینده بشر ندارد. در حالی که بشر توانسته بمب اتمی

است بیفتد، اما اگر این تصویر در ذهن مان باشد، شاید به سمت آن حرکت کنیم. تصور کنید که خانه‌ها به طور کامل هوشمند شده‌اند، ربات‌ها به صورت خودکار کارهای مختلف را انجام می‌دهند و همه چیز در دنیای مجازی تجربه می‌شود. این دیگر فقط یک ایده نیست، بلکه یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های هوش مصنوعی، درک و ادراک است.

از نگاه بهره‌وری هم می‌توان گفت: هوش مصنوعی می‌تواند در طراحی سازه‌ها، انتخاب مواد اولیه و حتی مدیریت پروژه، به شکل فوق‌العاده‌ای بهره‌وری را افزایش دهد. برای مثال، با کمک الگوریتم‌های هوش مصنوعی می‌توان نقشه‌هایی را طراحی کرد که کمترین میزان هدررفت مصالح را داشته باشند. همچنین، این فناوری می‌تواند بهترین ترکیبات متریالی را برای دوام بیشتر و مصرف بهینه انرژی پیشنهاد دهد.

اگر تا این حد سلاقی تغییر خواهد کرد و متاثر از هوش مصنوعی خواهیم شد در این صورت اقتصاد و مشاغل هم متاثر خواهند شد؟

پیش بینی این است که به واسطه هوش مصنوعی، قرار است تناسب جمعیت انسانی در جهان تغییر کند و به شدت کاهش یابد. مهاجرت به سیارات دیگر نیز شروع خواهد شد. به ناچار، منابع غذایی تغییر خواهند کرد و نوع اقتصاد هم دگرگون خواهد شد. همانطور که شما اشاره کردید، دیگر نیازی به مهندس عمران، مهندس معمار، دکتر یا وکیل نخواهیم داشت. احتمالاً هیچ کدام از این مشاغل در آینده وجود نخواهند داشت. مهارتی که انسان‌ها در آینده باید داشته باشند، نحوه تعامل با هوش مصنوعی خواهد بود. پس باید به این قضیه به این شکل نگاه کنیم.

افرادی که یاد بگیرند با هوش مصنوعی همکاری کنند، از این تحول سود خواهند برد. به عنوان مثال در آینده، مهندسی عمران و معماران بیشتر نقش «مدیریت و هدایت هوش مصنوعی» را خواهند داشت تا اینکه مستقیماً وارد طراحی و محاسبات شوند.

تأثیر هوش مصنوعی بر شهر سازی محیط های شهری چگونه خواهد بود؟

نگاه جامع‌تر این است که مهاجرت‌ها و شکل‌گیری شهرهای جدید اتفاق خواهد افتاد. به عنوان مثال، اگر بخواهیم تاریخچه‌ای ارائه دهیم، تهران به عنوان یک شهر امروزی، قبلاً وجود نداشت و شهری بود. به واسطه پیشرفت تمدن و نیاز به جایی بزرگ‌تر، تهران شکل گرفت. اکنون نیز به واسطه محدودیت‌های موجود در شهرهای فعلی، احتمالاً شهرهای جدیدی با فرم‌ها و ساختارهای نوین ایجاد خواهند شد. همانطور که مثلاً در عربستان سعودی، شهری به نام «دیوار» در حال احداث است که کاملاً بر اساس هوش مصنوعی طراحی شده و زیست متفاوتی را برای انسان‌ها به وجود خواهد آورد. در سطح جهانی، این تحولات به شدت عمیق خواهند بود و قطعاً تأثیر زیادی بر فرهنگ رفتاری و زیستی انسان‌ها خواهد داشت.

اگر بخواهیم از دید ۲۰ سال گذشته به این تغییرات نگاه کنیم، می‌بینیم که انسان‌ها چگونه با یکدیگر معاشرت می‌کردند. اما اکنون، حتی در جمع‌ها هم ممکن است هر کسی در دنیای مجازی یا در گوشی خود مشغول باشد و ارتباطات فیزیکی و رودر رو کمرنگ شده است. درست مانند آنچه که در دنیای اینترنت اتفاق افتاده، اکنون هوش مصنوعی هم به شکلی گسترده در حال تغییر نحوه تعامل انسان‌ها با یکدیگر است.

همانطور که در ابتدای صحبت‌هایم اشاره کردم، بشر برای اولین بار در تاریخ اعلام کرده است که دیگر نمی‌تواند تصویری از آینده‌ای که هوش مصنوعی برایش خواهد ساخت، داشته باشد. این آینده، در مدت زمان کوتاهی به واقعیت خواهد پیوست؛ شاید تنها ۱۰ سال دیگر!

بسیاری از ما فکر می‌کردیم که تحول در صنعت ساختمان با فناوری‌های فیزیکی مثل چاپ سه‌بعدی اتفاق می‌افتد. اما آنچه اکنون شاهد آن هستیم، انقلابی است که مستقیماً توسط هوش مصنوعی رقم می‌خورد. تغییرات در این صنعت اکنون به صورت تصاعدی در حال رخ دادن است. واقعیت این است که ورود هوش مصنوعی به صنعت ساختمان تغییرات عمده‌ای را در تمامی جنبه‌های این صنعت به وجود خواهد آورد. تا چند سال پیش، استفاده از فناوری در صنعت ساختمان بیشتر به نرم‌افزارهای طراحی و محاسبات محدود می‌شد. اما با پیشرفت‌های اخیر در زمینه هوش مصنوعی، ما به تدریج شاهد تغییرات اساسی در نحوه طراحی، ساخت و بهره‌برداری از ساختمان‌ها خواهیم بود. هوش مصنوعی نه تنها به بهینه‌سازی فرایندهای ساخت کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به طور کلی مفهوم ساختمان‌ها، طراحی فضاها و حتی تعامل انسان‌ها با این فضاها را تغییر دهد.

دلیل اصلی این امر، توانایی هوش مصنوعی در تحلیل داده‌های گسترده، ارائه راه‌حل‌های بهینه، کاهش زمان طراحی و ساخت، و افزایش دقت در محاسبات مهندسی است.

هوش مصنوعی به طور روزافزون در حال تبدیل شدن به ابزاری است که می‌تواند به عنوان یک سیستم ادراکی عمل کند. ابتدا گفته می‌شد که این اتفاق ممکن است در ده سال آینده بیفتد، ولی اکنون می‌توان گفت که تا هفت سال آینده هوش مصنوعی تبدیل به ابزاری با ظرفیت‌های ادراکی خواهد شد که فارغ از زمان و مکان عمل می‌کند. یعنی این که یک دانشمند ایرانی که دسترسی به تمام مقالات دنیا ندارد و فرصتی برای مطالعه همه آن‌ها یا انجام تحقیقات لازم برای خلق یک محصول جدید نخواهد داشت، اکنون می‌تواند به کمک هوش مصنوعی به تمام اطلاعات و مقالات دسترسی پیدا کند، بی‌آنکه محدودیتی از نظر زمان یا مکان برای او وجود داشته باشد. این تحول قطعاً همه چیز را تغییر خواهد داد.

با این اوصاف فلسفه وجودی و زیست انسان به طور کلی متحول خواهد شد که به تبع مانند دوران ادوار گذشته بر روی هنر و معماری و... تأثیر خواهد گذاشت. بلکه زیست بشر دستخوش تغییرات عظیمی خواهد شد. این‌طور که پیش‌بینی می‌شود، در آینده‌ای نزدیک حتی تغذیه و اطلاعات ژنتیکی بشر نیز دستخوش تحول خواهند شد. به عنوان مثال، ممکن است تا ۳۰ سال آینده، بشر قادر به زندگی در چند سیاره باشد. این موضوع به سادگی به شما توضیح داده می‌شود که انسان‌ها باید بتوانند در محیط‌هایی زندگی کنند که به طور خاص برای آن سیاره طراحی شده است. اگر خانه را به عنوان یک محیط فرضی برای زندگی در نظر بگیریم، در سیاره‌هایی مانند مریخ، نمی‌توانیم خانه‌هایی شبیه به آپارتمان‌های امروزی بسازیم. هدف این است که تا سال ۲۱۰۰، حدود ۱ میلیون نفر در مریخ زندگی کنند. این تعداد جمعیت، سلیقه‌ها، دیدگاه‌ها و رفتارهای فرهنگی‌شان باید هماهنگ با شرایط جدیدی باشد که در حال شکل‌گیری است.

بنابراین، نسل‌های بعدی نه تنها از لحاظ تربیت و آموزش متفاوت خواهند بود، بلکه سلیقه‌ها و سبک زندگی آن‌ها نیز به طور عمده تغییر خواهد کرد.

آیا با این پیش فرض ها و تحولاتی که در راه است نیروی کار ایران به ویژه در صنعت ساختمان عقب خواهد ماند؟ آیا ما خواهیم توانست خود را با تغییرات به این سرعت تطبیق دهیم؟

به باور من، این مرزها تا سه یا چهار سال آینده دیگر قابل کنترل نخواهند بود. اتفاقاً آنچه که در حال حاضر دیده می‌شود، این است که صنعت ساختمان در ایران بسیار پیشرفته است. به عنوان مثال، من صنعت ساختمان آمریکا و کانادا را نیز دیده‌ام. صنعت ساختمان ایران به‌ویژه از نظر جزئیات و دیتیل‌ها، بسیار پیشرو است. حتی در حال حاضر، پروژه‌هایی در ایران در حال اجرا است که در کانادا و کشورهای دیگر مشابهی ندارد. اگرچه ممکن است تکنولوژی‌های مورد استفاده در آمریکا پیشرفته‌تر باشد، اما ما در برخی بخش‌ها کارهایی انجام می‌دهیم که در دنیا مشابه آن وجود ندارد؛ از صرفه‌جویی در مصرف انرژی گرفته تا بهینه‌سازی اقتصادی.

نکته‌ی مهمی که باید به آن اشاره کنم این است که دیگر مرزها و محدودیت‌ها وجود نخواهند داشت. به نظر من، ایران پتانسیل فوق‌العاده‌ای برای رشد دارد. این روند و تغییرات اتفاقاً می‌تواند ایران را به یک منطقه فرصت‌ساز تبدیل کند، جایی که تمام تکنولوژی‌ها و نوآوری‌ها به آن وارد شوند. در حال حاضر، تقریباً تمام تکنولوژی‌ها تحت چتر هوش مصنوعی قرار دارند. حتی در جلسات کاری در آمریکا، مدیران قبل از ورود به جلسه باید با هوش مصنوعی مشورت کرده باشند. این الزام در آنجا وجود دارد و در ایران هم بسیاری از جوانان در حال انجام کارهای فوق‌العاده‌ای هستند که نسبت به امکانات موجود در کشور، شگفت‌آور است. بنابراین، من این وضعیت را بسیار امیدوارکننده می‌بینم.

آیا هوش مصنوعی خواهد توانست تحولی در افزایش بهره‌وری و کارایی و افزایش طول عمر ساختمان‌ها در ایران منجر شود؟ عمر متوسط ساختمان‌ها در ایران حدود ۳۰ سال است، در حالی که در کشورهای دیگر، حتی ساختمان‌هایی که با چوب ساخته می‌شوند، عمری متوسط ۸۰ تا ۱۰۰ ساله دارند. قطعاً هوش مصنوعی در بهینه‌سازی این مسئله نقش خواهد داشت و در آینده می‌تواند تأثیرات زیادی بر اقتصاد و صنعت ساختمان بگذارد. پیش‌بینی من این است که به دلیل تحولات اقتصادی که هوش مصنوعی به آن دامن خواهد زد، در آینده همه چیز به صورت بهینه و به صرفه استفاده خواهد شد. منابع به بهترین نحو مصرف خواهند شد. در صنعت ساختمان، ممکن است به جایی برسیم که ساختمان‌ها به شکلی ساده و کاربردی طراحی شوند، شاید حتی به اندازه ۱۰ یا ۱۵ متر مربع. این ساختمان‌ها فقط نیازهای اساسی را برطرف می‌کنند و بقیه نیازها در دنیای مجازی یا متاورس تجربه خواهند شد. در این دنیا، هر فرد می‌تواند در هر مکان و شرایط آب و هوایی که می‌خواهد زندگی کند.

من این تصویر را برای شما ترسیم کردم تا ذهنیت‌تان باز شود، نه اینکه دقیقاً این اتفاق قرار

با ورود هوش مصنوعی، صنعت ساختمان در ایران هم‌زمان با جهان پیشرفت می‌کند؛ از بهینه‌سازی مصالح تا طراحی هوشمندانه فضاها

هوش مصنوعی نه تنها فرآیند ساخت‌وساز را متحول می‌کند، بلکه شیوه زندگی بشر را در آینده‌ای نزدیک تغییر خواهد داد

پروسی صنایع دولتی حوزه کشاورزی در کشور بارگسی اتاق اصناف کشاورزی ایران

دولت‌هایی اعتنا به داده‌ها!

● یاسمین پلورعی

اطلاعات حیاتی هست اما دولت استفاده نمی‌کند

قاسم پیشه‌ور، رئیس اتاق اصناف کشاورزی ایران از جمله افرادی است که معتقد است دولت در بحث کشاورزی نمره قبولی نمی‌گیرد چرا که در حوزه کشاورزی و دیگر صنایع خدماتی، لازمه تحقق اهداف داشتن یکسری اطلاعات دقیق است و زمانی می‌توان مدیریت درستی داشت که اعداد و ارقام درستی در اختیار مدیران دولتی باشد و از خوداظهاری‌ها پرهیز شود.

پیشه‌ور می‌گوید: در کشورهای پیشرفته دنیا روال کار به این نحو است و حتی در قانون نیز به صراحت قید شده است که تشکل‌ها، اتحادیه‌ها و اتاق‌ها باید اطلاعات را جمع‌آوری کنند و در اختیار تصمیم‌گیران بگذارند. به همین واسطه اتاق اصناف کشاورزی ایران نیز بر اساس آیین‌نامه و قانون وظیفه ساماندهی و نظم بخشی و دفاع از بخش کشاورزی را برعهده دارد؛ به این معنا که بایستی آمار و اعداد بدهد که از یک محصول چه مقدار، چه سطحی و در کجا کشت انجام می‌شود و لذا از این منظر این اتاق از

سال ۱۳۹۵-۱۳۹۶ کار خود را به درستی انجام داده است اما متأسفانه بخش دولتی از این آمار و اعداد استفاده نمی‌کند.

طبق آمار وزارت جهاد کشاورزی سالانه تا ۱۳۰ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی در کشور تولید می‌شود و در برنامه ۵ ساله برنامه هفتم مصوب شده است که این میزان به ۱۸۰ میلیون تن برسد به عبارت دیگر مصوب شده به ۹۰ درصد خودکفایی با

۸ درصد رشد دست‌یابیم اما به گفته کارشناسان با وجود نبود ادوات و تجهیزات به ویژه تراکتور، قطعی برق چاه‌های آب کشاورزی و مشکلات اینچنینی آن هم در شرایطی که حمایتی از این بخش صورت نمی‌گیرد، نمی‌توان انتظار داشت این برنامه‌ها و اهداف تعیین شده محقق شود.

کارشناسان معتقدند، حمایت‌هایی که باید در این بخش صورت بگیرد به هیچ وجه از سوی دولت انجام نمی‌شود به عنوان مثال طبق قانون برنامه توسعه باید ۱۵ درصد تسهیلات به بخش کشاورزی اختصاص یابد در حالی که نه فقط در حال حاضر این سهم حدود ۵٫۷ درصد است بلکه از تسهیلات ارزان قیمت مصوب شده هم خبری نیست و یا بر فرض در قانون به صراحت اعلام شده است برق چاه‌های کشاورزی نباید در طول شبانه روز قطع شود اما قطعی ده ساعته نیز اتفاق می‌افتد و با این شرایط نمی‌توان به برنامه‌های تعیین شده دست یافت.

هر وقت دولت در تلاطم بازار گیر می‌کند ساده‌ترین راه واردات است و این امر به معنای آسیب زدن به تولیدکننده است. در حالی که ما معتقدیم دولت حتی مدیریت صادرات و واردات را می‌تواند از طریق دستیابی به اطلاعاتی که صنف در اختیار دارد انجام دهد

وی خاطر نشان کرد: نکته قابل تامل اینک در دولت قبل، این مورد پیگیری می شد که کلیه پروانه های کسب کشاورزی و شناسه های محصولات در درگاه ملی مجوزها قرار بگیرد و دولتهای خدمات رسان از آنجا خدمات بدهند. در این راستا ما اطلاعات حدود ۲ و نیم

میلیون کشاورز را در سامانه بارگذاری

کردیم اما به دلایل مختلف بر خلاف صراحت

قانونی ما را که به درگاه وصل شده بودیم در سال جدید منقصل کردند و لذا کشاورزان هنوز به درگاه ملی مجوزها وصل نیستند که خدمات بگیرند. به این ترتیب چون هدف در دستگاه های دولتی وجود ندارد؛ تصمیمات خلق الساعه می گیرند و اطلاعات و ارقام درستی از میزان کشت محصولات ندارند بازار متلاطم می شود. از آن طرف در قانون آمده است که کشاورزی اختیاری است و بنابراین وقتی کشاورزی اختیاری است باید نظم داشته باشد و این تنها در توان صنف است که به این تولیدات نظم بدهد و اطلاعات دقیق در خصوص اینکه کشاورز چه کسی بوده، در کجا کشت شده است و از چه کود و سمی استفاده شده و... را در اختیار دستگاه های مربوط بگذارد اما دولت تمایلی به استفاده از این اطلاعات نشان نمی دهد. به همین دلیل یک سال جشن سیب زمینی داریم و سال دیگر کمبود در بازار داریم.

سیاست دولت در برخورد با تلاطم بازار صرفا واردات است!

وی با انتقاد از عملکرد دولت در برخورد با تلاطم بازار گفت: مساله اینجا است که هر وقت دولت در تلاطم بازار گیر می کند ساده ترین راه واردات است و این امر به معنای آسیب زدن به تولید کننده است. در حالی که ما معتقدیم دولت حتی مدیریت صادرات و واردات را می تواند از طریق دستیابی به اطلاعاتی که صنف در اختیار دارد انجام دهد تا تولیدکننده و مصرف کننده آسیب نبیند و منابعی که برای تولید محصولات کشاورزی صرف شده هدر نرود. بنابراین داشتن اعداد و ارقام قابل اتکا برای حاکمیت ها لازم و ضروری است.

پیشتر در پاسخ به این سوال که طی دولت فعلی و دولت های پیشین آیا اقدام مثبتی از سوی دولت برای بخش کشاورزی صورت گرفته است که مورد تایید جامعه کشاورزی باشد یا خیر، گفت: متأسفانه خیر نتوانسته است؛ به هر حال مدیران عالی در سطح معاونت وزیر به رغم این که دستورات لازم را صادر می کردند اگر پشت

دستورات هم می ایستادند در سطح استان و شهرستان، اتفاقات این چنینی رخ نمی داد. البته جنس فعالیت اتاق اصناف کشاورزی با دیگر اتاق ها فرق دارد چرا که کار در ۱۸ میلیون هکتار میدان است و باید حمایت ها و مشوق های ویژه ای صورت می گرفت که عملی نشده است. لذا در حالی که دولت فرمان صادر می کرد و مجلس هم مصوب می کرد وزارت جهاد کشاورزی تمام و کمال پای کار نیامد و دچار روزمرگی شد. به خصوص اینکه عمر وزارت و وزرای کشاورزی بسیار کوتاه شده و طی ۳-۴ سال اخیر ۷ وزیر عوض شد و نتوانسته اند مشرف بر قوانین شوند که حقوق بخش کشاورزی را بگیرند و این امر موجب آسیب جدی به کشاورزی شده است.

مشوق هایی که دولت از بخش کشاورزی دریغ کرد

وی همچنین در خصوص مشوق هایی که دولت باید به کشاورزی بدهد اما تحقق نیافته است به تسهیلات سرمایه در گردش اشاره کرد و گفت: در واقع نرخ تسهیلات سرمایه در گردش باید بین صفر تا ۴ درصد باشد اما متأسفانه نرخ این تسهیلات در حال حاضر ۲۳ درصد است که برای کشاورز مقدور نیست. پیشتر و از افزود: از دیگر مشوق هایی که باید برای بخش کشاورزی دولت در نظر بگیرد کودهای یارانه ای است که شاهد هستیم هر روز افزایش قیمت دارد و از آن طرف هم آشفستگی بازار سموم موجب شده هر سم فروشی به هر قیمتی در بازار محصول

در حالی که دولت فرمان صادر می کرد و مجلس هم مصوب می کرد وزارت جهاد کشاورزی تمام و کمال پای کار نیامد و دچار روزمرگی شد. به خصوص اینکه عمر وزارت وزرای کشاورزی بسیار کوتاه شده و طی ۳-۴ سال اخیر ۷ وزیر عوض شد و نتوانسته اند مشرف بر قوانین شوند که حقوق بخش کشاورزی را بگیرند

خود را عرضه می کند.

وی خاطر نشان کرد: از سوی دیگر در بحث خرید تضمینی گندم در قانون مصوب شده ۲۴ ساعت بعد تحویل گندم به سوله های دولت پول به کشاورز پرداخت شود اما سالها است شاهد هستیم این مدت تا ۷-۸ ماه طول می کشد.

رئیس اتاق اصناف کشاورزی ایران در خصوص دیگر اهمال کاری های دولت در رابطه با بخش کشاورزی گفت: مساله اینجا است که سیاست های حمایتی اصلا در این بخش دیده نمی شود بر فرض اگر قرار است تجار و بازرگانان شرکت های خصوصی محصول خریداری کنند باید دولت حمایت های لازم در این بخش صورت بدهد که کشاورز به راحتی در قالب کشت قراردادی محصول را به شرکت ها تحویل بدهد اما محقق نمی شود. همه اینها باعث می شود تولید آسیب جدی ببیند و روز به روز تعداد کشاورزان کمتر می شود چون صرفه های اقتصادی در سایر خدمات، تجارت و بازرگانی بیشتر است به علاوه اینکه تولید

از مشوق هایی که دولت باید برای بخش کشاورزی در نظر بگیرد کودهای یارانه ای است که شاهد هستیم هر روز افزایش قیمت دارد و از طرف دیگر آشفستگی بازار سموم موجب شده هر سم فروشی به هر قیمتی در بازار محصول خود را عرضه کند

محصولات کشاورزی در محیط های باز و تحت تاثیر عوامل جوی قرار دارد. از آن طرف اگر بخواهند تولید را از فضای بازار به داخل گلخانه ببرند برای هر هکتار ۳۰ میلیارد تومان سرمایه گذاری نیاز است که برای کشاورز امکان پذیر نیست و دولت هم حمایتی در این حوزه ندارد.

همگام با انقلاب

نگاهی به فعالیت های کارکنان صنعت نفت از اعتصاب منجر به انقلاب تا بازسازی پس از جنگ

● مهلی خاکی فیروز

کشور بود. همانطور که حسین بشیریه در کتاب «جامعه شناسی سیاسی ایران» (۲۰۰۲) بیان می کند: «یکی از بزرگ ترین چالش ها و در عین حال عوامل سقوط رژیم شاه، اعتصابات صنعت نفت بود که باعث شد رژیم شاه به شکلی بی سابقه دچار بحران اقتصادی شود. توقف تولید نفت و کاهش درآمدهای ارزی، رژیم شاه را در موقعیت بسیار سختی قرار داد.»

تولید نفت ایران که در اوایل سال ۱۳۵۷ حدود ۶ میلیون بشکه در روز بود، به سرعت کاهش یافت و تا پایان سال به کمتر از یک میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش تولید موجب افت شدید درآمدهای ارزی کشور شد و به بحران در تأمین کالاها و اساسی و نیازهای داخلی مردم منجر شد. این بحران اقتصادی شدید باعث شد که رژیم پهلوی نتواند تعهدات خود را در قبال معیشت مردم و نیازهای اساسی کشور انجام دهد. از این رو، اعتصابات نفتی علاوه بر اینکه موجب تضعیف اقتصادی رژیم شد، به طور مستقیم به جنبش های انقلابی قدرت بخشید و به رهبری امام خمینی (ره) و سایر نیروهای انقلابی کمک کرد تا راه را برای پیروزی انقلاب اسلامی هموار کنند.

نقش اعتصابات در کاهش قدرت رژیم پهلوی

یکی از نکات کلیدی در تحلیل تأثیر اعتصابات نفتی بر انقلاب اسلامی، نقش این اعتصابات در کاهش قدرت رژیم پهلوی است. رژیم شاه که به دلیل وابستگی شدید به درآمدهای نفتی کشور، از این منابع به عنوان ابزار اصلی کنترل اقتصاد و سیاست استفاده می کرد، با کاهش تولید نفت به شدت تحت فشار قرار گرفت. این فشار اقتصادی به بحران های مالی منجر شد و برای نیروهای سیاسی مخالف، به ویژه جبهه انقلابی، فرصتی فراهم کرد تا با استفاده از شرایط بحرانی، فشارها را بر رژیم بیشتر کنند.

به گفته پروانده آبراهامیان در کتاب «ایران بین دو انقلاب» (۱۹۸۲)، «اعتصاب نفتی به طور موثری رژیم شاه را از درون سست کرد. نفت، که در آن زمان ستون فقرات اقتصاد ایران بود، اکنون تبدیل به عاملی برای افول سلطنت شاه شد». او در ادامه توضیح می دهد که «توقف تولید نفت موجب شد تا رژیم پهلوی نتواند به وعده های خود در مورد رفاه مردم عمل کند و در نتیجه اعتماد عمومی به آن کاهش یافت». اعتصاب نفتی همچنین تأثیر زیادی بر قدرت نظامی رژیم داشت، چرا که درآمدهای نفتی که معمولاً برای تأمین هزینه های ارتش و خرید تجهیزات نظامی استفاده می شد، کاهش یافت و رژیم را در موقعیت اقتصادی ضعیفی قرار داد.

حفظ صنعت نفت در دوران جنگ تحمیلی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، صنعت نفت ایران با چالش های جدیدی مواجه شد. خروج کارشناسان و تکنسین های خارجی، تحریم های بین المللی و حملات هوایی و زمینی عراق در طول جنگ تحمیلی، تولید نفت ایران را با مشکلات جدی مواجه کرد. با این حال، مهندسان و تکنسین های ایرانی که پس از اعتصابات و انقلاب وارد عرصه مدیریت صنعت نفت شده بودند، توانستند با استفاده از تجربیات خود و تلاش های شبانه روزی، بخش عمده ای از صنعت نفت را در شرایط بحرانی حفظ کنند. این تلاش ها در دوران جنگ تحمیلی، در واقع ادامه همان روحیه ای بود که در دوران اعتصابات و انقلاب ایجاد شده بود.

در این دوران، به ویژه در جنوب کشور که تأسیسات نفتی ایران در معرض حملات هوایی و بمباران های شدید عراق قرار داشت، مهندسان ایرانی با اتکا به مهارت های خود توانستند به بازسازی و تعمیر تأسیسات نفتی بپردازند و حتی در برخی موارد از توقف کامل تولید جلوگیری کنند. این فرآیند حفظ تولید در شرایط جنگی نشان دهنده پایداری و اراده نیروهای انسانی صنعت نفت ایران بود که در دوران انقلاب نیز در مواجهه با مشکلات اقتصادی و سیاسی، ثابت قدم بودند.

اعتصاب کارکنان صنعت نفت ایران در آستانه انقلاب اسلامی و نقش آن در پیروزی انقلاب یکی از مهم ترین و تأثیرگذارترین رخداد های تاریخ معاصر ایران به شمار می رود. این اعتصابات نه تنها موجب کاهش شدید تولید نفت و ضربه به اقتصاد کشور شد، بلکه به عنوان یک حرکت اجتماعی و انقلابی، به طور مستقیم در تضعیف رژیم پهلوی و تحکیم انقلاب اسلامی نقش داشت. با وجود مشکلات گسترده پس از انقلاب، تلاش های بی وقفه مهندسان و تکنسین های ایرانی توانست صنعت نفت را در دوران جنگ تحمیلی حفظ کرده و از فروپاشی آن جلوگیری کند. در نهایت، این اعتصابات به عنوان نماد مقاومت و همبستگی ملی در تاریخ ایران ثبت شد و اثری عمیق بر تاریخ انقلاب اسلامی گذاشت. اعتصاب کارکنان صنعت نفت ایران در آستانه انقلاب اسلامی یکی از وقایع تاریخی برجسته و تأثیرگذار در روند وقوع انقلاب اسلامی و سقوط رژیم پهلوی بود. این اعتصابات که به ویژه در مهرماه ۱۳۵۷ آغاز شد تا پیروزی انقلاب در بهمن ماه ادامه یافت، موجب توقف تولید نفت و ضربه به اقتصاد کشور شد و به عنوان یکی از ارکان اصلی شکل گیری جنبش های انقلابی و تضعیف رژیم شاهنشاهی در فرآیند انقلاب اسلامی، نقش حیاتی ایفا کرد. در این دوران، صنعت نفت که از آن به عنوان «شاهرگ اقتصادی کشور» یاد می شد، در پی اعتصابات گسترده کارکنان خود، به قلب تپنده جنبش انقلابی تبدیل شد. این اعتصابات در واقع از یک اعتراض عمومی به نابرابری ها و فساد دولتی به یک حرکت سازمان یافته برای تضعیف رژیم تبدیل شد که در نهایت موجب فروپاشی آن شد.

دلایل آغاز اعتصابات

در ابتدا باید اشاره کرد که دلایل آغاز این اعتصابات چند لایه و پیچیده بود. یکی از اساسی ترین دلایل، نارضایتی عمومی از وضعیت اقتصادی و اجتماعی ایران در دوران رژیم شاه بود. همان طور که عباس میلانی در کتاب خود «شاه» (۲۰۱۱) اشاره کرده است، «رژیم شاه علاوه بر چالش در سطح بین المللی، در داخل کشور نیز نتوانست اعتماد مردم را جلب کند. این رژیم که در سال های اولیه سلطنت خود از حمایت گسترده مردم برخوردار بود، در نهایت با فساد گسترده، استبداد و سیاست های نئولیبرالی اقتصادی به بحران فرو رفت». در صنعت نفت نیز کارگران، مهندسان و متخصصان این صنعت به دلیل تبعیض های اجتماعی، فساد حکومتی، شرایط کاری نامناسب و پایین بودن دستمزدها به شدت ناراضی بودند. علاوه بر این، بسیاری از کارکنان نفتی احساس می کردند که درآمدهای ناشی از فروش نفت ایران، عمدتاً به جیب شرکت های نفتی خارجی و مقامات رژیم می رود و مردم ایران سهمی از این ثروت ملی ندارند. از این رو، این اعتراضات به ویژه در بین کارکنان صنعت نفت که بخش بزرگی از نیروی کار کشور را تشکیل می دادند، به یک حرکت اجتماعی گسترده تبدیل شد.

تاریخ نگاران چون جلال آل احمد در کتاب «غرب زدگی» (۱۹۶۲) تأکید می کنند که «در آن زمان، بسیاری از کارگران نفتی در اهواز، آبادان و ماهشهر از آنچه که غربی ها و مقامات حکومتی به آنها می دادند، ناراضی بودند. آنان می دیدند که در حالی که ثروت کشور در دست چند شرکت نفتی خارجی است، خودشان از حداقل حقوق و امکانات برخوردارند». این نارضایتی ها به ویژه در شهرهای نفت خیز جنوب کشور که اکثر کارکنان صنعت نفت در آنجا مشغول به کار بودند، بلافاصله به عنوان یک بستر مناسب برای گسترش جنبش انقلابی مورد توجه قرار گرفت.

گسترش اعتصابات و تأثیرات آن

اعتصاب کارکنان نفتی ابتدا به صورت پراکنده و محدود آغاز شد، اما به سرعت به یک حرکت هماهنگ و سراسری تبدیل شد. در این بین، مهندسان، تکنسین ها و کارگران به شدت به طور دسته جمعی به این اعتصابات پیوستند و در طول مدت زمان کمی، این اعتصابات در تمامی بخش های صنعت نفت از جمله حفاری، پالایش و تولید گسترش یافت. با این حال، مهم ترین تأثیر این اعتصابات، در متوقف کردن تولید نفت و وارد کردن ضربه ای اساسی به اقتصاد

عبور از مونتاز به تولید!

● مهدی خاکی فیروز

صنایع داخلی به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی دولت ایران قرار گرفت. در این راستا، ایران به راه‌اندازی پروژه‌های بزرگ پتروشیمی در مناطق مختلف کشور اقدام کرد. از مهم‌ترین پروژه‌ها در این زمینه، توسعه صنعت پتروشیمی در منطقه ماهشهر و عسلویه بود. این پروژه‌ها به تدریج باعث شدند که ایران به یکی از صادرکنندگان عمده محصولات پتروشیمی در جهان تبدیل شود. در گزارش Financial Times آمده است که ایران با سرمایه‌گذاری‌های کلان در این صنعت، توانست به تولید و صادرات انواع محصولات پتروشیمی از جمله انواع پلاستیک‌ها، مواد شیمیایی و کودهای شیمیایی بپردازد.

صنعت خودروسازی

صنعت خودروسازی ایران نیز پس از انقلاب تحولی اساسی را تجربه کرد. پیش از انقلاب، ایران عمدتاً به مونتاز خودروهای خارجی مشغول بود. اما پس از انقلاب، ایران به سرعت وارد مرحله تولید خودروی بومی شد و به طراحی و ساخت خودروهای جدید پرداخت. یکی از نخستین دستاوردهای این صنعت پس از انقلاب، تولید خودروهایی مانند پژو ۴۰۵ و سمند بود که با کمک تکنولوژی‌های داخلی و هم‌افزایی با شرکت‌های خودروسازی خارجی تولید می‌شدند. با گذشت زمان، صنعت خودروسازی ایران توانست به خودکفایی نسبی دست یابد و به یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان خودرو در خاورمیانه تبدیل شود. در گزارش‌هایی از Foreign and The Economist Affairs آمده است که ایران در صنعت خودروسازی توانسته است به تولید انواع خودروهای سواری، شاسی‌بلند و خودروهای سنگین بپردازد و حتی صادرات خود را به کشورهای مختلف منطقه آغاز کند.

نیروگاه‌ها و تولید انرژی

توسعه صنعت نیروگاهی ایران پس از انقلاب، یکی دیگر از تحولات مهم اقتصادی کشور بود. پیش از انقلاب، بخش عمده‌ای از نیازهای برق کشور از طریق نیروگاه‌های وابسته به شرکت‌های خارجی تأمین می‌شد. اما پس از انقلاب، ایران تصمیم به ساخت نیروگاه‌های داخلی گرفت و شرکت‌های سازنده نیروگاه‌های برق در کشور ایجاد شدند. این پروژه‌ها به ویژه در زمینه ساخت نیروگاه‌های حرارتی و آبی در سراسر کشور گسترش یافتند. این نیروگاه‌ها توانستند بخش زیادی از نیازهای داخلی به برق را تأمین کنند و ایران را از وابستگی به منابع خارجی در تولید انرژی برق‌رسانی بخشیدند. در گزارش‌های The Wall Street Journal و Financial Times به نقش این پروژه‌ها در تقویت استقلال اقتصادی کشور اشاره شده است.

صنایع غذایی و کشاورزی

صنعت غذایی ایران نیز پس از انقلاب تغییرات چشمگیری را تجربه کرد. پیش از انقلاب، ایران عمدتاً به واردات مواد غذایی وابسته بود و صنایع غذایی کشور بیشتر به فرآوری و بسته‌بندی مواد وارداتی می‌پرداختند. اما پس از انقلاب، ایران به توسعه صنایع داخلی و تأسیس کارخانه‌های تولید مواد غذایی پرداخته و توانست به تولید و تأمین نیازهای داخلی خود برسد.

با توجه به تنوع محصولات کشاورزی و منابع طبیعی ایران، صنایع غذایی در کشور توسعه چشمگیری پیدا کردند. ایران به تولید انواع محصولات غذایی از جمله روغن، آرد، لبنیات، محصولات گوشتی و کنسروها پرداخته و توانست علاوه بر تأمین نیازهای داخلی، به صادرکننده محصولات غذایی نیز تبدیل شود.

صنعت هواپیمایی

در صنعت هواپیمایی نیز ایران به تدریج به سمت خودکفایی حرکت کرد. پیش از انقلاب، ایران بیشتر به واردات هواپیماهای تجاری و نظامی از شرکت‌های بزرگ جهانی نظیر بوئینگ و ایرباس وابسته بود. اما پس از انقلاب، ایران به ایجاد شرکت‌های داخلی برای ساخت قطعات هواپیما و تأسیس صنایع مرتبط با هواپیمایی پرداخت. این تغییرات باعث شد که ایران به یکی از کشورهای پیشرو در تعمیر و نگهداری هواپیماها در منطقه تبدیل شود. دستاوردهایی نیز در زمینه تعمیر و نگهداری هلی‌کوپتر و سایر پرنده‌های فلزی کسب شد.

پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ اقتصاد ایران عمدتاً تحت تأثیر سیاست‌های نولیبرالی بود که باعث وابستگی زیاد کشور به واردات کالاها و محصولات صنعتی از کشورهای غربی شده بود. این وابستگی اقتصادی به ویژه در صنایع تولیدی، خودروسازی، الکترونیک، صنایع شیمیایی و سایر بخش‌ها مشهود بود. به عبارت دیگر، ایران در بسیاری از صنایع به جای تولید، بیشتر به مونتاز محصولات خارجی می‌پرداخت. در این دوره شرکت‌هایی مانند ایران خودرو (ایران ناسیونال) و سایر کارخانه‌های تولیدی عمدتاً بر اساس واردات قطعات و مونتاز محصولات خارجی فعالیت می‌کردند. صنعت خودرو به عنوان یکی از بارزترین نمونه‌ها از این وابستگی شناخته می‌شد. خودروهایی مانند پیکان که در ایران مونتاز می‌شد، عمدتاً از قطعات وارداتی ساخته می‌شد و ایران هنوز در مرحله اولیه توسعه صنعت خودروسازی خود قرار داشت. این روند که در مقابل طرف دوم دو قطبی جهانی بود، عملاً وابستگی اقتصادی ایران را به کشورهای غربی به ویژه ایالات متحده و کشورهای اروپایی تشدید کرده بود.

در بخش‌های دیگر، مانند صنعت پتروشیمی، ایران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان محصولات پتروشیمی شناخته می‌شد. صنایع بزرگ مانند صنایع نفت و گاز نیز به شدت تحت تأثیر سرمایه‌گذاری‌های خارجی قرار داشتند و در بسیاری از موارد، ایران به عنوان یک مصرف‌کننده عمده مواد اولیه و محصولات نفتی از کشورهای خارجی عمل می‌کرد.

تغییرات در سیاست‌های اقتصادی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، یکی از مهم‌ترین تحولات اقتصادی کشور تغییر در سیاست‌های صنعتی و اقتصادی بود. دولت‌های مختلف پس از انقلاب، شروع به پیاده‌سازی سیاست‌هایی کردند که هدف آن‌ها کاهش وابستگی به واردات و افزایش تولید داخلی بود. این تحولات در راستای خودکفایی اقتصادی و با نیت تقویت توانمندی‌های داخلی قرار داشت.

به عبارت بهتر از اهداف اصلی دولت‌های پس از انقلاب، ایجاد و تقویت صنایع بومی و تأسیس کارخانه‌های جدید بود. در این راستا، برنامه‌های کلانی برای توسعه بخش‌های مختلف صنعتی از جمله فولاد، پتروشیمی، خودروسازی، نیروگاه‌ها و صنایع غذایی تدوین شد. این تحولات اگر چه فرصت‌های طلایی برای عده‌ای سود جورا فراهم کرد اما در یک دید کلی نگر تر؛ باعث شد که ایران از یک کشور با اقتصاد وابستگی شدید به واردات، به کشوری با ظرفیت‌های صنعتی گسترده و تولیدات داخلی متنوع تبدیل شود.

صنایع فولاد

یکی از تحولات بزرگ صنعتی پس از انقلاب، توسعه صنعت فولاد در ایران بود. پیش از انقلاب، ایران بیشتر به واردات فولاد از کشورهای صنعتی غربی وابسته بود و کارخانه‌های معدودی در کشور وجود داشتند که محصولات فولادی تولید می‌کردند. اما پس از انقلاب، با توجه به منابع معدنی غنی کشور و ضرورت خودکفایی در تأمین نیازهای داخلی، برنامه‌های گسترده‌ای برای توسعه صنعت فولاد آغاز شد. یکی از مهم‌ترین پروژه‌های فولاد در این دوران، تأسیس کارخانه فولاد مبارکه در اصفهان بود. این کارخانه یکی از بزرگ‌ترین و پیشرفته‌ترین کارخانه‌های فولادسازی کشور بود که توانست نیاز داخلی به فولاد را تأمین کند و در گام‌های بعدی توسعه خود، به یکی از صادرکنندگان عمده فولاد در منطقه خاورمیانه تبدیل شد. به گفته گزارش‌های منتشر شده در Foreign Affairs و The Economist، ایران پس از راه‌اندازی این کارخانه‌ها، به عنوان یکی از تولیدکنندگان بزرگ فولاد در منطقه شناخته شد و توانست به افزایش تولید داخلی و صادرات محصولات فولادی بپردازد.

صنعت پتروشیمی

در صنعت پتروشیمی نیز، تحولات بزرگی پس از انقلاب در ایران به وقوع پیوست. پیش از انقلاب، صنعت پتروشیمی ایران عمدتاً وابسته به سرمایه‌گذاری‌های خارجی بود و بیشتر به فرآوری مواد اولیه وارداتی می‌پرداخت. یک کارخانه کوچک کود شیمیایی در شیراز، تنها ظرفیت تولیدی ایران قبل از انقلاب بود. با پیروزی انقلاب، سیاست‌های خودکفایی و توسعه

با ایجاد و توسعه کارخانه‌های داخلی مانند فولاد مبارکه و پروژه‌های پتروشیمی، ایران به یکی از تولیدکنندگان قدرتمند فولاد و محصولات پتروشیمی در خاورمیانه تبدیل شده است

تحولات پس از انقلاب، با محوریت بومی‌سازی در صنایع خودرو، فولاد و پتروشیمی، باعث شد ایران از وابستگی به محصولات خارجی به یک کشور تولیدکننده و حتی صادرکننده تبدیل شود

دغدغه‌های صنفی در هزار توی دولتی

گفتگوی عصر اقتصاد با احمد ابوالحسنی نایب رئیس اتاق اصناف تهران درباره بی‌مهری دولتها به اصناف

● آیدابر خورداری

به سازمان و ارگان‌های مختلف مراجعه کند! در حالی که فاکتور رسمی دارد اما دارایی می‌گوید باید به ما ثابت شود. مساله اینجا است که چون ایران خودرو با دارایی لینک نیست این مشکل ایجاد می‌شود و این مشکلی است که بخش دولتی برای واحد صنفی ایجاد کرده است. نایب رئیس اتاق اصناف تهران همچنین با بیان اینکه مشکلات اصناف محدود به یک یا چند مورد نیست؛ گفت: شاید جالب باشد که بدانید در مواد اولیه چاپخانه داران کاغذ مشمول ارزش افزوده نمی‌شود اما وقتی وارد چاپخانه می‌شود و مرکب روی آن می‌آید مشمول ارزش افزوده می‌شود!

عضلی به نام تامین اجتماعی

ابوالحسنی خاطرنشان کرد: بدترین مشکلات را واحدهای صنفی در مواجهه با سازمان تامین اجتماعی دارند در واقع در این بخش چند معضل اساسی داریم و درک نمی‌کنیم که چگونه حاکمیت با این سازمان و مشکلاتی که برای اصناف ایجاد کرده برخورد نمی‌کند. اگر به دیوان عالی کشور مراجعه کنید در می‌یابید که حداقل ۶۰ درصد پرونده‌ها متعلق به تامین اجتماعی است. مساله اینجا است که برای واحد صنفی من که لیست بیمه دارم و کاری را انجام می‌دهم به یکباره ۱۴ درصد به عنوان قرارداد پیمان می‌گیرد و می‌گویند باید کار را نگاه دارید تا در یک روز معین ما مور تامین اجتماعی مراجعه کند و فرایند کار را ببیند! در حالی که بر فرض واحد صنفی جعبه دارویی تهیه می‌کند و وقتی سفارش داده می‌شود نهایت ظرف دو روز باید تحویل سفارش دهند شود آن هم در شرایطی که فاکتور و محل انجام کار هم مشخص است اما اگر از این خواسته تامین اجتماعی سرپیچی کند محتمل جریمه‌های سنگین از سوی این سازمان می‌شود.

وی ادامه داد: جالب است حتی سازمان دارایی اگر طلبی از من کارفرما دارد سلسله مراتبی را انجام می‌دهد تا پول مورد طلب خود را بگیرد اما تامین اجتماعی مستقیم اقدام می‌کند؛ یعنی حساب را مسدود و از حساب کارفرما پول خود را برداشت می‌کند حال اینکه چه کسی چنین قدرتی به تامین اجتماعی داده است؛ نمی‌دانیم! در واقع تامین اجتماعی تنها سازمانی است که مستقیماً خود وارد عمل می‌شود.

مشکلات اصناف در ثبت

سفارشات

وی با انتقاد از عملکرد دولت‌ها در برخورد با اصناف گفت: یکی دیگر از مشکلات واحدهای صنفی در حوزه ثبت سفارشات است این در حالی است که ما هیچ گونه ارتباطی در رابطه با حواله ارز با دنیا نداریم و نمایندگی‌های خارجی هم در کشور نیستند که مستقیماً با آنها وارد مرادوات شویم. در چنین شرایطی تولیدکننده ماشین آلات (نو یا زیر مدل) وارد می‌کند اما در ثبت سفارشات به قدری اذیت می‌کنند که فرد پشیمان می‌شود و در این میان فقط نظاره‌گر این هستیم که اصناف بسیار مظلوم واقع می‌شوند.

بنا به آمارها و اطلاعات موجود در حال حاضر در کشور ۷ میلیون واحد صنفی ثبت شده و حداقل تا ۲ میلیون واحد صنفی ثبت نشده نیز داریم که به گفته کارشناسان و فعالان بخش، واحدهای صنفی تولیدی اغلب درگیر مشکلات بسیاری هستند. این در حالی است که از این تعداد نامبرده ۲۵ تا ۳۰ درصد واحدهای تولیدی است؛ یعنی حداقل یک و نیم میلیون واحد صنفی در کشور درگیر مشکلات اساسی هستند. در واقع بسیاری از

کارشناسان عملکرد دولت‌ها را در

بخش اصناف مثبت ارزیابی نمی‌کنند و

معتقدند در حالی که اصناف در همه بحران‌ها و شرایط خاص

از جمله در زمان همه‌گیر کووید-۱۹ در کنار دولت بوده و به وظایف خود عمل کرده اما آنگونه که شایسته است از سوی بخش دولتی توجه و حمایت‌های لازم را ندیده است.

اصناف همواره مورد بی‌مهری دولت‌ها قرار می‌گیرند

احمد ابوالحسنی نایب رئیس اول اتاق اصناف تهران معتقد است: به رغم اینکه اصناف در برهه‌های حساس وظایف خود را انجام داده‌اند و نقش موثری نیز ایفا کرده‌اند اما همواره از همه جهات مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند و برخلاف آنچه انتظار داشتیم هر سال شرایط اصناف بدتر از سال قبل می‌شود.

ابوالحسنی با تأکید بر اینکه مسئله دارایی تبدیل به یک معضل بزرگ

برای اصناف شده است می‌گوید: در حالی که زیرساختها اصلاً

آماده نیست به یکباره یک قانون را ابلاغ و پیاده می‌کنند

و این معضل برای اصناف شده است؛ ما نمی‌گوییم

قانون اجرا نشود بلکه می‌گوییم قانون درست

اجرا شود یعنی اول زیرساختها آماده شود

بعد اجرا شود. به عنوان مثال همانطور که

می‌دانید ما یکسری نمایندگی ایران

خودرو داریم که ماشین می‌فروشند و

در کنار آن تعمیرات هم انجام می‌دهند

(اتوسرویس‌ها) آن هم در شرایطی

که قیمت ماشینی که از ایران خودرو

خریداری می‌کند کاملاً مشخص

است و هنگام فروش هم باید در

سامانه ثبت کند. از سوی دیگر اگر

قطعات از ایران خودرو یا سایپا هم

می‌گیرد قیمت قطعات مشخص است

و به هر فردی هم قطعات می‌فروشند

فاکتور رسمی آن ثبت می‌شود اما نکته

قابل تأمل این است که ایران خودرو و

قطعه فروش‌ها با دارایی لینک نیستند!

وی افزود: به عبارت دیگر در حالی که این

نمایندگی که در واقع یک واحد صنفی محسوب

می‌شود کلیه اسناد و مدارک ماشین‌رادر سامانه وارد

می‌کند و اجرت آن هم را وارد کرده است اما باید باز هم برای

اینکه ثابت کند بر فرض ماشین‌رادر به فلان قیمت خریداری کرده است

نظارت را به قدری قوی می کنند که بخش خصوصی جرات تخلف کردن نداشته باشد. اما وقتی من تولید کننده و مصرف کننده اصلی هستم و فرد دیگری برای من تصمیم می گیرد قطعاً نمی تواند تصمیم درستی بگیرد.

ابوالحسنی با اشاره به تفاوت عملکرد دولت ها در ایران و ترکیه گفت: الان ترکیه بالغ بر ۵۰ درصد بازار منطقه را گرفته است به این دلیل که همه بخش ها را به بخش خصوصی واگذار کرده است و دولت فقط نظارت می کند. نکته قابل تامل اینکه تولید کننده ایرانی وقتی با تولید کننده ترکیه ای سر میز مذاکره می نشیند ۱۳ تا ۱۷ درصد عقب است چون تولید کننده ترکیه ای ۱۳ تا ۱۷ درصد مشوق های صادراتی دارد و بر خلاف تولید کننده ایرانی هیچ گونه دوندگی در این بخش ندارد. وی با اشاره به مشکلات اصناف در بحث گمرک نیز گفت: مشکلات در این بخش بسیار زیاد است به عنوان مثال در شرایط تحریمی که الان درگیر آن هستیم بنده اقدام به خرید کالا می کنم.

فروشنده خارجی من را قبول کرده جنس را ارسال کرده و حتی پذیرفته است، جنس را در بازار بفروشم و سپس پول آن را بپردازم. اما گمرک ایران می گوید باید بار در گمرک بماند تا ارز تخصیص بدهیم که نهایتاً بین ۴۵ روز تا ۲ ماه باید اختصاص داده شود اما این مدت به ۶-۵ ماه هم می رسد! از آن طرف کالا در گمرک می ماند و تبدیل به کالای متروکه می شود، با این وجود هزینه گمرکی به یکباره دو برابر می شود در حالی که بانک ارز نداشته که به من بدهد و اجازه ترخیص نمی دهند لذا قیمت کالا نیز به تبع بالا می رود. مساله اینجا است که این یک کار ساده است که هیچ دولت و هیچ دشمنی در آن نقش ندارد و این یک تحریم داخلی است.

در شرایطی که دولت برای رفع مشکلات اصناف باید از نظرات آنان به عنوان مشاور استفاده کند، کمبود چنین مشارکتی منجر به نارضایتی های بیشتر می شود. این امر باعث می شود تصمیمات اشتباهی اتخاذ شود که به نفع اصناف نباشد

دولت اصناف را در تصمیمات مربوط به خود مشارکت نمی دهد

نائب رئیس اول اتاق اصناف تهران در پاسخ به این سوال که دولت چه اقدامی باید انجام دهد که تا به این حد اصناف درگیر مشکلاتی در این سطح نباشد گفت: اگر دولت ۲ اقدام برای ما انجام دهد بالغ بر ۶۰ درصد مسائل اصناف حل می شود؛ اول اینکه در محل های تصمیم گیری برای اصناف نظر ما را نیز به عنوان مطلع یا مشاور بخواهند. ما حتی حق رای هم نمی خواهیم فقط انتظار داریم در جلسات تصمیم گیری حرف ها و نقطه نظرات ما را هم بشنوند.

وی ادامه داد: دوم اینکه یک سری کارها را به خودمان واگذار کنند. دولت اگر دخالت را در امور کمتر کند و نظارت را بیشتر کند، برنده است؛ این کاری است که در تمام دنیا هم انجام می شود. در واقع در همه جای دنیا کار را به بخش خصوصی و پیمانکار واگذار می کنند؛ در عوض

ساینا فولاد

تامین کننده مواد اولیه
صنایع آهن و فولاد

گروه صنعتی مسیحا
ذوب پارس

تولیدی و بازرگانی قطعات و
اتصالات برنجی

اطلس آلومینیوم مسیحا

تولید انواع شمش آلومینیوم
آلیاژی

آذرین آلیاژ
(تولید فروآلیاژ)

تولید فروسیلیس و
فروسیلیکو منگنز ظرفیت
۱۲۰۰۰ تن در سال

فولاد حساب
(نوآوری در محاسبات)

اولین و جامع ترین نرم
افزار محاسباتی در زمینه
تولید علمی فولاد
www.Fooladhesab.ir

☎ ۰۲۱۲۶۱۳۷۸۴۳

☎ ۰۳۱۳۱۳۱۲۱۶۵

🌐 sainafoolad.com

📍 دفتر تهران (فروش): بلوار اندرزگو، ساختمان آرتا، واحد ۳۰۱

📍 دفتر اصفهان (تحقیق و توسعه): خیابان توحید، مجتمع الهیه، طبقه ۵، واحد ۱۷

✉ info@sainafoolad.com

📷 [sainafoolad](https://www.instagram.com/sainafoolad)

🌐 [sainafoolad](https://www.linkedin.com/company/sainafoolad)

۴۴ پل

به طول بیش از ۷ کیلومتر

۶ کیلومتر
جاده جایگزین
و دسترسی

۹.۰ سالانه
میلیون
متر مکعب
تامین آب شرب
و ساخت ۴ تصفیه خانه

۲۶,۰۰۰ هکتار

بهبود و توسعه شبکه های آبیاری
و زهکشی اراضی کشاورزی

طرح های پژوهشی

بیش از ۵۰ طرح پژوهشی و
۱۰ طرح برتر در بخش
آب کشور

گرمترین شهر جهان با کمترین مصرف انرژی آب ایران

حفاری تونل های
انتقال آب
۱۶۰ کیلومتر

۷ کیلومتر

کانال انتقال آب

۱,۳ کیلومتر

خط لوله انتقال آب

۲۳

میلیارد متر مکعب
حجم مخازن
احداث شده

۶

سد بتنی

مهارسیلاب
۲۶ میلیارد متر مکعب

۱۳

سد خاکی

۲,۰۳۰ کیگاوات ساعت

تولید برق

۹,۰۰۰

مگاوات

ظرفیت نیروگاه های
احداث شده

شرکت توسعه منابع آب نیروی ایران

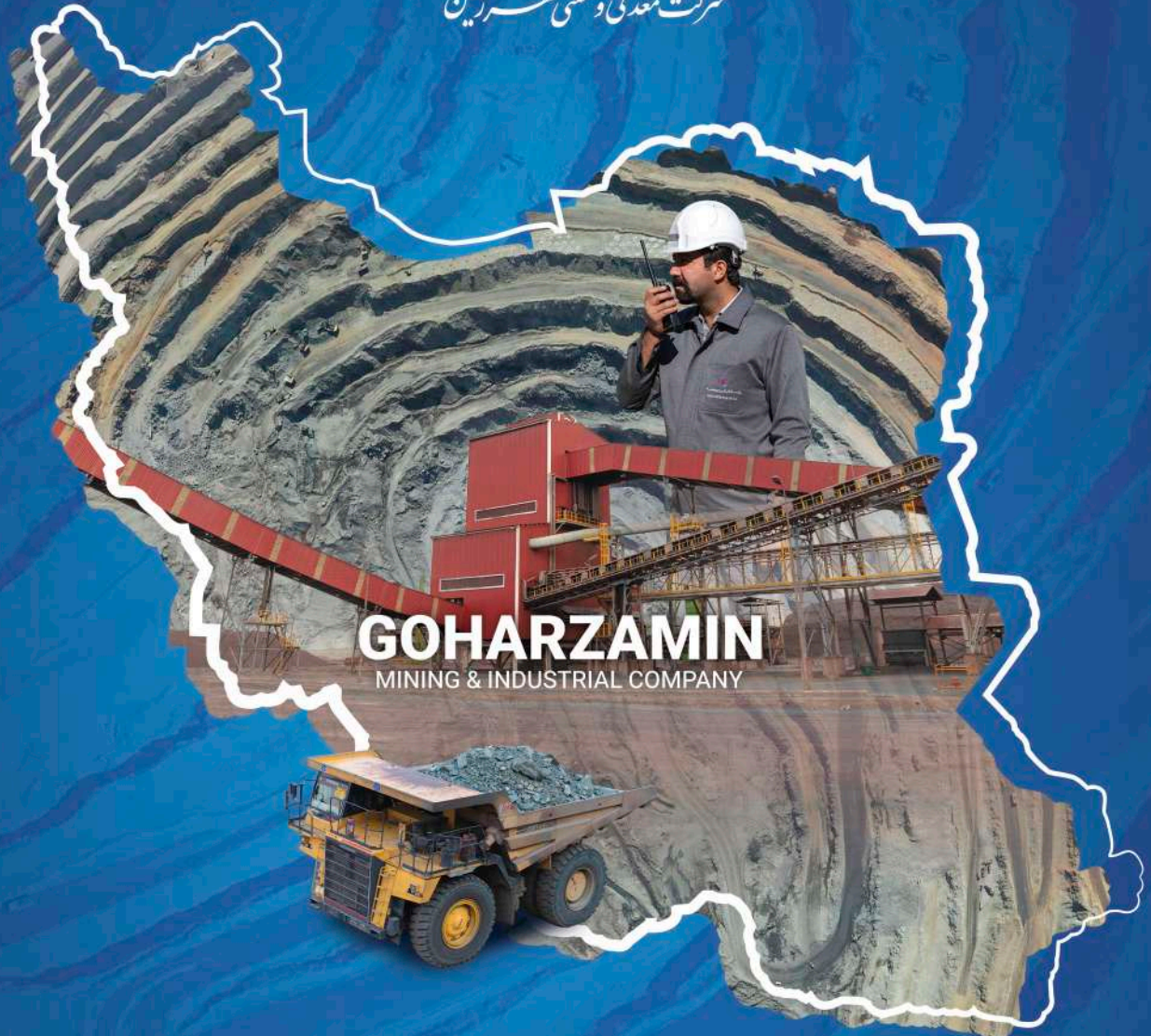
IWPCO

www.iwpcو.ir

شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین
(سهامی عام)

GOHARZAMIN
MINING & INDUSTRIAL COMPANY

گهرزمین،

اهرمی قدرتمند برای اقتصاد و توسعه کشور

روابط عمومی و امور بین الملل
شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین
WWW.GOHARZAMIN.COM

سیرجان - کیلومتر ۵۰ جاده شیراز
تلفن : ۰۳۴-۴۱۵۲۶۰۰۰
فکس : ۰۳۴-۴۱۵۲۶۹۹۹

برنامه‌ها
واقدمات SKS در راستای

تولید بدون توقف

از سال ۱۴۰۴

احداث نیروگاه ۵۲۳ مگاواتی

- انجام مراحل واگذاری زمین
- اخذ مجوزهای زیست‌محیطی
- اخذ مجوز تخصیص سهمیه‌گاز
- درج فراخوان شناسایی پیمانکار

احداث نیروگاه (۲۷۳ مگاوات) بلوک دوم خرم آباد

- انعقاد و مبادله قرارداد
- انتقال توربین و نصب روی سکو
- سنگرون در خرداد ۱۴۰۴

احداث نیروگاه خورشیدی ۸۵ مگاواتی

- انعقاد تفاهم‌نامه و مبادله
- تهیه FS طرح
- شناسایی و انتخاب محل اجرای طرح

پیشبرد پروژه مدول C آهن سازی

- به ظرفیت یک میلیون تن با هدف
- تامین شارژ فلزی پایدار

تشکیل کمیته‌های

- بهینه‌سازی نرخ مصارف و تدوین
- و اجرای ۲۱ پروژه بهبود

افزایش زمان آماده بکاری

- آماده بکاری از ۹۳/۳۴ به ۹۵/۱۷ درصد در فولادسازی
- حفظ آماده بکاری ۹۹/۵ درصدی آهن‌سازی

پایش مستمر و هدفمند بخش‌نامه‌ها

- و قوانین ابلاغی در راستای رفع موانع
- تولید و پیشرفت تولید

مشارکت در اجرای طرح

- مرفه‌جویی کنتورهای هوشمند
- به میزان ۱۰۰ مگاوات
- برگزاری جلسات مشترک
- و حصول توافق مشارکت در اجرای طرح
- انجام مطالعات امکان‌سنجی

ضرورت ثبات در قوانین صادراتی و ورود وزارت صمت به واردات ورق فولادی

محمدیاسر طیب نیا
مدیرعامل گروه فولاد مبارکه

۳۵٪ پیشرفت در ابرپروژه نورد گرم ۲؛ بهره‌برداری تا دو سال آینده

وضعیت موجود و آینده تولید فولاد سالانه در کشور

۵۰ میلیون تن ظرفیت نصب شده	۳۲ میلیون تن تولید کنونی	۲۰ میلیون تن مصرف داخلی	۴۰ میلیون تن تولید با رفع گلوگاه‌ها	۱۵ تا ۲۰ میلیون تن پیش بینی صادرات
----------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

لزوم آمادگی و ثبات در قوانین صادراتی

ظرفیت خطوط ریلی و جاده‌ای

ثبات قوانین برای حفظ بازار

شرایط تحریم و زیرساخت بنادر

نیاز اصلاح فرایند طولانی استفاده از ارز

کنترل‌های فرآیند

ثبات سفارش

تخصیص ارز

ضرورت جهت‌گیری وزارت صمت به واردات بی‌رویه

آسیب جدی تولیدکنندگان امروز ورق‌های فولادی

اخلال در برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری صنایع داخل

اقدامات کشورها برای جلوگیری از دامپینگ

توان تولید محصولات وارداتی با ظرفیت ایجاد شده